Postimees

82. aastakäik

Ilmub iga päev.

Toimetus ja peakontor Tartus, Ülikooli t. 21/23.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Viru tn. nr. 11.

Telefoniid Tartus: Tegevtoimetaja ja toimetuse sekretär 2-86, Tartu teated 1-86, siseriik 2-68, välispoliitika osakond ja kaugekõned 9-86. Arvjuhatus 65, trükikojajuhataja 14-65, tellitus 80, raamatukauplus 2-50. — Posti jooksev arve nr. 2171.

Telef. Tallinnas: Toimetus 436-81, kontor 436-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soovil.

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste kirjaga: kuulutuste rüljel 5 senti, teksti ees 12 senti, teksti sees 15 senti mm. Kohaotsimiskuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha valiku soove täidetakse ainult võimalust mööda.

Kuulutusi sama päeva lehe jaoks võetakse vastu kella ½11-ni ja laupäeval kella 10-ni päeval „Postimehe" raamatukauplusea, Suurturg 16, ja kontoris, Ülikooli 21/23.

Üksiknumber 6 senti

Hinnata kaasandeks igal pühapäeval pilkeleht „Sõdemed"

„Postimehe" tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu — kr. 1.65, 2 kuud — kr. 3.30, 3 k. — kr. 4.40, üle 3 kuu korraga tellides iga lisakuu kr. 1.40, 6 k. — kr. 8.60, 9 k. — kr. 12.80, 12 k. — kr. 17.—. Välismaale — kr. 4.— kuus.

Tellimishind Tartu linna tellijaile kojukandmisega on võrdne postiga tellimise hinnaga.

Postita (s. o. Tartus talitusest ise ära viies) 1 kuu — kr. 1.50, 2 kuud — kr. 3.—, 3 k. — kr. 3.95, üle 3 kuu korraga tellides iga järgnev kuu kr. 1.15.

Aadressi muutmine 25 senti.

„LASTELEHT" 1 kuu — 40 s., 2 k. — 80 s., 3 k. — kr. 1.10, 12 k. — kr. 3.50. Üksiknumber 20 senti. Ilmub 2 korda kuus.

Nr. 115 Reedel, 29. aprillil 1938 Tänaste lehte 10 leheküige

ARE

kvaliteet-jalgratas

on võistlematult hinnaväärne!

«Siirius» kr. 118.—
naisratas kr. 123.—

«Kotkas» kr. 126.—
naisratas kr. 131.—

- Headest terastorudest, kõvendusmuhvidega raam.
- Alt vasetatud, roostekindlad nikkelosad.
- Kaunis välimus, puhas ja täpne töö.
- Ainult kõrgekvaliteedilised valitud üksikosad.

Iga eesti mees ja naine hoiab kokku oma raha ning kalli välisratta asemel ostab kõrgekvaliteetse ARE jalgratta tunduvalt odavamini, hinnates väärikalt kodumaist väärttööd.

ARE jalgrattad on müügil kõikjal Eestis.

A.-S. ARE tehased ja ladu:

Tallinn, Reimani 11, telefon 300-30, 316-59.

ESINDUSED KOGU EESTIS.

PEAESINDAJA TARTUS A.-S. KAUBA PANK

„Nash"

ikka endiselt ületamatu!

1938. a. hooajaks autovabrik „Nash" saatis turule

3 uut «Nash»-mudelit:

„Nash Ambassador 8", „Nash Ambassador 6" ja „Nash 400".

Nash Ambassador 8

Telgedevahe 125", mootor 16,5/115 h. j., kahekordne süüde, klapid silindripeas.

Nash Ambassador 6

Telgedevahe 121", mootor 14,5/105 h. j., kahekordne süüde.

Nash 400

Telgedevahe 117", mootor 14,5/95 h. j.

Uutel „Nash"-mudelitel on läbi viidud **83 suurt uuendust**, neist 6 täiesti algupärased:

1. Esimene auto maailmas **soojaõhuküttega**, mis võimaldab külmaga sõita kinniste akendega, kusjuures klaasid jäävad selgeks ega muutu uduseks. Uus seadeldis varustab auto sisemust alati värske õhuga.
2. **Ainulaadne summutussüsteem**, mis väldib igasuguse tänavamüra tungimise autosistujateni. „Nashis" istujad ei kuule lärmi ega müra, enne kui avavad akna.
3. „Nash"-autod on varustatud **mootoriga, mis evib pika eluea** ja vastupidavuse, kuna mootoril on kahekordne süüde ja voolujoonelised klapid silindripeas nii 8-sil kui ka 6-sil mudelitel.
4. **„Nash"-tõukeleevendajad** on paremad kui ühelgi teisel autol ja hoiavad ära igasugused kõikumised ja raputused sõidul.
5. **Uuetüübiline automaatne käiguvahetus** vakuumi abil ja seadeldis, mis hoiab automaatselt ära auto tagasiveeremise mäenõlvakul seisu ajal, on „Nash" auto suuri paremusi.
6. Ruumikaim auto 1937. a. — veelgi ruumikam ja mugavam 1938. a.

Esindaja Eestis:

J. ZIMMERMANN ja J. MÖLDER

Tallinn, Aia 5. Telef. 447-99.

Avatud

restoran „Jänese"

Jmikupesu, lastepesu

soovitab moe-, pesu- ja puduäri

B. JOSSET Võidu tn. 21.

President K. Pätsi monument awatakse sügisel

Tööd sünnikohas selleks käimas

Teatawasti moodustati läinud aastal Pärnus ja Tahkurannas komiteed, kes seadsid oma ülesandeks jäädwustada Wabariigi presidendi Konst. Pätsi sünnikoht Tahkuranna wallas. Sinna rajati wastaw park, kuhu püstitatakse monument meie suuremale riigimehele. Läinud aasta sügisel korraldati kahel korral ümbruskonna elanike poolt talgud sünnikoha ümbruse ja selle juurde rajatawa wäljaku tasandamiseks, kiwidega piiramiseks jne. Talwe tulekul jäid tööd seisma, kuid nüüd on asunud komitee uuesti tööle. Wäljakule istutati puid ja põõsaid. Lähemal ajal walitakse lõplikult wälja ka monumendi kawand, mille järel asutakse monumenti ehitama. Komiteele on esitatud mitu kawandit ja komitee on ühe juurde jäänud kindlakujuliselt ka peatuma. Nii pea kui see komitee koosolekul kinnitatakse, asutakse monumendi ehitamisele, sest komitee on asunud seisukohale, et augustikuuks peawad kõik tööd oma lõpetatud. Siis toimub ka monumendi pidulik awamine.

A. Mälk Autorikaitse Ühingu uueks esimeheks

Äsjawalitud Autorikaitse Ühingu uus juhatus oma ametite jaotamisel walis Autorikaitse Ühingu uueks esimeheks kirjanik A. Mälgu. Seni oli teatawasti esimeheks J. Jaik. Abiesim. waliti J. Jürgenson, sekr. A. Antson, abisekretäriks W. Leemets ning ametita liikmeks J. Jaik, R. Sirge ja E. Wisnapuu.

CENTRAL

Lõbus mai vastuvõtu kevade-eeskava esietendus!

Kas teie isiklikult mõtlete meelsasti oma armsale kooliajale? Kõik peavad seda tujurohket naljafilmi nägema!

Noorsoole lubatud.

Seansid ärip. kl. 5, 7, 9 ja 1. mail kl. 2, 4, 6, 8, 10.

Heinz Rühmann'i

uued ülilõbusad seiklused oma parimas naljafilmis

Küll on võrukael

See kevadehooaja noodirikkam naerupomm köidab kõiki! Iga sõna on nali! Teie karjute naerdes — kui näete ühe nooruri- võrukaela seiklusi kooliajast.

2) **Värviline heligrotesk „MAIUSTUSTE KARNEVAL"**

ja **Paramounti ringvaade**

Tellige „Lasteleht"

Läti põllumajanduse toodang suuremaks 50 prots. wõrra

Põllutööliste kriis ja selle lahendamise katsed. — Paremaid elamistingimusi põllutöölistele

Läti on kuulutanud käesoleva aasta toodangu suurendamise aastaks. Eriti tahetakse sellega rõhutada põllumajanduslikkude saaduste tootmise tõstmist wähemalt 50 protj. wõrra. Seda propageeritakse järjekindlalt ajalehtede, kuukirjade ja kõnekoosolekute kaudu. Kui see aktsioon õnnestuks — nii öeldaks — siis tähendaks see suurt rahwamajanduslikku wõitu ning rahwa jõukuse tõusu, kuna 60 protj. kogu Läti rahwastikust elatab end põllumajandusest. Et kogu jõudu ja tähelepanu koondada sellele ülesandele, siis loobutakse käesolewal aastal põllumajanduslikkude näituste, samuti wiimastel aastatel traditsiooniks kujunenud ülemaalise loikuspüha korraldamisest.

On wälja arwestatud, kui põllumajanduslikkude saaduste üldtoodang suureneks 50 protj. wõrra, siis läti rahwa sissetulek suureneks 160—200 milj. latti aastas. Sellega kaasas käiks mugawuste suurenemine maal, põllutöö-masinate arwu tõus, mistõttu töö põllumajanduses muutuks ikka kergemaks, meeldiwamaks. See ongi walitsuse kaugemaid sihte: lähendada maad linnale, kaotada, kui palju wõimalik, wahe linna- ja maaelu wahel, kaotada ebatcrwe ja ebasoowitaw tung maalt linna.

Et põllumajanduse saaduste toodangu tõstmise aktsiooni teostamisel põllumehed wõiksid arwestada mitte ainult kindlate wäljamineckute, waid ka sama kindlate sissetulekutega, siis on walitsus juba nüüd kindlaks määranud saaduste hinnad sügiseks. Nii on määratud kindlad hinnad terawiljadele, kartulile, suhkrupeedile, ristik- ja niiduheinale, wõile, sigadele, lindudele, nahkadele, munadele, meele jne.

Toodangu tõstmiseks ei ole muidugi leiutatud mingisuguseid nõiawahendeid, waid seda tahetakse saawutada intensiiwsema maaharimise, kunstwäetise tarwitamise suurendamise, seemne puhtimise ja sorteerimise, ulatuslikuma heina- karjamaade kultiweerimise, põllumaa torutamise jne. kaudu. Suuremate melioratsioonitööde läbiwiimiseks annab walitsus toetust ja pikaajalist krediiti.

Lähem tulewik näitab muidugi, mil määral see aktsioon teostub.

Teine akuutne küsimus Lätis on juba aastaid kestnud põllutööliste kriis. Osalt leewendab seda Kura- ja Liiwimaal Latgale, kust igal kewadel woorib kümneid tuhandeid põllutöölisi teistesse maakondadesse. Käesolewal kewadel annab Latgale lehtede andmetel teistele Lätimaa osadele 50.000 põllutöölist.

Kuid Latgale tagamaa üksi ei suuda lahendada põllutööliste kriisi. Waremalel aastatel warustas Lätit põllutöölistega ka meie Peserimaa, nüüd aga Poola. 1933. a. toodi Lätti 12.000 wälismaa põllutöölist, 1934. a. — 23.000, 1935. a. — 34.000 ja kolmel wiimasel aastal 40 000.

Kuid walitsuse ringkondades saadakse aru, et sellise arwu wälistööliste sissetoomine on paratamatu pahe, millest tuleb wõimalikult pea loobuda. Maad harida tuleks ainult oma maa tööjõududega. Et wähendada põllutööliste nõudmist, propageerib walitsus — ja mitte ainult ei propageeri, waid toetab tunduwalt ka majanduslikult — põllumajanduse mehhaniseerimist.

Põllutöömasinate hindu ei ole mitte ainult alandatud, waid walitsus ise katab teatud osa nominaalhinnast. Samuti on wõimaldatud soodsa krediidi saamine masinate muretsemiseks.

Iga seadise eest põllumajanduses, mis kuidagi wähendab ning kergendab inimtööd, maksab walitsus preemiaid. Seab põllumees sisse näit. lihtsa weepumba, maksab walitsus 50 lati, seab ta aga sisse pumba ühes roiskwee-torustikuga, Saab ta juba 100—125 latti.

Et lähemas tulewikus kaoks põllutööliste kriis ja et oma inimesi linnast maale meelitada, siis propageerib walitsus, et peremehed lookšid oma taludes palgalistele tööjõududele niisugused elutingimused, mis neid seoksid maa külge ja kaoks põgenemine linnadesse. Tuleb luua sellised tingimused, mis wõimaldaksid luua töölistel oma perekonnaelu.

Esimene samm ses suunas oleks põllutööliste elamute ehitamine. Ka siin tuleb walitsus wastu odawa ehitusmaterjali ja laenu muretsemisega. On asutamisel eriline põllutööliste elamute ehitusfond, kust saadakse pikaajalist krediiti ühe protsendiga aastas. Praegu olewat Lätis 700 iseseiswat põllutööliste elamut. Juurde pidawat ehitama weel 1000—1500.

Ka walitsus ise hoolitseb põllutööliste eest. Läti kodakondsusest põllutöölistele makstakse laste pealt perekonna abiraha, siinnitamise puhul annetatakse imiku-weimewakt jne.

Kui perekonnaga linnainimene tahab asuda maale põllutööliseks, siis annab walitsus talle ühes perekonnaga priisõidu ja kuni 300 latti protsendita laenu, millega ta wõiks osta lehma, sea jne. Kui ta on teatud aja maal põllutöölisena ära elanud, kustutatakse osa laenust.

Parajasti töötatakse wälja seadust, mille järgi linna haigekassade tingimused kohaldatakse ka põllutöölistele — perekonnainimestele. Selle seadusega kindlustatakse haigekassaabi umbes 4000 põllutööl. perekonnale.

—ŧ.

Suweks tuleb Pärnu üle 60 wälismaa teadusmehe

Käesoleva aasta suwel peetakse Pärnus Rahwuswaheline Eugeenika Organisatsioonide Föderatsiooni järjekorraline aastakonwerents. Need konwerentsid peetakse iga 2 aasta järel ise riigis. Tänawu on selleks riigiks walitud Eesti. Wabariigi presidendi poolt määrati konwerentsi korraldamiseks wastaw summa ja ettewalmistused konwerentsiks on käimas. Konwerentsile tuleb wälismaalt üle 60 teadusmehe eugeenika, antropoloogia, waimuterwishoiu ja psühhiaatria aaladelt.

Konwerentsi täpne aeg ja paik pole weel täpselt teada.

Teised lehed

Ühenduses walitsuse kujundamisega

manitseb „Uus Eesti“ rahwaesindust, et see täie tõsidusega wõtaks oma ülesannet, öeldes kokkuwõttes:

„Ühe sõnaga, olukord on kokkuwõttes järgmine: parlamendil tuleb tööle hakata ilma omawahel kokkutöötamata, ilma kindlate tunnustatud traditsioonide pärandamiseta eelkäijailt. Kaugel allatuule ujuwad silmapiiril aga ikka weel mõned pilwesagarad riismetena sellest tormist, mis sai saatuslikuks kord wanale rahwaesindusele. Walitsus mille kujundamiset wõtab oja uus rahwaesindus, peab aga oma kätte wõtma ühe suurte saawutustega ajajärgu jatkamise walitsemise alal. Sellega asetab objektiiwne olukord nii meie uue parlamendi kui ka temast tulewikus kujundatud walitsuse tahes-tahtmata ajalooliselt wäga wastutusrikkasse seisukorda.

Jääb sellepärast soowida, et meie noore parlamendi tegelased, nii palju kui see neisse puutub, olukorda tarwilise tõsidusega hindaksid, et nad seda käsitaksid küllaldase kainuse ja heatahtlikkusega. Kui see nii sünnib — loodame, et see toime tuleb — siis on sellega uue korra elluwiimisele oluline teene osutatud.“

Mag. A. W. Kõrw:

Unte ja wähetuntud sõnade sõnastik

Kontrollinud mag. Joh. Aawik.

Wasteid saksa, wene, prantsuse, inglise, ladina ja soome keeles.

404 lk. Hind kr. 1.50.

Ladu: „Postimehe“ raamatukpl.

Tartu, Suurturg 16.

Aljechin juhib

Petrow teisel kohal

Margate'i rahwuswaheline maleturniir areneb iga wooruga põnewamaks. Läti suurmeister Petrow, wõiduga wiiendas woorus maailmameister Aljechini üle, ähwardas asuda juba tabeli juhtimisele; kuid siis tuli wäike muudatus, ta kaotas neljandas woorus poolelijäänud partii inglasele Alexanderile ja jäi seega Aljechinist pool punkti järele.

Teised pooleliolewad mängud 4. woorust lõppesid järgnewalt: Golombek — Böök mängisid wiiki, Millner—Barry wõitis prl. Menschiku ja wiigiga lõppes ka Thomas — Alexanderi partii.

6. woorus: Aljechin wõitis soome esimaletaja Böök'i, Petrow wõitis Millner-Barry, Thomas kaotas Alexanderile ja wiiki jäid partiid Golombek — Menschik ja Sergeant — Spielmann.

Turniiri seis pärast 6. wooru: dr. Aljechin 5; Petrow 4,5; Spielmann 4; Böök 3,5; Alexander 3; prl. Menschik ja Millner-Barry 2,5; Golombek ja Sergeant 2 ja Thomas 1 punkt.

Seitsmendas woorus lohtusid: Alexander — Golombek, prl. Menschik — Sergeant, Spielmann — Aljechin (!), Böök — Petrow ja Millner-Barry — Alexander.

Milano turniir

Milano rahwuswahelisel maleturniiril mängiti eelwiimast 10. wooru. Tähtsamaid lohtumisi esiloha üle oli Eliskases — Monticelli partii, mis lõppes wiigiga.

Turniiri seis pärast 10. wooru: Monticelli 7,5; Hamasi, Eliskases ja Castaldi — igaühel 7; Koblenz 6; Grob 5,5; dr. Seitz, Romi, Sacconi ja Stalda 4; teistel wähem punkte.

Mängud 10. woorus arenesid: Grob wõitis dr. Seitzi, Koblenz Sacconi, Castaldi Stalda, Hawasi Rillo ja Ferrantes Romi.

Soome esiwõistlused males

Juhib Niemi

Soomes algas neil päewil liiduklassi esiwõistlus males, et selgitada soome malemeistrit 1938. aastaks. Järjekorras on see Soomes 14. meisterturniir.

Seis turniiril praegu: Niemi 4,5; Salo 4 (1), Candolin 3; Tschepurnoff 2,5 (1) ja Rasmussjon 2 (2). Turniir on kaheringline.

Paralleelselt liiduklassi turniiriga peetakse Soome ka üleriigilist seltsiklassi esiwõistlust, mille wõitja pääseb liiduklassi.

Turniiri seis: Osmo Kaila 7; v. Haartman 4,5; Mustonen 3,5 (1); Nyholm ja Alexander 3; Bilen 2,5; Nyberg 2 (1) ja Lind 1,5 punkti.

On tõenäoline, et tänawusel turniiril õnnestub aKilal liiduklassi pääseda. Meile on Kaila mäng hiljutisi SELL-i maleolümpiast hästi tuntud, kus ta hiilgawas mängus wõitis suurmeister Paul Keresi.

Kerese teine wõit

Stokholmist, 28. aprillil. — 6. partii Kerese ja Stahlbergi wahel lõppes eestlase wõiduga pärast 37. käiku. Praegu on punktide seis Keresel 3,5 ja Stahlbergil 2,5.

Hitler 2. mail Itaaliasse

Kuulduši juutide hulgalisest wangistamisest

Berliinist, 29. aprillil. (DNB.) Hitler sõidab 2. mail Itaaliasse, et külastada Itaalia kuningat ja „Abessiinia keisrit“ ja teha wastuwisiiti Mussolinile tema möödunud aasta külaskäigule Saksamaal.

Hitleriga sõidawad Itaaliasse ka wälisminister von Ribbentrop, juhi asetäitja Rudolf Hess, propagandaminister dr. Goebbels, ministrid Franck, Lammers ja Meissner, sõjawägede ülemjuhatuse ülem kindral Keitel, Saksa politseijuht Himmler, pressijuht Dietrich, gau-ülem Bohle ja weel 13 isikut.

Hitler sõidab esmajoones Rooma, kus ta peatub mõne päewa Itaalia kuninga külalisena.

Wälismaal on lewinud teated, mille järgi Itaalias olewat wangistatud mitu tuhat juuti ja Hitleri rezhiimi wastast ühenduses Hitleri eelseiswa külaskäiguga.

Ametlikult teatatakse, et need teated on täiesti fantastilised. Selgitatakse, et politsei on küll wangistanud teatawa hulga kahtlasi isikuid neis kolmes linnas, mida külastab Hitler. Need ettewaatusabinõud, mis on täiesti normaalsed, ei ole sihitud eriti juutide wastu.

Suure tähtsusega sündmus

Roomast teatab Stefani: Stefani agentuuri diplomaatiline toimetaja kirjutab: Saksa riigi juhi ja kantsleri külaskäiku, mis on wastuwisiidiks Mussolini möödunud aasta külaskäigule Saksamaale, oodatakse põnewusega. See on kahe kondotjeeri, kahe sõbraliku ja piirirahwa, kahe Euroopale uut ja wõimsat elujõudu toonud revolutsiooni kohtumine. Führerit saadawad Kolmanda Riigi paljud juhtiwad isikud. See asjaolu on tundemärgiks kõrgest tähtsusest, mida uus Saksamaa annab sellele külaskäigule, ja tähtsusest, mida ta omistab sõprusele Itaaliaga.

Room oma Impeeriumi-küngaste iluduses, oma monumentide tuhande aasta wõlus, oma uuestisünni nooruslikus elewuses wõtab Hitlerit wastu sõprusele meeleawaldustega, milles on wäga elaw mälestus nendest auawaldustest ja sümpaatiaawaldustest, millistega Mussolini wõeti wastu Saksamaal. Järelikult ei ewi see külaskäik ainult protokolaarset tähendust. Sõjawäelised meeleawaldused, millistele lisanduwad harukordsed kunstietendused, moodustawad unustamatu raami Führeri külaskäigule kahe revolutsiooni ja kahe sõbraliku rahwa waimse ning poliitilise kohtumise tähenduses.

Berliinist teatab Stefani: Nüüd, kus awaldati külaskäigu ametlik kawa, seisab juhi sõit Saksamaale Saksa poliitilise elu keskpunktis. Kõik ajalehed toowad teadaande esiküljel. Kommentaarides tõstetakse esile wastuwõtukawa harukordset suurust ja tõsiasja, et Hitlerit tema sõidul saadawad nii paljud walitsuse, partei ja relwastatud jõudude juhtiwad isikud. Kõik see — kirjutawad Berliini lehed — annab juhi külaskäigule harukordselt tähtsa sündmuse iseloomu ja aitab pidulikult kinnitada sõprust, mis ühendab kahte riiki.

Fashism, kirjutab „Hamburger Fremdenblatt“, näitab juhile oma wahwat sõjawäelist jõudu, wõimsat mere- ja lennuwägee. Pealinn, mida Hitler näeb esimest korda, on see Igawene Room, mis on üle elanud ajaloo sajandeid.

Poola toetab wähemusrahwuste nõudmisi

Warssawist, 28. apr. (Havas.) Poola ajakirjandus jätkab oma kampaaniat Poola wähemusrahwuse autonoomia kaitsmiseks Tshehhoslowakkias.

„Kurjer Poranny“ awaldab artikli, milles lükatakse tagasi Tshehhoslowakkia walitsuse poolt ette toodud ajaloolised argumendid, millega Tshehhoslowakkia tahab tõendada oma suweräänsuse õigust Cieszyn'is. Tshehhid wäidawad, nii kirjutab leht, et Cieszyn peab kuuluma Tshehhoslowakkiale, seepärast, et see territoorium oli 600 aastat Böömi wõimu all. Aga kui see oleks mõjuw põhjus, siis Ungari peaks kuuluma Türgimaale, Elsass-Lotring Saksamaale ja Tshehhoslowakkia ise Austriale. Lõpuks rõhutab leht, et kogu Poola on solidaarne Cieszyn'i poolakatega, kes nõuawad endamääramise õigust, ja et Poolas oodatakse rõõmuga seda filmapilku, mil nad wõiwad pöörduda tagasi kodumaale.

Uuendage aegsasti «Postimehe» tellimine 1. maist

Kajsa Lejondahl

E. Nordströmi romaan

23

„Arne on ju minu mees,“ wastas naine imestaoes, „ja ta armastab mind praegugi samuti nagu esimesel päewal. Sellepärast ta ju on ka nii äge. Kuid ma andestan talle, sest ta on olnud mulle alati truu.“

Kajsa jõi waikides, kuid ta silmad wiibisid mõtlikult haigel, kes nüüd edasi rääkis.

„Ainult truu mees on jõuline ja mehine. Mina ei suudaks nõrka meest taluda. Meie tütar on oma kergemeelsuse pärinud minult, sest mina ise muutusin mõnikord nooremana nõrgaks, ja Arne on mind selle eest ka peksnud, igatahes aga ainult, kui ma olin süütu, sest minu tõelistele kõrwalhüpetele ei pääsenud ta kunagi jälile. Mõtlesin: ‚Löö aga, löö!‘ sest öicti on sul õigus.

Meie tütrel on palju sõpru, ‚punane Katharina‘ on wäga armastatud. Ta ei lase aga endale kedagi midagi öelda. Rootsis wõib-olla nimetatakse teda halwaks, ja waadatakse talle alla, aga siin, Prantsusmaal, on see samasugune kutse nagu iga teinegi, ja sellepärast ei peeta Katharinast wähem lugu. Ja kõigi oma sõprade eest, kes on enamasti wäikesed, nõrgukesed pariislased, hoolitseb Katharina eeskujulikult. Sageli ta laseb endale jõukat meest raha anda ainult sellepärast, et seda edasi kinkida mõnele waesemale, aga ka siis, kui rikkad raskustesse satuwad, tulewad nad tema juurde, sest tema teab alati, mis ta ise tahab, ja oskab ka teistele nõu anda. Peale selle ta wõib neist igaühe maha poksida, ja see meeldib neile kõigile.“

Uks awanes ja Katharina ilmus, hoolikalt kammitud ja wäga punase suuga.

Kajsa tõusis püsti ja näitas talle weidi kohmetuna, kuid wäga täpselt, kuidas ta peab ema edasi rawima.

Ka norralane tuli nüüd tagasi.

„Aga te tulete ju jälle, kui ma teile järele tulen?“ küsis ta karmilt.

„Endastmõistagi,“ noogutas Kajsa.

Naine andis talle raha. Selle ta pidawat endale wõtma. Kajsa aga seletas, et ta annab talle raha tagasi, niipea kui Bo on tagasi tulnud.

Punane Katharina wiis ta nüüd läbi paljude, nurklikkude tänawate. Ta kandis helekollast nahkmantlit. Töölised, kes neid kohtasid, naeratasid talle endastmõistetawalt, Katharina aga kõndis edasi püsti päi ja äärmisest iseteadwalt.

Mõne tunni pärast hõrenes wisa nowembri udu. Ecole de Medecine kotused läikisid nagu mustad suhkrudatud punuiljad, kahwatu päike säras taewast. Maailmale? Pariisile? Kajsa arwas, kõigepealt Bole, kes waheajal oli koju saabunud.

Mis sellest, et wastu õhtut kollased uduseinad jällegi kokku litsusid, kuis määrdunud lobjakut alla sadas ja tänawail pidi tammuma nagu õunamoosis. Kajsa läsi oli warjatud Bo pihku ja ta mantli taskusse.

Mida wõis talle nüüd weel juhtuda?

Aga wana Rouvenac oli Bo wallandanud. Asjata püüdis Pierre oma isale selgeks teha, et Bo kõige julgemadki spekulatsioonid hiilgawalt lõpewad. Wanake wastas pead raputades:

„Äri peab olema nagu sild käsipuuga, millest wõib kinni haarata, kui pea pööritama hakkab. Kõietantsija Niagara kohal ei meeldi mulle, isegi siis mitte, kui ta terwena üle pääseb.“

„Bo, armas Bo!“ lohutas Kajsa koddus, „juba jälle ei osata sind hinnata.“

„Küll kõik jälle õnnestub, nüüd, mil sina jälle minu juures oled,“ wastas Bo. „Pöördun teiste pankade poole. Aiatiseks ma ka siia jääda ei taha.“

Pierre, kelle nüüd isa oli tööle pannud, sõitis äriasjus Stokholmi ja Göteborgi ja jäi mõneks nädalaks Rootsi.

Kajsa mõtted reisisid kaasa, sest Pirre oli lubanud kodulinnas järele urida, miks Kajsa kirjadele ei wastata.

Waheajal ehitas Kajsa endale wäikese aknaaia, mille tormi ja suure külma puhul pidi sisse tooma, jõõtis sellest ajast, kui kajs oli lakanud teda külastamast, ta warblasi, kes tulid ka kambrisse, ja toimetas endiselt lauldes oma wäikesi majatalitusi.

Kümne päewa pärast saabus kiri Rootsi margiga, kandis aga Bo aadressi. Kajsa pani ta lauale, keeras teda igapidi, hoidis teda tükk aega ühes, siis tükk aega teises käes, pani ta uuesti ära ja töötas edasi, kuni Bo koju tuli.

Diiwanil istudes lugesid nad siis kahekesi.

Pierre pöördus kirjas ainult Bo poole.

„Kui ma oleksin pigem poleks kunagi lubanud järeleuurimisi toimetada! Siis wahest olekšite wõinud aastate kaupa Pariisis õnnelikult edasi elada. Peab sulle kirjutama midagi nii hirmsat, et mul endal kõigele sellele mõeldes juuksed püsti tõusewad. Mõtle järele, kas ja sellest Kajsale üldse tahad kõnelda, ja wõimista teda ette igaks juhtumiks.

Ta isa suri südamerabandusse samal õhtul, mil teie põgenesite, ja arwatakse, et see sündis hirmust tütre pärast. Wanaproua Lejondahl on sellest ajast haige. Linnas walitseb suur pahameel, et Kajsa, nagu arwatakse, on põgenenud armastusest...“

Kaugemale nad ei jõudnud.

Kajsa oli hüpanud püsti, ta nägu oli muutunud kahwatuks ja ta haaras kahe käega peast kinni.

„Surnud?“ kogeles ta ehmunult. „Isa surnud? Ja mina olewat ta tapnud?“

Süsimust süütundepilw wajus ta kohale ja ähwardas ta lämmatada.

Niihästi kui ta oskas, wiis Bo ta woodisse, kuid ta sõnad ja hääl ei suutnud läbi sünge pilwe Kajsa juurde tungida. Ahastus waldas kogu ta keha. Hirmus mõte, mis oli ta täielikult wallanud, lõikas wahet pidamata ta südant. Süda pidi olema ammugi tükes, nüüd aga lõikus ta weel tükke tükkideks.

Pärast unetut ööd tõi õnnetu Bo endale põetajanna appi. Ta oli wanem helweetslanna, kes kõnetas Kajsat waheldumisi saksa ja prantsuse keeles.

Kajsa aga kuulis ainult oma sisetundehäält, kelle hirmsad karjed teda täitsid. Ta ei lasknud end pesta, kammida, jõi ainult wähe wett. Peagu tundmatuna lebas ta woodis, nutust paistetanud silmad sügawal koopais, särk katki kistud, linad puretud.

Jäine hirm, mis oleks wõinud ta hullumeelseks teha, oli teda wallanud. Oma hädas kirjutas ta Pierre'ile kirja hirmsast mõjust.

Kolmandal päewal tärkas Kajsas tunne, et temas pole enam midagi lõhki lõikuda. Saabus waikus, ja talle näis, nagu oleks ta endast täiesti lahutatud, ta keha, kuid ka ta süütunne oli temast maha jäänud nagu wana wrakk merele. Ta ise tundis end kusagil wäljaspool, kusagil kaugel ja kõrgel, lunastatud, wabastatud. Seal oli mingi teine maailm, kerge, kaalutu. Tema ümber oli walgus, kandis teda, walgustas wrakki, elustas selle ja täitis ta walgusega.

Kajsa ajas end ägedasti woodis istuli. Tahtis ta süda tõepoolest lõhki käriseda? Ta ju oli tundnud Jumala armastust, ta oli kõigest hoolimata kogu oma olemusega Jumalas ja Jumal temas.

Bo pöörwitas ta woodi kõrwale.

„Bo, ma tean, et Jumal on mulle andestanud.“

Ta hüüdis seda walju, wajus tagasi patjadesse ja magas järgmise päratlõunani.

Kahwatu, waikne Kajsa tolitas nüüd wäikeses majapidamises, hoolitses Bo ja kisendawate wärwude eest, rawis aknaeda, mis oli tuppa toodud, tegi kõik, mis teha oli, kuid ilma lauluta.

Haigepõetajanna enam ei tulnud, Bo käis palju linnas tööd otsimas. Kodus, wäikese Kajsa juures oli ta weel tagasihoidlikum kui enne, jah, peagu orgki.

Mõnikord, kui ta jäi wälja kauemaks kui harilikult ja akna ees õõtsusid udukangad, tärkasid Kajsas uuesti süüdistawad hääled ja kisendasid:

„Siis säärane on mõrwari meeleolu. Ta hingab rahulikult õhku, mille ta teiselt on röövinud, ta kõneleb, nagu poleks midagi juhtunud ja toit maitseb talle hästi.“

Siis tahtis ahastus awada jällegi oma mustad lõuad ja Kajsa alla tõmmata, tema aga hoidis kogu jõust äärest kinni ja wastas hirmunult: ‚Olge wait! Olge ometi wait! Jumal ju andestas mulle! Ainult teie olete kurjad! Jumal on tõesti armastus, ja ta täidab kogu maailmaruumi.“

Ühel hommikul tuli Bo erutatult trepist üles, hoides käes Pierre'i ekspressiga saadetud kirja.

„Kas tohin teda ühes sinuga lugeda?“ küsis ta kõheldes.

„Jah,“ noogutas Kajsa ja tajus korraga sügawat rahu. Oli tal siis weel midagi, mis polnud lõhki lõigutud?...

Siis istus Bo tema kõrwale, ja nad lugesid.

Pierre oli Bo kirja kätte saanud Göteborgist koduteel ja sõitnud siis wiibimata Lejondahli, kus keegi wana, wisa daam püüdnud teda kaua minema saata, kuna wanaproua Brita polewat tahtnud teda wastu wõtta. Kui ta aga talle Kajsast jutustanud, kohkunud ta wäga ja lasknud ta kohe proua Brita juurde wiia, ja tema järgnenud teenijale läbi mitme suure, siniste eesriietega hämaraks tehtud toa.

Pierre kirjutas edasi:

(Järgneb)

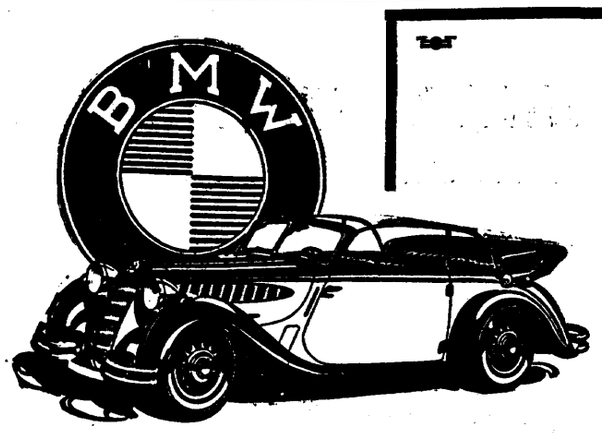

Teatan,

et nüüdsest alates on Saksa kvalitatiivsemate sõiduautode

B. M. W.

ainuesindus Eestis usaldatud minule

Leho Taos Tallinn, V. Karja 12 Telef. 412-00 ● 413-00

Weoauto surmasõlm Wõhandu jõkke

Kiwikoormaga laaditud sõiduki pidurid purunesid parwele minekul

Juht ja omanik pääsesid jõepõhjast juhiruumi akende purustamisega

Keskнädala õhtupoolikul juhtus Wõhanou jõel Wõõpsu parwel autoõnnetus, mis oleks wõinud nõuda kahe inimese elu. Petserimaalt oli hauasamba kiwe koju wedamas Räpina Ristipalul elutsew hauaristide ja -sammaste tööstuse omanik Paul Kirotosk oma autoga O—82, mille juhiks oli töösturi poeg Otto. Momendil, mil masin sõitis Petserimaa poolse kalda ääre juures olewale parwele, murdus auto piduriseadeldis ja auto ühes raske kiwikoormaga ja juhiruumis istuwate P. Kirotoski ja juhi Otto Kirotoskiga, parwe kaitsepuud purustades, tormas kukerpallitades 3 m sügawasse jõkke, kuhu jäi külili olekusse. Et pääseda uppumissurmast, hakkasid jõepõhjas autojuhiruumi wangistatud endid päästma, mis aga esialgu osutus wõimatuks, kuna ei pääsetud suletud ruumist wälja. Kuidagi aga leidis juht Otto Kirotosk juhiruumi küljeukse, purustas selle ja pääses sügawikust weepinnale, kust päästeti. Paul Kirotosk katsus juhiruumi katust purustada, mis aga tei andnud järele. Juba tikkus wesi lämmatama, kui ta hakkas purustama juhiruumi tuuleklaasi, mida purustades pääses weepinnale.

Kaks ligi 60-puudast ristikiwi langesid masinalt jõkke ja arwatawasti jääwadki sinna. Esialgu jäi uppunud masin jõkke ja parw käis sellest üle seni, kui suudeti rahwa abil masin wälja tirida.

Nagu jutustawad pealtnägijad, kui auto otseti langes jõkke, oleksid wõinud kergesti autol asunud suured kiwimürakad nihkuda ettepoole ja purustada juhiruumi ühes seesistujatega. Koorma raskus oli aga teisel küljel ja nii langesid rasked kiwid mitte juhiruumile, waid külili jõkke.

Wäljatõmmatud auto O—82 oli muutunud sõidukõlbmatuks. On purunenud juhiruum, walgustusseadeldis ja mootoriosasid. Pääsenud mehed erilist wiga ei saanud peale kriimustuste.

Wõhandu jõkke uppunud weoauto O—82 pärast õnnetust

Naise maadlus sokuga

Tigeda metsloomaga kallaletungid Wapramäe metsas

Wiimastel päewadel on hoidnud hirmul Wapramäe ja Peedu ümbruse inimesi tige metssokk, kes selles metsas elutseb. Sokk on korduwalt inimestele kallale tunginud — nii täiskaswanuile kui ka lastele, kuid enamasti on ikka põgenemine soku eest päästjaks olnud.

Neljapäewal ilmus Elwa jaoskonnaarst dr. Awarsoo juurde Meeri wallas Wissi asunduses elutsew Liine Sild, kellele eelmisel õhtul Peedu ja Wapramäe wahelisel metsateel sokk kallale oli tunginud. Arst leidis naise säärtel kolm sügawat haawa, mis tekitatud soku sarwede hoopidest. Ka oli naisel teisi wäiksemaid wigastusi.

L. Sild seletas, et sokk tunginud talle metsas kallale. Ta saanud sokul sarwist kinni ja lükanud looma eemale, kuid see tulnud uuesti kallale. Tekkinud kõwa heitlus, kusjuures mõlemad kraawi weerenud. Wiimaks saanud naine sokul kõrist kinni ja pigistanud nagu jõudnud. Sokk karjunud kõwasti ja hakanud wahtu suust wälja ajama. Naine pole enam jõudnud sokku kinni hoida, mispeale see joosnud ära metsa. Maadlemisel sokuga olid Silla palitu ja kleit rebenenud. Naine tegi sündmuse kohta awaldise ka Elwa politseijaoskonnas.

Nagu arwatakse, on soku tigedus tingitud paarimisaja kättejõudmisest, mil märgatud on isaste metsloomade tigedamaks muutumist. Kuid ei ole ka wõimatu, et sokk on marutõbine. Kuulub ju Elwa ümbrus praegu marutaudi kahtlasse piirkonda.

Arwatawasti pannakse lähemail päewil Wapramäe metsas toime jaht, et sokk maha lasta. Siis saab ka selgitamisele wõtta, kas wastab tõele arwamine, nagu oleks sokk marutõbine.

Nõrgamõistuslised sündisid, surid ja maeti ühel ajal

Mõne päewa eest maeti Pärnumaal Häädemeeste apostliku-õigeusu kalmistule rohkete leinajate juuresolekul kaks kohalikku noort inimest — Suurkülast päritolew Udu talu perepoeg August Andrekson, 25 a. wana ja Tohtri talu peretütar Floriida Gustawson, 26 a. wana. Mõlemate surmate saatus oli kummaliselt sarnane — kuna nad sündisid ja surid ning ka maeti ühel päewal. Ka oli nende maine elu neile ühiselt õnnetult sarnane ja raske. Nii oli neiu juba sündimisest saadik nõrgamõistusline, kuna noormees kaotas mõistuse aastate eest ning paigutati Seewaldi haiglasse. Seal ta surigi. Samal päewal suri ka tema sünnipäewal sündinud neiu Fr. Gustawson Häädemeestel. Mõlemad maeti korraga. Nende sarnane saatus pakub praegu rohkelt kõneainet koha peal.

OPEL

sõiduautod

1/1 l ● KADETT
1,5 l ● OLYMPIA
2,5 l ● SUPER SIX
3,6 l ● ADMIRAL

TUTVUGE NENDE ESMAKLASSILISTE TOODETEGA AUTONAITUSEL Tallinnas

veoautod

0,5—4 tn. ● kandejõuga

Omnibusealused

A.-s. Rotermanni Tehased

TALLINN, JAAMA 1 ● TELEF. 425-87
TARTU, TIIGI 67 ● TELEF. 5-50

KAWE Kokteil ŠOKOLAAD

Prof. H. Kruus Riia ülikooli audoktoriks

Riiast, 29. aprillil. Haridusminister wõttis neljapäewal wastu Tartu ülikooli professori Hans Kruusi, kes Riia ülikooli kutsel esineb siin mitme loenguga. Neljapäewal prof. Kruus esines ülikooli aulas loenguga lätlaste ja eestlaste rahwusliku ärkamisaja üle.

Silmas pidades prof. H. Kruusi suuri teeneid lätlaste ja eestlaste teadusliku lähenemise alal, Riia ülikooli rektor andis talle üle Läti ülikooli audoktori diplomi.

Kaks kaewandusõnnetust Kiwiõlis

Allmaakaewanduses jäi tööline rööbastelt joosnud wagonettide wahele ja teine kukkus peadpidi rongi alla

Kiwiõli kaewanduses juhtus kaks tööõnnetust, mille juures kaewurid Iwan Kotuusow ja Arnold Alas said raskeid kehawigastusi. Mõlemad wigastatud toimetati rawimisele Narwa haiglasse.

Ööl wastu neljapäewa töötas maa-aluses kaewanduses Kiwiõli wanimaid kaewureid Iwan Kotuusow. Mees töötas koos kaaslastega ühes kõrwalkäigus, kust ta silmapilguks lahkus. Samal ajal lähenes põlewkiwiwagonettidest koosnew maa-alune rong mööda peakäiku. Kotuusow ei jõudnud enam rongi eest kõrwal joosta, waid otsis warju laiemast kaewanduse peakäigu osast, surudes ennast wastu seina. Rong oligi temast juba möödas, kui ootamatult tekkis liiklemisõnnetus, mille juures osa wagonette teelt kõrwale jooksid. Õnnetus juhtus just Kotuusowi kohal, mille tagajärjel mees teelt joosnud wagonettide ja seina wahele litsuti. Selle juures sai I. Kotuusow kehast raskesti muljuda. Tal purunes ka parema jala sääreluu. Neljapäewa hommikul saadeti ta Kiwiõli ambulantsist edasi Narwa haiglasse.

Teine õnnetus leidis aset neljapäewal. Kaewanduse tööline Arnold Alas töötas põlewkiwirongi juures ja jäi seal peadpidi wagonettide wahele. Õnnetust märgati teiste tööliste poolt ja õnnetule rutati kiiresti appi. Mees toimetati kanderaamil kaewanduse ambulantsi, kus temale esimest arstiabi anti. Selgus, et Alas on saanud õnnetuse juures tõsisemalt kannatada, millepärast ta edasi saadeti rawimisele Narwa haiglasse.

Nobeli laureaate

10 AUTORIT III SARI 15 KÖITES

ILMUSID

SINCLAIR LEWIS

Doktor Arrowsmith

511 lk. Hind Kr. 3.75

„Doktor Arrowsmith“ on romaan noormehest, kes suurtes raskustes saavutab kõrgema hariduse, abiellub ja tõenäoselt peaks nüüd pühenduma hoolitsemisele oma perekonna eest ja karjääri rajamisele. Kuid teda köidab sootuks teine eesmärk — ta tahab lakkamatu uurimise kaudu avastada abinõu, mis päästaks inimsoo taudidest. Ükski ahvatlus ei suuda teda väärata sellelt teelt — ta jätab selja taha armastuse, kuulsuse, rikkuse, et teenida teadust. Arrowsmithi käekäigu jälgimisel autor annab ühtlasi laiaulatuselise arvustuse väärolude kohta P.-A. Ühendriikide avalikus elus. Oma rikkaliku tüüpide-galeriiga elu kõigilt aladelt on „Doktor Arrowsmith“ paeluvamaid romaane maailmakirjanduses.

HENRYK SIENKIEWICZ

UPUTUS

2. osa. 413 lk. Hind Kr. 3.25.

Seni on trükist ilmunud:
1) H. Pontoppidan: Surnute riik I, 439 lk., kr. 3.25
2) A. France: Punane liilia, 312 lk., kr. 3.—
3) G. Hauptmann: Atlantis, 320 lk., kr. 3.25
4) H. Sienkiewicz: Tule ja mõõgaga I, 431 lk., kr. 3.—
5) J. Galsworthy: Üle piiri, 391 lk., kr. 3.50
6) B. Björnson: Mary, 312 lk., kr. 2.75
7) H. Sienkiewicz: Tule ja mõõgaga II, 471 lk., kr. 3.—
8) H. Pontoppidan: Surnute riik II, 416 lk., kr. 3.25
9) W. v. Heidenstam: Karl XII sõjakaaslased, 303 lk., kr. 4.—
10) L. Pirandello: Vana Jumal, 303 lk., kr. 3.50
11) H. Sienkiewicz: Uputus I, lk. 599 lk., kr. 3.50
NL III sarja kaks viimast raamatut (H. Sienkiewicz „Pan Wolodyjowski“, E. O'Neill „Kariibide kuu“) ilmuvad maikuu alul.

Ettetellimishinnad:
5. maini — 36 krooni
kohemaksetavas rahas (saatekulud kannab kirjastus); järelmaksuga 5 osas (saatekulud kannab tellija): tasudes tellimise andmisel kr. 9.—; 20. V — kr. 8.—; 20. VI — kr. 7.—; 20. VII — kr. 6.— ja 20. VIII — kr. 6.—. Tellija saab kätte iga kuumaksu tasumisel 3 raamatut nende ilmumise järjekorras. Ettetellijaile on kalingurköide kr. 9.— ja raamatukoguköide kr. 5.50 sarjalt kallim.

Pärast ilmumist maksab terve sarl Kr. 50—.

Kirjastus O.-Ü. „LOODUS“

TARTU, Ülikooli 18, tel. 4-35 TALLINN, Kinga 6, tel. 411-91
Postl jooksev arve nr. 2055.

Hohsien ja Jentshang jaapanlaste käes

Hiinlaste taganemine 240 kilomeetri pikkusel rindel

Tokiost, 29. aprillil. (Havas.) Shanghaist teatatakse, et Jaapani wäed on wallutanud Hohsieni, mis asub Nankingist 56 kilomeetrit lõuna pool. Edasi teatatakse, et Tientsini ja Pukou piirkonnis on Jaapani wäed sundinud hiinlased taganema 240 kilomeetri pikkusel rindel. Selles piirkonnas jaapanlased on wallutanud Jentshangi linna, mis asub Lunghai raudtee lõpp-punktist Haitshoust 140 kilomeetrit lõuna pool.

Shanghais puhkes neljapäewal raadiostreik. Jaapani wõimud nõudsid kõikidelt Hiina raadiojaamadelt, mis asuwad rahwuswaheliisel kontsessioonalal, et nad registreeriksid endid Jaapani wõimude juures. Seejärel hiinlased, nõustudes registreerima ainult rahwuswahelise asunduse wõimude juures, otsustasid alustada streiki, ja katkestada raadiojaamade tegewus. Streik puudutab 16 raadiojaama.

Lauljate Liidu esimeheks uuesti prof. J. Aawik

Alandati üldlaulupeo pääsmete hindu

Lauljate Liidu nõukogu koosolekul walitud uus juhatus oli eile esmakordselt koos. Liidu esimeheks waliti tagasi senine esimees prof. J. Aawik. Ka teised juhatuse liikmed jäid kohtadele, nimelt abiesimehed K. Jürgenson ja A. Oinas, sekretär N. Metslow, abi G. Ernesaks, laekur E. Ruber, waraholdja M. Ruuhel, ametita liikmed E. Aaw, A. Karindi, A. Leinus ja W. Nerep.

Wolikogu wiimasel koosolekul awaldatud soowi kohaselt kaalus Lauljate Liidu juhatus ka üldlaulupeo pääsmete hindade alandamise küsimust. Otsustati odawate pääsmete hinda alandada 60 sendilt 40 sendile ja seega on eelseiswal üldlaulupeol pääsmete hinnad 2,50 kr. kuni 40 senti, kusjuures kõik on istekohad. Eelmisel üldlaulupeol olid pääsmete hinnad 3 kr. kuni 50 senti, kusjuures kõige odawamad kohad olid seisukohad. Lastele kuni 10 a. on laulupeole pääs waba. Kooliõpilased saawad 50 prots. hinnaalandust. Pääsmete eelmüük algab mai lõpul ja teostub ülemaaliselt laulukooride ja seltskondlikkude organisatsioonide kaudu.

Läti konkurents Eestile Rootsi suwitajate suhtes

Rootsi suwitajate tulek Eestisse on seni olnud pidewalt tõusul ja wõib arwata, et sidemete süwendamist jätkates suudame enestele sealt kindlustada küllaldase kontingendi suwewõõraid.

Seda soodsat olukorda weidi tumestab Läti aktiiwsus käesolewal kewadel. Lätlased on awanud Stokholmis informatsioonibüroo, mis lewitab nende kuurortide kohta suurejoonelist propagandat. Pealegi awatakse Stokholm—Riia liinil tänawu kewadel ühendus esimeseklassilise reisijatelaewaga.

Meie kuurortidel seesugune informatsioonikeskus Stokholmis puudub. Sellest olenewalt on ka meie reklaamikorraldus puudulikum ja kahwatum lätlaste omast. Üks Stokholmi reisibüroosid tegi küll ettepaneku, et tema annab informatsioonibüroo asutamiseks tasuta ruumid ja telefoni, aga millegipärast ei ole see soodne pakkumine meil tähelepanu leidnud.

Türi saatja 1. maiks tööle

Türi saatejaamas on jõutud tööga nii kaugele, et saatja on jälle saatekorras. Wiimased wajalikud osad saabusid kohale esmaspäewal. Katsed saatejaamas toimuwad iga päew. Kesknädalal anti saatejaamast juba paar tundi heliplaadimuusikat, mis oli hästi kuulda, kuna modulatsiooniseadeldis on nüüd täiesti ümber ehitatud ja peaks kõrwaldama warem modulatsioonis ette tulnud puudused, mille üle warem kuuldus põhjendatud nurinaid. Nagu saatejaamast kuuldub, hakkab Türi saatja jälle regulaarselt tööle 1. maist. Nüüd hakkab Türi tööle juba täie wõimsusega, s. o. 50 kw wõimsusega.

Teatawasti katkes Türi saatja tegewus 28. märtsil tehnilise rikke tõttu.

Suuri annetusi allweelaewastikule

Käesolewal nädalal on annetatud Allweelaewastiku Sihtkapitalile juba ligi 100 tonni wanametalle. Sellest 78 tonni on pealaoplatsil juba wastu wõetud, kuna 22 tonni wanametalli, mis Nõmme toimkonna poolt üle anti, asub weel Nõmme toimkonna laos.

Käesolewa nädala suuremaks annetajaks oli Rakwere linna toimkond, kes saatis Sihtkapitalile jüripäewaks 5 wagunit kogukaaluga 22.040 kg. Nagu ütles Rakwere toimkonna esimees J. Pallop, olla selle ilusa korjandustulemuse annud paaripäewaline aktsioon ainult ühes linnaosas. Korjandus on aga läbi wiidud selle eest majamajalt. Korjandus kestab praegu edasi ja on lootusi, et juba lähematel päewadel saadetakse teele teine samasugune hulk wanametalle.

Pealinna suuremad annetajad olid: Eesti Metsatööstus — 3750 kg, Roman Tawast — 1090 kg, A.-ü. Eesti Paber — 665 kg, Johannes Liiwa — 190 kg, August Uibopuu — 150 kg, Joosep Brasinsky — 105 kg, Erika Hübner — 107 kg, Mart Pajumets — 101 kg, Mihkel Suurmann — 1570 kilogrammi.

Wäljaspoolt pealinna saatsid weel: Massu abitoimkond Länemaal — 12.269 kg, Elwa abitoimkond 6800 kg, Jõwi abitoimkond 13.378 kg ja Autsla abitoimkond — 13.014 kg.

Iga isa ja ema tellib oma pojale ja tütrele meie parema noorsooajakirja „LASTELEHE“

Andestamise ja lepituse sõnu Riigikogus

Arwukaid sõnawõtte amnestiaseaduse arutamisel. — 1924. a. 1. detsembri mässumeeste, wäljasaadetute, suletud trükitoodete, keelatud kirjanduse, aumärkide ja riigiteenistusse tagasisaamise küsimusi. — Nida parandusettepanekuid

Amnestiaseadus teisel lugemisel

Amnestiaseadus 1. lugemisel

Riigiwolikogu koosolek algas eile õhtul kell 7.40 esimehe J. Uluotsa juhatusel. Walitsuse loozhis olid kohtuminister J. Müller ning hiljem ka riigikontrolör K. Soonberg. Päewakorras oli Riigiwolikogu redaktsioonkomisjoni moodustamine ja amnestiaseadus 1. lugemisel.

Redaktsioonikomisjoni walimine.

Koosoleku juhataja teatab, et kodukorra järgi on redaktsioonkomisjon 3-liikmeline. Komisjoni liikmeteks pani rwl. Hansen ette rwl. H. Kukke ja rwl. A. Mälgu, kuna rwl. A. Aben pani ette O. Gustawsoni. Rohkem kandidaate ei esitata ja ettepandud waliitakse ühel häälel redaktsioonikomisjoni liikmeiks.

Järgneb amnestiaseaduse 1. lugemine.

Sõna saab seaduse erikomisjoni aruandja J. Uuemaa, kes annab ülewaate amnestiaseadusest Wabariigi Walitsuse poolt esitatud kujul kui ka erikomisjoni poolt tehtud muudatustest, andes seletusi üksikute paragrahwide wiisi ja tuues wastawaid põhjendusi.

Ta ütleb, et seaduse motiiwid on toodud selle seletuskirjas. Meie oleme saanud omale uue riigikorra, mille alusel wõime rahulikult oma ühiskondlikku elu edasi arendada ja wältida kõiki neid nähteid, mis warema põhiseaduse alusel olid wõimalikud. Peab ütlema, et need süüteod, mis amnestia osalisteks saawad, on enamuses riiklikud süüteod. Riiklikud süüteod oma iseloomu poolest ei ole sihitud üksiku isiku wastu wõi mingite temaõiguswarade wastu, waid need on sihitud ühiskondliku korra hädaohustamisele. Seepärast peame seda silmas pidama, et nüüd muutunud olukorras oleks küllalt põhjust neile inimestele, kes warem astunud meie riigikorra wastu, anda wõimalust tagasi tulla ühiskonda ja näidata, et nüüd, kus maksma pandud uus põhiseadus, kas nad selle korra wastu rahulolematust üles näitawad.

Meil ei ole teada, aga on wõimalik, et need inimesed ei oleks saanud karistuse osalisteks, kui oleks tol ajal maksnud praegune põhiseadus.

Esialgsest eelnõust § 1 kustutamise kohta,...

mis käsitab riigi waranduslikkude nõuete kustutamist kodanikkude wastu, tähendas aruandja: see on kustutatud põhjusel, et ei saadud täit selgust, misjuguses ulatuses riigil sarnaseid nõudeid kodanikkude wastu on, mis tõepoolest wajaksid kustutamist. Arwati, et siin wõib arusaamatusi tekkida ja oleks õigem seda paragrahwi kustutada.

Aruandja panep ette amnestiaseadus 1. lugemisel wastu wõtta.

Sõna wõtab rwl. A. Piip, kes ütleb, et kahtlemata Wabariigi Walitsuse samm, esitada Riigiwolikogule esimesena amnestiaseaduse eelnõu,

leiab kahtlemata kõikide poolt heakskiitmist.

See eelnõu leidis päris põhjalikku kaalumist komisjonis, kus seda mitmeti täiendati ja kitsendati. Terwe rida komisjonis esitatud ettepanekuid leidis wäga põhjalikku ja asjalikku kaalumist heakskiitmist.

Edasi märgib kõneleja, et mis puutub kaitseseisukorra puhul tehtud sundmääruste rakendamisele ja teistel põhjustel tehtud süütegude osasse, siis

esitati komisjonis kaks parandust:

1) selle kohta, et poliitilistel põhjustel wäljasaadetud isikutel kustutataks nende wäljasaatmise otsus ja 2) selle kohta, et poliitilistel põhjustel suletud perioodilistele trükitoodetele antaks tagasi ilmumise luba, seit kummagi nende karistuste juures on tegemist kestwa karistusega. Sisekaitseülema esindaja deklareeris aga, et nende küsimuste lahendamisel on wajalik teatud dekaatsus ja et nende küsimuste lahendam. juures tuleb wõtta arwesse ka riigikaitse huwisid ja ühisk. julgeoleku küsimusi laiemas mõttes. Et sarnaste karistuste mahakustutam. pooldati, selle juures saab arwesse wõtta amnestia waimu. Mina, kes tegin ettepaneku, leidsid hiljem rahuldust ja wõtsin seepärast tagasi esitatud parandusettepaneku, nagu wõeti tagasi ka kaks parandust poliitiliste wäljasaadetute kohta.

Edasi rwl. A. Piip ajub seisukohal, et kui eelnõus kustutati riigi waralisi nõudmisi kustutaw paragrahw 11, siis oleks tulnud eelnõus kustutada ka järgnewad paragrahwid, mis käsitawad majanduslikku amnestiat. Need on aga siiski eelnõusse jätud.

Lõpuks ütleb kõneleja, et selle seaduse wastuwõimisega tehakse suur samm sotsiaalses ja leplikuse meeles.

Seejärel kõneles rwl. A. Aben, kes ütles, et teda huwitab ja rahuldab käesolewa amnestiaseaduse mõte. Siiski lubab ta 2. lugemisel teha mõningaid täiendusettepanekuid. Kõneleja peatub lähemalt karistatud kommuunistide küsimuse ja wapside liikumise juures. Lõpuks soowitab kõneleja

administratiiwkaristuste ja kaitseseisukorra kitsenduste kaotamist.

Kõneleja lõpetab, et amnestiaseadus peaks olema üheks esimeseks sammuks ja lüliks maa tagasipöördumisel demokraatia poole.

Kõneleb weel rwl. L. Johanson, kes ütleb, et meil toetutakse riigiwõimu kui abinõu peale, mis peab rahwa rahul hoidma. Waatamata sellele pikale ajale, mil Eesti on iseseisew olnud, siiski erakordsed kohtud arutawad poliitilisi süütegusid. Kui jõuame tagasi normaalaegade juurde, siis tulewad esijoones erakordsed kohtud kõrwale jätta.

Kõneleja tähendab, et amnestiaseadus oleks pidanud ulatuma nendeni, kes on wanglasse jaatunud

teistes süütegudes, kus on sotsiaalsed ja majanduslikud põhjused olemas.

Kõneleja loodab, et walitsus pöörab tähelepanu ka nende saatuse kergendamisele. Edasi ütleb kõneleja, et kui amnestiaseadus on antud, on walitsuse ülesanne pöörata sellele tähelepanu, et need kohad, mis wanglas wabanewad, tühjaks jääksid ja et lähemas tulewikus uued wangid asemele ei satuks sotsiaalsete ja majanduslikkude raskuste tagajärjel.

Seega on kõnelejate nimestik läbi. Lõppsõnas aruandja peatub kõnelejate poolt toodud wäidete juures. Ta ei nõustu rwl. A. Piibu poolt soowitatud majanduslikku amnestia kustutamisega ja rwl. A. Abeniga, kes soowitab amnestia andmist ka neile, kes on süüdlased põhiseadusega maksma pandud riigikorra wägiwaldse muutmise wõi Wabariigi küljest mõne teatud osa wägiwaldse lahutamise katses.

Aruandja lõppsõna järel wõetakse amnestiaseadus

ühel häälel 1. lugemisel wastu.

Otsustatakse 1. ja 2. lugemise wahel kodukorras ettenähtud 2-päewast waheaega mitte pidada ja määratakse järgmine koosolek, kus amnestiaseadus tuleb 2. lugemisele, reedel kell 10 hommikul.

Koosolek lõpeb kell 9 õhtul.

Austatakse E. Särgawat

Riigiwolikogu tänahommikune koosolek algas kell 10. Enne koosoleku awamist wõtab sõna Riigiwolikogu esimees J. Uluots ja teeb teatawaks, et Riigiwolikogu liige Ernst Särgawa saab täna 70 aastat wanaks. Edasi ütleb Riigiwolikogu esimees, et E. Särgawa on kümnete aastate jooksul edukalt töötanud pedagoogilises tegewuses. Ta on loowalt tegutsenud kirjanduses ning jätab kustumatu jälje meie kultuuriloosse. E. Särgawa on aastakümnete jooksul suure eduga teotsenud wäga mitmel ühiskondlikul alal ja ühtlasi ka poliitilisel alal. Ta on olnud ühtlasi Riigiwolikogu käesolewa istungjärgu awajaks. „Sellega on kõigiti põhjendatud awaldada E. Särgawale ta 70-aastase juubeli puhul sügawat ja südamlikku terwitust ning soowime talle palju õnne ja õnnistust edaspidises töös ja tegewuses.“ Sellele sõnawõtule järgnewad kiiduawaldused kogu saalis.

Amnestiaseadus 2. lugemisel

Seejärgi awab Riigiwolikogu esimees J. Uluots Riigiwolikogu koosoleku. Päewakorras on amnestiaseadus 2. lugemisel. Aruandjaks J. Uuemaa.

Seaduse § 1 juures wõtab sõna rwl. A. Piip, kes leiab, et keelatud kirjanduse lewitamist käsitaw § on amnestiaseadusesse wõetud ainult osalisteks ja tuleks täiendada weel uue punktiga. Ta teeb wastawa täiendusettepaneku.

Rwl. A. Aben teeb ettepaneku § 1 täiendada kriminaalseadustiku § 74 ettenähtud süütegude amnestiaga, mida ta põhjendas juba esimesel lugemisel.

Sõna wõtab kohtuminister J. Müller,

kes teatab, et ta ei ole erikomisjoni poolt § 1-s tehtud täienduste wastu, kuna need on rajatud jamadele põhimõtetele, mis olid walitsuse poolt esitatud eelnõus. Mis puutub rwl. A. Abeni ettepanekusse, siis see käsitab kõige raskema loomuga kuritegusid ja neid ei pidanud walitsus õigeks eelnõusse wõtta. See seaduse § 1 puudutab mõningaid 1924. aasta esimese detsembri sündmustega seotud isikuid. Seesuguseid on praegu wangistuses ainult kolm ja need wõiwad paluda armuandmist harilikus korras.

Rwl. E. Peedosk teeb ettepaneku, et sõjawäelised auastmed, autähed ja aumärgid antaks kõigile amnestiaasajaile amnestiaseadusega ühtlaselt tagasi. Kohtuminister J. Müller waidleb ka selle ettepaneku wastu, kuna auastmete ja aumärkide tagasisaamine wõib toimuda Wabariigi Presidendi sellekohasel otsusel.

Sõna wõtab rwl. J. Tõnisson,

kes toetab E. Peedoski ettepanekut auastmete tagasiandmise osas. Amnestia puudutab isikuid, kes iseseiswuse wõitlustes on näidanud suurt wahwust, kes on kõik seesmiselt julged mehed. Need on seletanud, et nad tegutsesid oma tõekspidamiste kohaselt. Amnestia tähendab unustamist ja kui neile amnestiaasajaile auastmeid tagasi ei anta, otse seadusega, wõib see neile tunduda häbina.

Aruandja oma lõppsõnas waidleb rwl. A. Abeni ja rwl. E. Peedoski ettepanekute wastu ja

ühineb rwl. A. Piibu ettepanekuga.

Seega loetakse rwl. A. Piibu ettepanek kodukorra põhjal ilma hääletuseta wastuwõetuks. A. Abeni ja E. Peedoski ettepanek lükatakse aga suure häälteenamusega tagasi.

§ 2 juures teeb rwl. A. Aben ettepaneku, mis tähendab sisuliselt eelmise paragrahwi juures tehtud ettepaneku kordamist. Ka see ettepanek lükatakse tagasi. Seejärel wõetakse waidlusteta wastu seaduse §§ 3—5.

§ 6 juures teeb rwl. K. Jalakas (Nõmme) ettepaneku amnestiaseadust laiendada kõikidele isikutele, kes kaitseseisukorra seaduse põhjal on poliitilistel põhjustel 12. märtsist 1934. a. kuni 21. aprillini 1938. a. wabastatud

riigi- wõi omawalitsusteenistusest.

Kohtuminister J. Müller waidleb ettepaneku wastu, kuna seda küsimust saab walitsus korraldada ja ongi juba korraldanud. Kellede kohta weel küsimus lahtine, ka neil tuleb see lahendamisele wastawalt amnestiaseaduse waimule. Sama paragrahwi juures teeb rwl. A. Aben ettepaneku, et kühistataks teatud kohtades elamiskeeld.

Rwl. K. Jalaka ettepanekut toetab weel rwl. A. Piip, kuid hääletamisel lükatakse ettepanek tagasi 48 häälega 11 pooltolekul. Rwl. A. Abeni ettepanek lükatakse samuti tagasi. Waidlusteta wõetakse wastu seaduse §§ 7—10.

Majanduslik amnestia kustutatakse

Seaduse § 11 juures, mis käsitleb administratiiwkorras rahuldamata jäetud nõuete amnesti üleswõtmist, wõtab sõna rwl. O. Suursõõt, ja tähendab, et kui amnestiaseaduses kustutati riigi majanduslike nõuete kustutamist käsitlew §, siis seaduse ühtluse mõttes tuleks kustutada ka seaduse wiimased §-id, mis käsitlewad majanduslikke küsimusi. Wastawad küsimused tuleks lahendada amnestiaseaduses eraldi. Ei ole selgust, kui suures ulatuses on wastawaid majanduslikke nõudeid. Teeb ettepaneku seaduse §§ 11—13 kustutada. Rwl. Suursõõt ettepanekut toetab rwl. R. Penno.

Sõna wõtab weel rwl. K. Jalakas, kes juhib tähelepanu, et kui need paragrahwid sisse jätetakse, wõidakse ka mõisate eest tasumaksmise küsimust üles wõtta.

Hääletamisel antakse üksmeelselt amnestiaseaduse §§ 11—13 kustutada. Nende paragrahwide seadusse jätmise poolt hääletab ainult aruandja.

Waidlusi sissejuhatuse pärast

Edasi tuleb arutusele amnestiaseaduse sissejuhatus. Seejuures wõtab sõna rwl. J. Tõnisson, kes leiab, et seaduse motiweerimine sissejuhatuses ei ole tarwilik. Selles sissejuhatuses öeldakse, et uus põhiseadus annab kindlustuse riikliku ja ühiskondliku elu rahulikuks ja normaalseks arenguks ja loob wõimaluse meie riigi elus edaspidi kerkida wõiwate raskuste wältimiseks. Kõneleja arwates ei saa niisuguseid asju kindlasti ette öelda. Sissejuhatuses leidub seisukohti, mille wastu wõib waielda ja seepärast tuleks see sissejuhatus asendada lühema redaktsioonilise sissejuhatusega.

Rwl. J. Tõnissonile waidleb wastu kohtuminister J. Müller, kes tähendab, et sissejuhatusega on tahetud rõhutada amnestiaseaduse suurt tähtsust. Küsimusse wõiks tulla ainult motiwatsiooni redaktsioon, kuid sissejuhatus peaks alles jääma. Edasi rwl. L. Wahter toetab kohtuministri seisukohta, kuna rwl. R. Penno arwates pole motiweerimine otstarbekohane, sest sellest wõib tekkida lahkarwamisi.

Uuesti wõtab sõna rwl. J. Tõnisson ja seletab pikemalt, et ka endine põhiseadus ei takistanud ühiskondliku korra kindlustamiseks wahendite tarwituselewõtmist, kui rahwasindajad seda oleksid tahtnud. Eelmise põhiseadusega ei tuleks käesolewas sissejuhatuses poleemikasse astuda.

Sõna wõtab rwl. A. Jürima, kes waidleb wastu rwl. R. Penno ja rwl. J. Tõnisoni poolt toodud wäidetele. Ta ütleb, et wastuwaidlejad wäljendawad seisukohta, et ka eelmise põhiseaduse alusel oleks selle otstarbekohasel teostamisel riigielu saanud rahulikult arneda, kuid rahwa rõhuw enamus on kaks korda asunud wastupidisele seisukohale. Seda rahwa tahet austades oleme nüüd saanud uue põhiseadusliku korra, mis kindlasti paremini kindlustab ühiskondliku korra normaalset arengut.

Kõneleb weel rwl. J. Wain, kes arwab, et rahwahääletuste otsustes on waheti palju moekajastusi. Rahwahääletus wõib anda kord ühe, kord teise tulemuse. Seaduse sissejuhatus ei peaks kõneleja arwates minewikuga arweid õiendama.

Tehakse koosolekule ¼-tundi waheaega. Pärast seda wõtab sõna K. Jalakas (Nõmme) ja ütleb, et on täiesti wastuwõtmatu, kui amnestiaseaduse puhul alustatakse wanade asjade üleswõtmist ja pesemist. Teeb ettepaneku läbirääkimised lõpetada. Sellele ettepanekule ei saa juhataja käiku anda, kuna see on awaldatud ainult ühe Riigiwolikogu liikme poolt. Samal ajal on 8 Riigiwolikogu liikme poolt esitatud ettepanek kõnelejate nimekiri sulgeda.

Seejärel pannakse kinni kõnelejate nimestik ja pärast rwl. L. Johansoni sõnawõttu, kes teeb ettepaneku sissejuhatuse ühe motiweeriwa lause kustutamiseks, asutakse hääletamisele. Hääletamisel lükatakse rwl. J. Tõnisjoni sissejuhatuse muutmise ettepanek tagasi 40 häälega 15 pooltolekul ja rwl. L. Johansoni ettepanek tagasi 37 häälega 16 pooltolekul.

Sissejuhatus wõetakse wastu komisjoni poolt ettepandud kujul.

Enne koosoleku lõppu wõtab isiklikult sõna weel rwl. J. Tõnisson, kes öiendab mõningaid rwl. A. Jürima poolt ettetoodud wäiteid.

Koosolek lõpeb kell 1 päewal.

Hõõrutud ja haudunud kohtade ning põletishaavade, nagu neid igapäev ette tuleb, jahutamiseks ja tervistamiseks

DERMA salv

Derma salv ei tohi puududa üheski majas! Väikene karp 35 snt. Tuub 80 s. Saadaval apteekides

A.-S. Ephag'i farmatseut. laboratoorium, Tallinnas

Täideti Riigiwolikogu ametkohad

Riigiwolikogu esimehe otsusel on nimetatud riigiwolikogu sekretäriks õigusteadlane Peeter Mahlstein, komisjonide toimkonna juhatajaks ja wanemaks asjaajajaks Walter Jõgi, protokollitoimkonna juhatajaks pr. L. Ojamaa, majandusjuhatajaks prl. A. Lindemann, komisjonide wanemaks asjaajajaks J. Beeren ja komisjonide asjaajajateks prl. A. Kettalu, prl. A. Tanksimäe, pr. A. Tahlberg, A. Rahe ja pr. A. Koppel.

Tänane suurim wõit Tartu

Riigi 6. klassiloterii 2. klassi loosimine lõppes

Suuremaks wõiduks oli täna 17.000 kr., nimelt 7000-kroonine wõit + 10.000-kroonine preemia. See suur wõit langes piletile nr. 19.227 — punane. Wõidupilet on müüdud Tartu postkontorist.

Täna selgusid samuti mõlemad 3.000-kroonised wõidud. Üks neist langes 26.726 — roheline, mille on müünud Tallinna Ühispank. Selle numbriga on kaasa mänginud pikemat aega üks ja sama isik, nimelt keegi ametnik. Teine 3.000-kroonine wõit langes piletile nr. 48.232 — kollane. Pileti müüjaks osutub Kopsi kullasepaäri Tallinnas. Müügikohas on ostja märgitud tundmatuna. Number on müüdud terwikuna.

1000-kroonised wõite oli tänaseks jäänud weel 4. 1000-kroonised summad langesid järgmistele piletitele (klambrites on märgitud müügikoht): 16445 — kollane (Tallinna Linnapank), 24542 — kollane (Elwa postkontor), 36872 — roheline (Eesti Panga Pärnu osakond) ja 49316 — punane (Reiali kauplus Tartus, Narwa tänawal). Eile langes H. Reiali kauplusest ostetud piletile 49263 samuti 1000 kr. ja lisaks weel 100 kr.

500-kroonised wõite oli tänaseks jäänud weel 5. Need summad langesid järgmistele piletitele: 8661 — punane (Põllumeeste Keskpank Tallinnas), 16738 — kollane (Rubanowitshi kauplus Tallinnas), 16214 — roheline (Klassiloterii keskmüügikohast posti teel üksikostjale Osulas Wõrumaal), 30979 — punane (Kaitseliidu Tartu malewa) ja 32776 — roheline (Rakke postkontor).

200 krooni wõitsid täna: 7571 — kollane, 23836 — kollane, 27537 — kollane, 29038 — sinine, 37095 — kollane ja 41614 — kollane.

100 krooni wõitsid: 522 — punane, 9902 — kollane, 12566 — roheline, 12959 — sinine, 15356 — punane, 15831 — sinine, 18613 — sinine, 25381 — kollane ja 27383 — roheline. Teised wõidud olid wäiksemad.

Wõitude wäljamaks algab Klassiloterii Keskmüügikohast 3. mail, päew hiljem algab wäiksemate wõitude wäljamaks kõigis teistes müügikohtades.

17.000 krooni wõitis tartlane

Kuulda saades, et tänane suurem wõit on müüdud Tartu postkontorist, pöördusime järelepärimisega wastawale poole. Nagu meile postkontorist teatatakse, on wõidupilet müüdud postkontori piletikassast. Ühtlasi märgitakse ka, et 17.000-kroonise wõidu omanik pole teada, kuna postkontoris on selle wõidupileti omanikuks märgitud tundmatu.

Siiski wõib aga arwata, et tänase suurima wõidu omanikuks on keegi tartlane, sest wastawalt poolt seletatakse, et suurem osa pileteid on müüdud tartlastele ja ainult õige wäike protsent on ostetud maainimeste poolt. Teada on aga niipalju, et kahe tartlaste kollektiiwi numbritest on õnnepilet mööda läinud ainult paari numbri wõrra.

15.000 kr. pooleks Pärnu ja Sinti

Tööliste kollektiiw wõitis 7.500 krooni

Eilsel klassiloterii loosimisel langes peawõit 15.000 krooni suuruses piletile nr. 26.031, kollane wärw. Nagu selgunud, müüdi see pilet Pärnus Eesti Panga Pärnu osakonnas kahele isikule. Üks pool wõidupiletit langes Sindi Tekstiilwabrikute 23-liikmelisele kollektiiwile, kuna teise poole omanik on jäänud teadmatuks. Nii palju on tast ometi teada, et wõit on läinud ühele Pärnu linna kodanikule. Olgu tähendatud, et see on esmakordseks juhuks, et klassiloteriil langeb suurem wõit Pärnu. Seni on wõidujumal Pärnu suhtes olnud wäga kitsi, isegi wäiksemaid wõite on siia kasinalt saabunud.

7500-kroonise wõidu langemine Sindi alewisse sealsetele tekstiilwabriku töölistele sai teatawaks eile keskpäewal. Nagu koha pealt kuuleme, kuulub kollektiiwi 23 töölist, kelledest igaüks saab natuke wähem kui 250 kr., milline summa aga tööliste seisukohalt küllalt suur, seda enam selle tõttu, et kollektiiwi kuulujaist on praegu mitmed tööta.

Pileti, mis wõidu tõi, ostis Pärnust tööliskonna esimees A. Tamm, kes oli ka kollektiiwi organiseerijaks ja ise kollektiiwis kahe osaga osanik. Isiklikult oli ta klassiloteriil algusest peale kaasa mänginud, kuid iga kord wõiduta. 4. klassiloteriiks organiseeris ta 24-liikmelise kollektiiwi. Igaüks maksis 2 krooni ja et wõitu ei tulnud, lagunes pettunud kolletiiw. A. Tamme algatusel organiseeriti 5. klassiloteriiks uus 23-liikmeline kollektiiw. Kollektiiwi kuulujad olid ostnud ligemale paarkümmend poolraamatut Pärnust, Tallinnast ja Sindist. Igaüks maksis 4-kroonise summaga.

Kollektiiwi kuulujaist on nimeliselt teada peale eelpoolnimetatud A. Tamme kangurmeister A. Kalda, tööline A. Hesik, rahwuselt poolakas, masinatööline J. Kukk, kudujad Marie Kammer ja Helene Sarapik, neist wiimane praegu tööta, poolmeister Mihkelson j. t.

Teade klassiloterii peawõidu poolosa langemisest Sindi alewisse paar päewa enne linnaks saamist tekitas koha peal suurt elewust.

1000 kr. kahele tartlasele

Eilsel loosimisel langes üks 1000-kroonine wõit Tartus H. Reiali (eksikombel eilses lehes H. Reieri) kauplises müüdud piletile nr. 49.263. Nimetatud kauplus asub Narwa tän. 113 ja samas on ka Tartu 2. postiagentuur. Sealt järelepärimisel selgus, et see wõidupilet on müüdud kahes osas. Poolpiletite ostjateks on tartlased, kes elawad 3. linnajaos.

Kas Keres kaotab 7. partii?

Matshi tulemus oleneb wiimasest partiist

Stokholmist, 29. aprillil. Neljapäewal mängiti Kerese ja Stahlbergi wahel 7. partii, mis katkestati selge paremusega Stahlbergile. Partiid jätkatakse reedel.

Keres-Stahlbergi matshi käik wõtab wäga kriitilise iseloomu, mängida on weel ainult üks mäng ja selles ripub nüüd kogu matshikäik. Kuuenda mängu wõitis Keres, kuid Stahlberg 7. partiis mängis wäga kombinatsioonilisel ja katkestatud seis on Rootsi suurmeistrile Stahlbergile wõidetaw.

On huwitaw, et selles matshis on saawutatud kõik wõidud walgete malenditega: Stahlberg wõitis esimese mängu, Keres neljanda, siis kuuenda ja Stahlberg on nüüd wõitmas seitsmendat mängu.

Kuidas lõpeb matshi wiimane, 8. partii? Wara on küll midagi siin öelda, kuid tõenäoliselt wõib arwata, et partii lõpeb wiigiga, ja seega lõpeb ka matsh wiigilisel 4:4. Peab aga matsh oma traditsioonilisest käigust kinni — walged malendid wõidawad — siis peaks Keres wõitma, sest tal on wiimases mängus walged.

Õnnetusi ja kuritöid

Naise ja lapse õnnelik kukkumine

Kui hobune ehmus jänesest

Neil päewil juhtus õnnelikult lõppenud õnnetus Kanepi Tartu maanteel, wähe alewikust Tartu poole.

Teel oli Leete talu perenaine Wilhelmiine Lubi oma 7—8-aastase tütrega. Kallakust alla sõites ehmus hobune äkitselt üle tee lipsawast jänesest ja kargas nii õnnetult maanteelt kõrwale, et sõitjad wankriga paiskusid kummuli poolenisti weega täidetud kraawi. Naine ja laps pääsesid waid põrutustega.

Palgid purustasid niudelnu

Neil päewil sai raskesti Kanepis metsaweski wigastada Saksentali weoäri tööline, 24-aastane Herbert Tee, pärit Waise-Antsla wallast. Palkide autole laadimisel pääsesid need weerema ja paiskasid H. Tee pikali. Mees jäi meelemärkuseta lamama. Noormes toimetati rutuliselt Wõru linnahaiglasse, kus selgus, et wigastus kuulub raskete liiki, kuna oli purunenud niudelnu.

Leiti uppunu laip

Neljapäewal kl. 8 paiku õhtul leiti Emajõest Sackoja tänawa otsa kohalt uppunu laip. Ülewaatusel selgus, et uppunu on August Waht, kelle elukoht oli Saadjärwe wallas. A. Waht uppus Emajõkke Ujutsilla juures 7. märtsil. A. Waht on sündinud 22. dets. 1888. a.

Peremees lõi rentniku naist

Neil päewil oli kaklus Raadi wallas, Sengu talus, kusjuures peremees Paul Hendrikson kaelkooguga löi rentniku naisel Marie Sulel hamba wälja. Enne seda olewat Marie Sule ähwardanud peremeest rewolwriga.

Musttwees põles elumaja

Neljapäewal kl. ½11 paiku hommikul süttis põlema Musttwees Narwa t. nr. 79 ajuw Irina ja Felak Bashkirowi'tele kuuluw elumaja. Tuli häwitas hoone katuse ning samuti osa seesolewast mööblist. Kogu kahju esialgsetel andmetel on 2000 kr. ümber. Koha peal toime pandud juurdlusel selgus, et tuli on alguse saanud Irina Bashkirowi köögist. Tules häwinenud elumaja oli ühekordne puuehitis ning tule wastu kindlustamata.

Wõidukihutajad ajasid naise alla

Neljapäewa hommikul toimetati Rakwere erahaiglasse rawimisele Kalwi wallas elutsew Leontiine Toiger, 33 a. wana, kel leidus wigastusi peas ja jalgadel. Naisterahwas sõitis hommikul jalgrattaga Rakwere laadale. Sõmeru walla piires sõitsid talle järele kaks talumeest. Naisterahwa lähedale jõudes hakanud nad wõidu ajama ja selle juures Rägawere walla talumehe Kullamaa wankriratas läinud üle naisterahwa.

Tartu politseikroonika

Noormees jäi auto ette

Kolmapäewa õhtul kella 5 paiku jäi J. Kuperjanowi ja Weski tänawa otsa kohal auto B-452 ette Pitk tän. 72 elutsew 18-aastane noormees Wassili Fedulow. Autot juhtis 3. isiki juht Joh. Rähni, kes oli kaine. Wassili Fedulow minnes üle sõidutee ei märganud lähenewat autot. Signaali peale noormees seisatas, kuid jooksis siis autoraudtee edasi ja sattus nii sõiduki ette. Autojuht toimetas allajäänu kliinikusse, kus selgus, et noormehel on saanud põrutada wasak jalg ning kriimustused näol. Wigastused kuuluwad kergete liiki. Õnnetus juhtus jalakäija tähelepanematuse tõttu.

Waras käis kuuris

Sõbra tän. 37-a elutsew Tatjana Sell teatas kriminaalpolitseile, et tema kuuristi on öösel wastu neljapäewa warastatud wana palitu ja kott räbalaid. Kahju 3 kr. 50 s.

Kõnelejate nimestik läbi

Lõppsõnas aruandja peatub kõnelejate poolt toodud wäidete juures. Ta ei nõustu rwl. A. Piibu poolt soowitatud majanduslikku amnestia kustutamisega ja rwl. A. Abeniga, kes soowitab amnestia andmist ka neile, kes on süüdlased põhiseadusega maksma pandud riigikorra wägiwaldse muutmise wõi Wabariigi küljest mõne teatud osa wägiwaldse lahutamise katses.

Inglise-Prantsuse sõjajõud „koordineeritakse"

Ühine palwe Rahwasteliidu nõukogule Abessiinia asjus. — Tshehhoslowakkia probleem tuleb arutusele reedel

Täielik kokkulepe Londonis

Londonist, 29. aprillil. (DNB.) Inglise-Prantsuse läbirääkimised algasid neljapäewa hommikul kell 10.30. Läbirääkimisi juhatas Inglise peaminister Chamberlain. Neljapäewasist läbirääkimistest wõtsid Inglise poolt osa peaminister Chamberlain, wälisminister lord Halifax, wälisministeeriumi alamriigisekretär Cadogan, walitsuse diplomaatiline nõuandja Vansittart ja wälisministeeriumi 3 kõrgemat ametnikku.

Prantsuse poolt wõtsid läbirääkimistest osa peaminister Daladier, wälisminister Bonnet, saadik Corbin, wälisministeeriumi peasekretär Léger, wälisministeeriumi Euroopa-osakonna juhataja Rochat ja saatkonna nõunik de Margerie.

Pärast neljapäewaseid läbirääkimisi andis peaminister Chamberlain Prantsuse delegatsiooni auks eine, millest wõtsid osa ka warakantsler sir John Simon, siseminister sir Samuel Hoare, kaitseminister Inskip ja lord Hailsham.

Neljapäewased läbirääkimised lestsid kuni kella 16.45-ni. Pärast läbirääkimisi awaldati ametlik teadaanne, milles öeldakse, et läbirääkimistel on saawutatud täielik kokkulepe kõigis arutatud küsimusis. Läbirääkimised jätkuwad reedel kell 10.30. Õhtupoolikul Prantsuse peaminister Daladier, wälisminister Bonnet ja Prantsuse saadik Corbin sõitsid Windsori lossi, kus nad olid Inglise kuninga külalisteks. Nad weetsid öö lossis.

Prantsuse peaministrit Daladier'd oodati reedel pärast lõunat tagasi Pariisi. Wälisminister Bonnet jääb Londoni arwatawasti kuni laupäewani.

Teadaanne

Inglise-Prantsuse läbirääkimised algasid mõlema maa suhete käsitlemisega Itaaliaga.

Seejärel andsid Briti ministrid lähemaid selgitusi Inglise-Itaalia kokkuleppe kohta, mis leidis kuuldawasti täielikku heakskiitmist Prantsuse ministrite poolt.

Daladier ja Bonnet andsid omakorda selgitusi praegu asetleidwaist Prantsuse-Itaalia läbirääkimistest. Kuuldub, et mõlemad ministrid teatasid, et Prantsuse-Itaalia läbirääkimised on jõudnud juba niikaugele, et Prantsuse saadik Rooma loodetakse nimetada juba 1. maist.

Suhete arutamisel Itaaliaga puudutati loomulikult ka Itaalia ülemwõimu tunnustamise küsimust Abessiinias. Kuuldub, et wiimases küsimuses on otsustatud pöörata ühiselt Rahwasteliidu nõukogu poole, mis tuleb kokku 9. mail.

Hispaania küsimuse arutamisel toonitas Prantsuse wälisminister Bonnet wabatahtlikkude tagasitõmbamise tähtsust. Nii Inglise kui ka Prantsuse ministrid on üksmeelselt arwamisel, et on wajalik teostada tõhusalt wabatahtlikkude tagasitõmbamist. Hispaania küsimust arutatakse ka reedestel läbirääkimistel.

Kuuldub, et Inglise ja Prantsuse sõjajõudude koordineerimise küsimuses on jõutud täielikule kokkuleppele.

Erilist huwi tuntakse Inglise-Prantsuse reedeste läbirääkimiste wastu, kus tulewad peamiselt arutusele Tshehhoslowakkia ja üldse Kesk-Euroopa probleemid. Inglise ja Prantsuse ministrid on saanud Tshehhoslowakkia walitsuselt märgukirja, milles wiimane teeb teatawaks kontsessioonid, mis ta on nõus andma Sudeedi-sakslaste erakonnale, et saawutada kokkulepet wiimastega. Need kontsessioonid, mis koostati enne Henleini pühapäewast könet, on kaugeleulatuwad, nagu kinnitatakse Londoni Tshehhoslowakkia ringkondadest. Kuna Tshehhoslowakkia walitsus soowib lepitada Sudeedisakslasi Euroopa rahu huwides, siis otsustas ta awaldada Inglise ja Prantsuse ministritele abinõud, mida ta kawatseb tarwitusele wõtta, kutsudes mõlemaid maid awaldama arwamist nende abinõude kohta enne, kui need wõetakse tarwitusele Tshehhoslowakkia walitsuse poolt. Tshehhoslowakkia walitsuse poolt kawatsetawad abinõud tulewad arutusele reedestel läbirääkimistel ja arwatakse, et ministrite seisukohad antakse kohe teada Prahale, kus need tulewad põhjalikule uurimisele. Kuuldub, et Tshehhoslowakkia on kahes punktis järeleandmatu, nimelt ta ei taha tunnustada rahwussotsialistlikku erakonda ega loobuda lepingutest Prantsusmaaga ja Nõukogude Liiduga.

Kuna Tshehhoslowakkia märgukirjaga taheti lähemalt tutwuda, siis lükati Tshehhoslowakkia küsimuse arutamine edasi reedeni.

Reedel tulewad arutusele ka frangi stabiliseerimise küsimus, Helwetsia erapooletus ja Kang-Ida küsimused.

„Abiallikate mobiliseerimine"

„Paris-Midi" Londoni kirjasaatja kirjutab, et Inglise-Prantsuse läbirääkimistel uuritakse Prantsusmaa tugewust. Londonis on tegemist abiallikate tõelise mobiliseerimisega, mis laienewad Kanadale ja Ühendriikidele, ja millest on kutsutud osa wõtma ka Prantsusmaa. Inglismaale on küsimuseks, kas Prantsusmaa omab küllalt ettewaatlikust, stabiilsust ja energiat, et olla partneriks. Seepärast küsitakse Inglismaal, kuidas on lugu Prantsuse sõjawäega, ehk teiste sõnadega — Londonis wõetakse põhjalikule uurimisele Prantsuse sisepoliitika, kirjutab leht.

Atholli hertsoginna Chamberlaini wälispoliitika wastu

Londonist teatatakse täiendawalt: Atholli hertsoginna saatis peaministrile kirja, milles teatab, et ta lahkub rahwusliku walitsuse „piitsa" kohalt. Lahkumise põhjusena toob hertsoginna ette seda, et Briti walitsus, tema arwates, ei ole astunud tarwilikke samme Itaalia wabatahtlikkude tagasikutsumiseks Hispaaniast enne Itaalia-Inglise kokkuleppe allakirjutamist ega ole ka ühes teiste riikidega astunud samme rahu kindlustamiseks Kesk-Euroopas ja Põhjamere kallastel — kõik küsimused, millised hertsoginna arwates olulisel puudutawad Inglismaa julgeolekut. Hertsoginna kinnitab uuesti oma wanameelseid põhimõtteid.

Oma wastuses ütleb peaminister: Kõik hertsoginna poolt minule ja wälisministeeriumile saadetud sõnumid Itaalia wäesõjade ja sõjamaterjalide saabumise kohta Hispaaniasse osutusid kas täiesti ebaõigeteks wõi nii ebatõenäolisteks, et neid tegelikult wõib pidada ebaõigeteks. Mina ei wõi aktsepteerida wäidet, mille järgi Itaalia walitsus ei ole eelpooltähendatud tingimust täitnud. Tõsi küll, seni ei ole üksi Itaalia wäeosa Hispaaniast lahkunud.

„Kuid," jätkab Chamberlain, „seda ei ole ka kunagi nõutud ega ei wõi ka Itaalia walitsuselt oodata, et ta teostaks ühekülgse tagasitõmbamise." Tema Majesteedi walitsus on juba algusest peale teostanud mittewahelesegamise poliitikat täiesti erapooletult ja mina ei arwa, et see poliitika oleks toonud ühele poolele rohkem kasu kui teisele.

Käsitledes Atholli hertsoginna wäidet, et mittewahelesegamine on takistanud Barcelona walitsust relwi ostmast, tähendab Chamberlain: Mõned walitsused on juba kindral Franco administratsiooni tunnustanud. „Kui Tema Majesteedi walitsus lahkuks mittewahelesegamise poliitikast, siis järgneks tema sammule peaaegu kindlasti otsekohene relwasaadetiste arwu suurenemine mitte ühele, waid mõlemale poolele. Niisugusel juhtumisel tekiks seisukord, mis minu arwates sisaldab suurimat hädaohtu Euroopa rahule. Mina olen weendunud, et fair play huwid mittewahelesegamise poliitika all ei ole kannatanud, ja kõik teie wäited ei suuda kõigutada minu arwamist, et lahkumine sellest poliitikast tähendaks wäga tõsist hädaohtu Euroopa rahule."

Atholli hertsoginna on 1923. aastast saadik wanameelne parlamendiliige. 1924.—1929. a. oli ta haridusministeeriumi parlamentlik riigisekretär.

Inglise-Itaalia kokkulepe arwustustulle

Londonist teatab Reuter: Inglise-Itaalia kokkulepe tuleb tulewal esmaspäewal alamkojas kõne alla. Neville Chamberlain teeb ettepaneku kokkulepe heaks kiita. Selle ettepaneku juurde esitab sotsialistlik wastasrind parandusettepaneku, milles awaldatakse wastuseismist Inglise-Itaalia kokkuleppele põhjusel, et see kokkulepe wägistab Rahwasteliidu põhikirja waimu ja ajendab kollektiiwse julgeoleku põhimõtte relwastuste wõidujooksu poliitikaga.

Sotsialistide parandusettepaneku esitab Herbert Morrison. Walitsuse peamisteks kõnelejateks on Neville Chamberlain ja R. R. Butler.

Berliin närwlik

Berliinist teatab Reuter: Üks osa Saksa ajalehtedest ilmutab tunduwat närwilikust Inglise-Prantsuse läbirääkimiste pärast. Nimelt kardetakse, kas neende läbirääkimiste tulemusteks ei ole Briti poliitika kõwenemine Tshehhoslowakkia probleemis. See kõwenemine ei meeldi sakslastele eriti nüüd, kus Saksamaa Konrad Henleini minimaalsete nõudmiste ettetoomistega on nii kaugele seotud. „Völk. Beobachter" ütleb: Oleks wäga kahetsuswäärne, kui Inglise-Prantsuse ministrid toetaksid Prahat taktikalises seisundis, mis kuidagi wiisi ei tule wastu õigluse nõuetele. „Deutsche Allgemeine Zeitung" kirjutab: „See külaskäik omab suurima tähtsuse. Isegi siis, kui midagi positiiwset wälja ei tule, tuleb neid läbirääkimisi lugeda Entente Cordiale'i uuestisünni alguseks.

Edward Wirgo †

Ühe wäsimatu töömehe teekonna lõpp

Eile õhtul kell ½8 suri oma kodus Tallinnas südamerikke tagajärjel wälisministeeriumi wäliskaubanduse osakonna direktor Edward Wirgo. E. Wirgo kannatas südamehaiguse all juba pikemat aega. Kahel korral Eesti kaubandusdelegatsiooniga wälismaal wiibides on Wirgol olnud südame atakid. Kadunu tundis end haiglasena ka wiimastel päewadel ja puudus töölt kaks päewa.

Edward Wirgo

*

„Olen ajakirjanik, kirjanik, diplomaat ja — südamehäälе järele meremees." Nii iseloomustas end Edward Wirgo ise. Meie teame rohkem. Edward Wirgo oli üks neid Eesti awaliku elu töömehi, kes suurte raskuste kiuste omandasid teadmisi ja küpsuse panna käed külge kõikjal, kus seda nõudis Eesti asi.

Ed. Wirgo sündis 16. okt. 1878. a. Paide külas. Õppis Paatna külakoolis ja Rakwere algkooli kreiskoolis. Siis õppis Käsmu merikoolis ja läks laewapoisina merele. Merimehe elukutsele tõmbas kriipsu peale raske haigus: Wirgo haigestus laewal tüüfusse, lamas kaks kuud Alshiiris haiglas ja pidi terwise pärast loobuma merest. Ta on paar aastat Liigwallas wallakirjutaja. Siis pühendub ajakirjandusele, töötab „Teataja" toimetuses ja siirdub Pariisi, et seal ajakirjanduslikku töö kõrwal jätkata õpinguid kõrgemais õppeasutustes, millega ta oli wabakuulajana algust teinud juba Wenemaal. Kolme aasta pärast tuleb ta tagasi koju, on „Waatleja" ja „Sõnumite" toimetaja, kuni poliitilistel põhjustel peab minema maapaku. Wirgo elab Soomes, Pariisis ja Londonis ja teeb kaastööd paljudele eesti ja wälismaade ajalehtedele. 1908.—11. a. on ta jälle kodumaal, alul „Päewalehe", siis „Postimehe" ja hiljem jälle „Päewalehe" toimetuse liige. Siis tegeleb lühikest aega — ja edukalt — ärialal, eksporteerides paberit, kuni mobiliseeritakse Wene sõjawäkke. 1917. a. oli Tallinnas toitluswalitsuses tegew ja sõlmis lepinguid Soomega toiduainete wahetamiseks.

Iseseiswuse sünnil saab Ed. Wirgost esimesi Eesti diplomaate. Ta on wälisdelegatsiooni liige ja koos K. R. Pustaga ja A. Piibuga nõutab Eestile de facto tunnustuse suurriikidelt. 1918.—19. a. Eesti saadik Roomas, siis Stokholmis. 1919. a. organiseerib Eesti telegraafi agentuuri — ETA — ja siirdub siis tagasi diplomaatilisele alale. Oli Tartu rahukonwerentsi sekretär, siis esindaja Londonis, hiljem wälisministri abi, saadik Rootsis, Norras ja Taanis ja pärast Riias.

1931. aastast alates töötas Ed. Wirgo wälisministeeriumi wäliskaubanduse osakonna direktori kohal.

Raske oleks siin loetleda Ed. Wirgo tööd sulemehena. Ta oli lugematute ajalehtede kaastööline, tõlkis ilukirjandust (ta waldas kümme wõõrkeelt), toimetas koguteoseid, kirjutas Eestit tutwustawaid kirjandeid wõõrkeeltes. Ka mitmeid algupärandeid, eriti reisikirjelduste alal, on ilmunud tema sulest. Ja seda weel wiimase ajani, rahwuswaheliste konwerentside wahepeal ja wabadel minutitel.

Wirgo oli neid wäsimatuid inimesi, kellest wõis arwata, et tal ei ole aega suremiseks. Seda uskumatum tundub, et ei ole enam seda töömeest.

Werised wõitlused Wahemere rannikul

Barcelona walitsuse abiwäed alustawad wasturünnakuid

Saragossast, 29. aprillil. (Reuter.) Rahwuslaste wäeosad murrawad süngetes wõitlustes teed lõunasse piki Wahemere rannikut ja Terueli läheduses. Edasiliikumist takistawad wihmasajud ja punaste abiwägede kohalesaabumine, kes korraldawad rannikuäärsel lausmaal wihaseid wasturünnakuid Vinarozist lõuna pool. Siin wõideldakse mees mehe wastu weriselt, kuna rahwuslaste sõjalaewad rannawetes tõhusalt materdawad punaste positsioone.

Itaalia hospidalilaew „Gradisca" saabus neljapäewal Napoli. Laewa pardal saabus tagasi Itaaliasse 16 ohwitseri, 40 allohwitseri ja 300 wabatahtlikku, kes on saanud haawata Hispaanias. Saabujaid terwitati südamlikult elanike poolt.

Rootsi toetus Barcelonale

Rootsi ametiühingute liit on määranud jälle 100.000 krooni Barcelona Hispaania tsiwiilelanikkude abistamiseks. Hispaania koduiõja puhkemisest saadik Rootsi ametiühingute liit on toetanud Barcelona Hispaania tsiwiilelanikke 400.000 krooniga.

Uus „puhastustöö" Ukrainas

Wenestamise lained lööwad kõrgelt. — Kiiew sai uue erakonna wõimukandja

Moskwast teatab „Uusi Suomi" kirjasaatja, et Ukraina kommunistliku erakonna Kiiewis ilmuwa peahäälekandja „Wisti" järgi teostatawat Nõukogude-Ukrainas suurejoonelist „puhastustööd", mille eesmärgiks on Stalini wõimu kõwendamine ja wenestamistöö kogu Ukrainas.

Ukraina kommunistliku erakonna peasekretär Jewtushenko on tagandatud ja tema asemele on nüüd astunud Stalinile täiesti usalduswäärne mees Ukrainas — Nikita Hrushtshew.

Ta on saanud wäga ulatuslikud wolitused kogu Ukraina suhtes. Hrushtshew on sünnilt wenelane, pärit Kurskist ja wäga aktiiwne GPU-mees.

Uus Ukraina wõimukandja tegi äsja kontrollimatka läbi Ukraina üksikute osade ja selle tulemusel on juba wõetud ette tähelepanuwäärseid tagandamisi ja uusi nimetamisi. Kontroll-komitee nimel on esitatud Kiiewi piirkonna erakonna-tegelaste wastu raskeid süüdistusi, samuti ka Ukraina rahwakomissaride nõukogu üksikute liikmete wastu. 17. jsp. peetud koosolekul tõsteti raske

süüdistus isegi nii wana ja äraproowitud kommunisti wastu, kui seda on praegune Ukraina rasketööstuse rahwakomissar Tshubar.

Tema kõrwal on sattunud „rahwawaenlaste ja kahjurite" nimestikku rahwakomissar Mimaa. Ühtlasi on alustatud põhjalikku juurdlust Kiiewi piirkonna teise sekretäri Kosteuko wastu, kes olewat eriti soowitanud erakonnast waremalt aegadel wäljaheidetud liikmete tagasiwõtmist erakonda. Tema kohal töötab nüüd L. Kornijets. Shitormiris on tagandatud mõlemad erakonnasekretärid, Donetskis wõeti samuti ette ümbernimetusi.

Uus erakonna wõimukandja Hrushtshew on Dnepropetrowskis peetud erakonnasekretäride koosolekul eriti rõhutanud kewadekülwi katastroofilist hilinemist ja esines raskete süüdistustega ukrainlaste rahwusliikumise wastu. Ta kõneles „rahwawaenlasist, kolmekordselt neetud natsionalistidest, kes jätkawad waenulikkust senikaua, kuni weel kapitalistlikud maad ümbritsewad meid". Ka Donetsi piirkonnas esines ta samalaadse kõnega.

Moskwa „Prawda" kirjasaatja Kiiewist esineb samuti lehe weergudel

raske süüdistusega „ukraina rahwuslaste" tegewuse wastu,

eriti koolides, kus kirjasaatja arwates olewat wene keele õpetus wäga mahajäänud. Ukraina hariduskomissari süüdistatakse pehmuses ja wenewastase natsionalismi soodustamises ning wäidetakse, et Ukraina praegused haridusjuhid pole üldse suutelised wõtma ette ningeid ulatuslikke samme, et kõrwaldada sellisei wäärnähteid.

Puhastustöö „Punases abis"

Isegi rahwuswahelise „Punase abi" organisatsiooni „Mopri" juhtkond on sattunud Stalini lõputu „puhastustöö" ohwriks. Senine keskkomitee esimees Stasowan on tagandatud ja tema asemele nimetatud seni täiesti tundmatu olnud kommunist Bogdanow. Põhjust selleks nuutuseks andnud liikmete arwu wähenemine suurenemine ja mõnedes kohtades isegi selle kahanemine.

Riikliku plaanimajanduse keskuse „Gosplani" ringkonnist kirjutab keskuse ametlik leht „paljastatud õõnestajatest, kahjuritest ja röövlitest". Nüüd seletatakse esimest korda ka awalikult, et tuntud kommunist Smirnow, kes weel pool aastat tagasi tegutses „Gosplani" juhina ja mõne aja eest kadus, loetakse ka „kahjurite" hulka, samuti kui esimehe lähemad abilised, kelle kõikide saatus on seega selge.

Jezhow on laiknud wangistada weeliiklemise komissariaadi ehitusosakonna ülema Lapisowi

ja alanud seega puhastustööd nimetatu juhatusel teotsewas ametkonnas. Lapisowi süüdistatakse „sabotaazhis", mille tagajärjel mitmed wäga tähtsad ehitustööd olewat kokku wariseenud ja riigile seega palju kahjusid tekkinud.

BMW uus esindaja

Neil päevil on tuntud Saksa lennuki- ja automootorite wabrik muutnud Eestis oma esindajat. Uueks BMW — Baierische Motoren Werke, — esindajaks on nüüd Eesti ettewõte, autoäri Leho Taos.

„LASTELEHT" on kõrge tasemega noorsooajakiri

Kirjandus

Aprilli „Looming"

Luule poolest on see „Loomingu" number eriti mitmekesine: esinevad tervelt seitse autorit. Kersti Merilaasi värssidest hõõgub pakitsevat elujanu ja habras-naiselikku tundekõllust. J. Sütiste on siirdunud pool-allegoorilisse kirikuja usuloolisse valdkonda, vaadeldes anahoretliku taandumusega, kuidas tänapäeva maailmas ihutakse mõõku. Erni Hiire värsid kajastavad ähmaseid kevadmeeleolusid. V. Adams pakub võõramaisi erksaid elamusi ja resigneerunud mõlestusi. R. Reiman esineb konstrueeritudmõtteliste, siurulikkude sonettidega. Marie Underi tõlkes on kaks tõhusat pala Henrik Ibseni „eer Gyntist": jõuline „Peer Gynti autobiograafia" ja satiiriline „Huhuu keelemured". Hendrik Adamson oma luuletistes „Rajariiud" ja „Hõbedane Jeesus" käsitleb aja-kajalisi sündmusi: hiljutist piirikonflikti Peipsil ja kirikutülisid.

Novell: Valev Uibopuu „Üksikud" on realistlik psühholoogiliselt süvendatud külajutt inetust neiust, keda tullakse kosima vaid päranduse tõttu. Aug. Jakobsoni jutustus „Viimne kutse" jääb selles numbris pooleli.

Artikleid: Kirjutises „Kriitika" K. A Hindrey kritiseerib kriitikat, püstitades autoripoolseid kõvu nõudeid kriitikute suhtes. Kahjuks jätab ta süüdistatava retsensendi, keda tsiteerib pikalt, anonüümseks. Andrus Saareste keelestiililine eritluskatse „Eesti keele mitmest palgest" näitab kümnekonna eri autori tõlkekatkendi varal Catheaubriand'i „Atala'st", kui mitmekesiseid võimalusi ühe ning sama teksti tõlgitsemiseks sisaldab meie keel. Gerta Wieselgreni ülevaade „Rootsi romaan 1937" tutwustab meid waimusuundadega selle olustikult meile lähedase maa kirjanduses. Ernst Särgava-Petersoni sünnipäeva tähistamiseks on K. Mihkalt ja A. Hintilt ülevaateid juubilari loomingu kohta, mida vaadeldakse tänapäeva kriitilisest perspektiivist.

Ringvaates O. Urgart, tähistades „Loomingu" ilmumise viitteistkümmend aastat, nendib demokraatlikku vaimu, mille „Looming" on toonud meie kirjanduslikku ellu, koondades enda ümber kõik kirjanduse alal teotsevad isikud, vaatamata nende kirjandussuunalisele ja maailmavaatelisele kuuluvusele. Bernard Kangro tutwustab meid Heiti Talviku „Kohtupäeva" loomingu taustaga.

Lõpuks leidub rida arvustusi ja ülevaateid kirjandusest ja teatrielust. *A. Suik.*

Suwikoloniide juhatajate nõupidamine Riias

Suwistepühade ajal korraldatakse Riias Läti, Eesti ja Leedu suwikoloniide juhatajate nõupidamine. Eesti poolt sõidab sellele nõupidamisele Kukulinna suwikolonii juhataja J. Seeru. Sellel nõupidamisel tulewad arutusele suwikoloniide korraldamisega seoses olewad küsimused. Ühtlasi püütakse nõupidamisel kooskõlastada tähendatud maade suwikoloniide tegewust.

Max Hurt'i elutööst

Kaubandus-tööstuskoja direktor Max Hurt on lühikese haiguse järele ootamatult surnud.

Kuigi Max Hurt oli Tartu ja Petrogradi ülikoolide filosoofiateaduskondades saadud eribaridusega, toimus elutöö majanduslikul alal. Üle kahekümne aasta oli ta Wenemaal Wene-Ameerika kummitööstuse „Treugoluniku" teenistuses Petrogradis osakonna juhatajana ja prokuristina. Eestisse tulles oli ta 1920—25. a. Kaubandus-tööstusministri abi. Ministri abina wõttis aktiiwselt osa Kaubandus-tööstuskoja elluwiimisest ning 1925. a. asus Kaubandus-tööstuskoja directorifs, misjuures kohal püüs wahetpidamatult kuni surmapäewani.

Direktor Max Hurt'i teenete tõttu tuleb lugeda Kaubandus-tööstuskoja tegeliku töö ja tegewuse organiseerimiit ning selle wäljaarendamist sellisele, et see hiljem organiseeritud kutseesindustele suureks eeskujuks on olnud.

Oma ametikohaste ülesannete kõrwal on direktor M. Hurt elawalt osa wõtnud õige mitmetest majanduslikku ja kultuurilisi laadi algatustest. Eriti suured teened on Max Hurt'il õige mitmetest kaubanduslikest läbirääkimistest osawõtmisel ja kaubalepingute sõlmimisel — Soomes, Läti, Leedus, Wenes, Poolas, Saksas, Ungaris, Inglismaal ja mujal.

Tolliasjanduse wäljapaistwa asjatundjana on ta osa wõtnud tööst Tollipeakomitee liikmena ning tööst Eesti-Läti ühise tollitariifi wäljatöötamisest Eesti delegatsiooni eiimehena ja Balti riikide ühtlustatud tollitariifide nomenklatuuri koostamisest Eesti delegatsiooni liikmena.

Kaubandus-tööstuskoja delegatsiooni liikmena on M. Hurt wõtnud osa majandustegelaste külaskäigust Inglismaale, Briti kaubanduskodade kutsel ja osa wõtnud Rahwuswahelise Kaubanduskoja kongressidest Stokholmis, Amsterdamis ja Berliinis.

Aktiiwselt huwi tundes hõimuküsimuste wastu osa wõtnud Soome-Ugri kongressidest Budapestis ja Helsingis. Omab Wene, Soome, Läti ja Leedu aumärke ja on Rotary Klubi Eesti osakonna liige.

1931—1933. a. oli M. Hurt Tallinna Aktsia Panga nõukogu esimees ja 1933—1936 sama panga president.

Direktor Max Hurt'i isikus kaotab Eesti majandus ühe wabameelsema, kultuursema ja tasakaalukama toe.

Põllumajandus

Söögikartulitest ja nende omadusist

Põhja-Eestis eelistatakse söögikartuliks walgesisulisi, Lõuna-Eestis ja suuremas osas wälismail kollasesisulisi sorte. Senised sordid on kõik wälismaise päritoluga

Warsti saame ka kodumaal aretatud söögikartulisorte

Söögikartuli kaswatamisel suurima tähtsuse omab kaswatatawa kartulisordi maitse, kugi üksikutel kartulikaswatajate-tarwitajate, isegi ühe leibkonna liikmetel on lahkuminewaid maitseid ja nõudmisi. Seetõttu ei saa rääkida absoluutsest üldmaitsest ja nõudest. Üldiselt meie kartulitarwitajad nõuawad söögikartuliks rohkem jahust — tärkliserikast kartulit, kuid täiesti erinewad on nõudmised ja maitsed kartuli sisu suhtes Lõuna- ja Põhja-Eesti talundeis kui ka linnades.

Nagu teada, L.-Eestis on peaaegu üldnõue kollasesisulise söögikartuli järele, P.-Eestis on aga lewinenud walgesisulised kartulid. Miks niisugused erinewused? Üks põhjustest näib olewat mullastiku erinewus. Lõuna-Eestis on wiljakamad mullad, siis neis kaswawad ka mullastiku suhtes nõudlikumad sordid, nagu wäike sinine ehk werew, kunas aga P.-Eestis kehwematel muldadel sel sordil mugulate saak kujuneb õige wäheldaseks. Üks põhjustest wõib olla ka see, P.-Eestist eksporditi omal ajal suurel hulgal Wenesse söögikartuleid, kus nõuti ainult suuremamugulalisi, walge koorega ja sisuga kartuleid.

Kuid kui asume tõelise kartulimaitse hindamisele ja kui wõtame arwesse ka mujal maades olewad waated ja nõuded kartulisisu ja maitse suhtes, siis enamusjuhtudel on lewinud waade, et

söögikartul peab olema kollasesisuline.

Seda waadet on arwestatud ka meil uute sortide aretamisel ja üksikute sortide hindamisel Jõgewa sordikaswanduses.

Wanemaid kollasesisulisi kartulisorte meil ei ole kuigi palju. Kõige enam meil on lewinenud, nagu tähendatud, wäike sinine L.-Eestis. Weel leidub, rohkem segus teiste sortidega ja harwa puhtalt, kollase koore ja sisuliga, sügawate iduaukudega sort Wiktoria, kohalike nimetuste järele „walged auklikud". Seda sorti leidub ülemaaliselt wähemal hulgal.

P.-Eestis, nii maal kui linnades tarwitatakse söögiks peamiselt walgesisulisi kartuleid, kõige rohkem sorte Imperatorit ja Silesiat, wähemal hulgal Uptodate ja wiimastel aastatel Majestic'i.

Kuna söögikartulit nõutakse üldiselt kollast sisu, siis wõtan siin waatluse alla ainult kollasesisulised kartulid, nii wanemad kui ka uuemad.

Need sordid on olnud kõik wõrdluskatsetes Jõgewa Sordikaswanduses, kus nende omadusi on uuritud aastate jooksul — nii mugulate saagi suurust, selle kwaliteeti, alalhoidmist ja muidugi ka maitse omadusi.

Mugulasaagist

Ehk küll söögikartuli kaswatamisel omab kartulimugulate saak mitte esimese järgu tähtsust, kuid siiski tuleb ühe wõi teise sordi hindamisel sellega ka tõsiselt arwestada.

Et paremate meil kaswatatawate ja soowitatawate wälismaa söögikartuli sortide mugulate saakidest ülewaadet saada, selleks toon siin Jõgewa wiimase 7 a. wastawad andmed, ekstensiiwkatsepõllult.

Mugulate saagid ha kw. 1930—1936.a.

	1936	1935	1934	1933	1932	1931	1930	7 a. keskm.
Industrie	251.6	184.1	183.3	269.1	237.4	251.6	199.1	225.2
Erdgold	219.9	221.6	236.6	325.7	229.9	236.6	194.9	237.9
Wiktoria	200.0	179.9	171.6	263.2	162.4	253.2	170.7	200.1
Odenw. sinine	254.9	198.2	259.1	291.5	190.8	210.7	158.3	223.4
Wäike sinine	218.2	142.4	187.4	239.1	159.9	190.4	184.9	188.9

Mugulate kogusaagi poolest on wiimasel kohal wäike sinine; siin on ka huwitaw wõrrelda wäike sinise mugulate saake wiimasel ajal L.-Eestis lewinenud Odenwaldi sinise sordiga, wiimasel on mugulate saak suurem kui w. werewal keskmiselt 18,3 protsent ehk 34.5 kw. ha-lt.

Kõige suurema mugulate saagiga on sort Erdgold, keskm. saak ha-lt 237.9 kw. Seda sorti on ka wiimastel aastatel soowitatud kaswatamiseks P.-Eesti lubjarikastel muldadel, kus teised seemnekartuli sordid lähewad rohkesti kärna.

Industrie ja Odenw. sinisel 7 aasta keskmised mugalasaagid on peaaegu wõrdsed 235.5 kw. ha-lt. wähema mugulate saagiga on meil kaswatamisel olew wanem sort Wiktoria.

Eelnimetatud kõik wiis sorti on kollasesisulised ja siisu rohkem täuksas, maitselt paremad söögikartulid.

Kujult on Industrie mugulad rohkem ümmarikud, keskmise sügawusega iduaukudega, kollane koor. Erdgold on kujult piklik, idaugud madalad, ilusakujuline, kollane koor. Wiktoria on täiesti kujult ümmargune ja sügawate iduaukudega; need sordid on kõik hilised wõi hilisewõitu walmimisajaga.

Odenw. sinine on kujult ilusam kui wäikesinine; wiimasel on iduaugud sügawamad.

Maitsest

Jõgewal on hinnatud aastate jooksul nende maitseomadusi, hindamine on toimunud 5-pallilise süsteemi järele; 5 wäga hea, 4 hea, 3 rahuloldaw, 2—1 wähe kõlblik söögiks. Olulise tähtsusega on ka söögikartulil wärwi muutus peale keetmist.

Neist siin nimetatud sortidest on kõige parema maitseline wäike sinine; hindamisel ta on saanud pea erandilt 5, järgneb Industrie maitselt 5— wõi 4+, Erdgold ja Wiktoria on saanud hindamisel 4, Wiktoria ka 4+. Odenwaldi sinise keskmine pall on 4, kuid külmalt Od. sinine wähe muutub wärwis — läheb hallikaks. Teised sordid aga seistes peaaegu sugugi wärwi ei muuda.

Teisest kollasesisulistest parematest söögikartuli sortidest, mida meil osalt juba kaswatatakse ja wõib kaswatada, wõiks nimetada Duke of York, Bintje, mõlemad soowitatawad seemnekartulid, Alpha, Gisewius ja Eigenheimer; nende maitse keskmiselt on hea — 4 . Wälja arwatud sort Eigenheimer, mis on üks paremamaitseline, maitselt wäga hea 5 wõi 5—, kuid suuremaks puuduseks tal on, et ta kannatab mugulamädaniku haiguse all kaunis rohkesti.

Söögikartuli tärklisesisaldusel ei ole suuremat tähtsust, kuid siiski osalt tärklise rohkus mõjutab maitset ja jahusust. Kõnesolewail sortidel on kõikidel tärklise rohkus keskmine wõi alla. Kõige tärkliserikkam on wäike sinine, 15—18 protsent. tärklist ja kõige wähema tärklisega Odenw. sinine 14—15 protsent., teistel sortidel on tärklise sisaldawus 15—16 protsent. keskmiselt Jõgewa muldadel.

Suurema tähtsusega söögikartuli kaswatamisel peale maitse omaduste ja mugulate saagi on weel suurte söögiks kõlblikude mugulate hulk.

Mugula suurusest

Jõgewal katsete korraldamisel — üleswõtmisel on eraldatud mugulad kahte rühma, suured mugulad üle 40 g raskusega ja alla seda peeneks loetud mugulad. Kõik mugulad on eraldi kaalutud ja nende arw loetud, seega kindlaks on tehtud suurte üle 40 g raskusega mugulate protsent ehk hulk kaaluliselt ja arwuliselt ja 1 mugula keskmine raskus.

Seega esitan siin 7 a. keskmised suurte mugulate protsent. üldsaagist ja 1 mugula keskmise raskuse andmed.

Wiimase 7 a. suurte mugulate protsent. ja 1 mugula keskmine raskus

Suurte, üle 40 g mugulate	hulk kaaluliselt protsent.	1. mugula keskm. raskus g
Industrie	83.4	58.1
Erdgold	80.8	51.8
Wiktoria	76.2	47.0
Odenw. sinine	86.3	60.7
Wäike sinine	42.9	27.2

Need arwud tõendawad, kuiwõrd peened mugulad on wäikesel sinisel, wõrreldes teiste sortidega, keskmiselt nii mugula raskus kui ka suurte mugulate hulk on pool wähem kui teistel sortidel.

Nii on wäikesel sinisel 7 a. keskmiselt üle 40 g raskusega mugulaid 42,9 protsent, Odenw. sinisel on suuri mugulaid kõige rohkem 86.3 protsent., järgneb Industrie ja Erdgold, wõrdlemisi peenewõitu on ka Wiktorial mugulad, suuri 76.2 protsent.

Ühe mugula keskmine raskus on wäikesel sinisel 27.2 g, s. o. umbes pool kanamuna raskust. Teistel sortidel on aga suurte mugulate hulga poolest esimesel kohal Odenw. sinine, 1 mugula raskus 60.7 g, järgneb Industrie 58.1 g, Erdgold 51.8 g ja Wiktoria 47.0 g. Ühe wõi teise kartulisordi omaduste hindamisel on olulise tähtsusega weel mugulate wastupidawus mugulamädanikule ja muile haigustele.

Nagu Jõgewal wastawad sellekohased waatlused tõendawad, esitatud kartulisortidest on üks terwematest *Odenwaldi sinine, keskmiselt on sellel* sordil mugulamädanikust kadu talwe jooksul alla 1 protsent., ka halbadel kaswuaastatel, nagu seda oli 1935. a., mädanikust rikutud mugulaid oli ainult 3.5 protsent.; niisama hästi terwete mugulatega on Erdgold, 7 a. keskmine kadu 1,1 protsent.

Wäikesel sinisel mugulate kadu mädanikust on keskmiselt 12.6 protsent. Üksikuil aastail mädanenud mugulaid on olnud aga kuni 60 protsent. Kaunis rohkesti mädaneb ka wana Wiktoria, keskmiselt 13 protsent., Industrie sordil on keskmiselt mädanikku 6.7 protsent. Wõiks weel nimetada mõningaid esinewaid haigusi neil sortidel.

Lehemädaniku wastu kõige õrnem on wäikesinine, wiimase lehestik wõib häwineda juba warakult selle haiguse lewinemisel; õige wähe wastupidawam on Odenw. sinine.

Teised sordid, Industrie, Erdgold ja ka Wiktoria on kaunis wastupidawad lehemädanikhaigusele. Neist kõige wastupidawam on Industrie, järgneb Erdgold ja juba õrnema lehestikuga on Wiktoria.

Mainitud sortidel esineb weel wiirus-mosaiikhaigusi. Eriti rohkesti kannatab selle all wäikesinine. Lehestikuhaiguste tõttu seemnekartuli kaswatamise maades ei ole lubatud (Jul. Aamisepa tõenduse järgi) seda sorti kaswatada teiste sortide läheduses, see haigus on nakkaw, kuigi meie oludes pole see haigus wäga kardetaw.

Industrie, Erdgold, Wiktoria ja ka Od. sinisel esineb wõrdlemisi wähe mosaiiklehestikuga taimi.

Need oleksid meie oludes kaswatamisel kohasemad wälismaa söögikartulisordid, on loota, et juba lähemail aastail laseb Jõgewa Sordikaswandus müügile kodumaal wäljaarendatud uued söögikartuli sordid.

Wold. Tamm

Iga Eesti poiss ja tüdruk loeb „LASTELEHTE"

Kuidas turustada lambawilla

Willa hind ei sõltu puhtusest, waid headusest. Pole soowitaw willa pesta peale pügamist!

Põllutööministri wastawa otsusega on kodumaa lambawilla kokkuostu ainuõigus riikliku juurdemaksuga Kaubanduslik Keskühisus „Estonia" kätte antud, kes alates 1. *aprillist s. a. ka willa kokkuostu teostab,* makstes willamüüjaile willa eest peale selle sorteerimist ja hindamist willa-kesklaos raha ühes riikliku juurdemaksuga kohe wälja.

Et lambapidajaile willamüüki hõlbustada, selleks on loodud üle maa tihe willawastuwõtu-agentuuride wõrk.

Teiseks wõib lambapidaja willa müüa ka K. K. „Estonia" willakaubanduse rändinstruktoritele, kellede ülesandeks on koha peal lambapidajaile willakaubandusse, -käsitlusse ja -hoidu puutuwaid küsimusi tutwustada ning ühtlasi willa kokku osta.

Wäga lihtne ja praktiline on willa müügile saata wõi tuua otse K. K. „Estonia" willa-kesklattu, Tallinna. Otsesaatmise puhul ei ole wõimalik talupidajaile küll awansši maksta, nagu see sünnib agentuuride ja rändinstruktorite kaudu müügi puhul, kuid selle hüwituseks wõetakse otsesaadetud willa willa-kesklaos esimeses järjekorras sorteerimisele ja arwe ning raha saadetakse juba paari päewa jooksul koju kätte. Otsesaatmisel tuleb will kottidesse pakitult (kott omanikku tõestawa paberilehega warustada ja kotisuu korralikult kinni nõeluda) saata raudteel kaubaweokiirusega ühes kojuwiimisega K. K. „Estonia" willa-kesklattu, Estonia pst. 13, Tallinn (Tallinn-Balti wõi Tallinn-Sadam jaama). Weokulusid ei tarwitse saatjal maksta, kuna see maksetakse kesklao poolt. Samuti saadab keskladu oma kulul tühjad kotid, raha ja sorteerimistõenduse willamüüjale kätte.

Kui willad isiklikult kesklattu tuuakse, siis sorteeritakse willad ja maksetakse nende eest raha wälja samal päewal, mil will kesklattu toodud.

Ametliku noteerimiskomisjoni poolt on kodumaa *1.* sordi willa kg-hinnaks noteeritud 3.55 kr., 2. sordi hinnaks 2.80 kr. ja 3. sordi hinnaks 2.05 kr. kg.

Nendest noteeritud hindade juures on nõudeks, et müüdawa willa rentement (puhtawilla hulk 17 protsendilise niiskuse juures) peab olema: 1. sordi juures 70 protsent., 2. sordi juures 60 protsent. ja 3. — 50 protsent.

Kui will aga puhtam wõi mustem on, kui wastawa sordi nõue, siis ei muutu sellest mitte willa sort, waid ainult hind — iga protsent enam wõi wähem puhtust suurendab wõi wähendab noteeritud kg-hinda 1. sordil 6,5 senti, 2. sordil 5,5 senti ja 3. sordil 5 senti.

ühes riikliku juurdemaksuga ja nõutud rentemendi juures kujunekšid talupidajaile pesemata *lambawilla eest wäljamaksetawad* kg-hinnad järgmisteks:

1. sort — 4.80 kr., 2. sort — 3.80 kr. ja 3. sort — 2.05 kr.

3. sordi hind tundub küll madalana, kuid siin ei tohi unustada, et 3. sordi willalt nõutakse waid 50 protsent. rentementi (puhtust), s. t. terwelt pool wõib olla willas raswa, higi ja mustust. Puhtama willa puhul saab ka märksa kõrgemat hinda. Nt. kui 3. sordi will on 80 protsent. rentemendiga, siis saab lambapidaja nateeritud hinna 2.05 kr. asemel 3.55 kr. kg-lt.

Willa wõib müügile saata kas pesematult, lamba seljas pestult wõi willana pestult, kuna hind oleneb, nagu nimetatud puhtawilla hulgast. Kasulikum on siiski willa müüa pesematult wõi lamba seljas pestult, sest need on kõrgemad sorteerida ja annawad rohkem kõrgemaid sorte wälja. Peale pügamist willa pesemisel will talkub ja wanuneb, mustes sorteerimise aegawiitwaks ja tulemustelt halwemaks. Müügile toodud pesemata will ei tohi siiski wäga sõnnikune olla, kuna seda ei saa enam riidewabrikuile edasi müüa. On aga lambad enne pügamist wäga mustad, siis peab neid umbes 1 nädal enne pügamist pehme ja mitte wäga külma (umbes 17 kr. C) weega puhtaks pesema.

Suuremat tähelepanu tõukarjale

Meil kõige enam punastkarja. Eesti Punasekarja Tõuseltsil 997 liiget ja 120 sugulawa

Sugupullist kuni 850 krooni

Ülewaate saamiseks, mida on tehtud ja mida kawatsetakse teha eelolewal hooajal E. Punasekarja Tõuseltsis, selleks pöördusime Punasekarja Tõuseltsi eriteadja-sekretäri A. Mägiste poole, kes meie lehe esindajale jutustas järgmist:

Eesti Punasekarja Tõuseltsis, mis asub Tartus, on käimas hoogne töö. Peale eriteadja-sekretäri ja büroo ametniku on Tõuseltsi juures tegewuses 4 loomakaswatuse konsulenti . Kolm konsulenti asuwad alaliselt Tartus, kuna üks neist asub Wiljandis. Waadeldes punase karja rajoone, siis peab tähendama, et keskkoht asub peaaegu otseselt selle keskel. Punane kari on waldad. enamuses Tartu-, Walga-, Wiljandi- ja Wõrumaal, osaliselt aga weel Järwa- ja Wirumaal. Peab märkima, et punase karja aretamisel ja soetamisel on olnud suur edu.

Talwist tööhooaega on kasutatud Tõuseltsis tõuraamatute pidamiseks ja pullide järglaste uurimiseks. Pullide järglaste uurimine omab wäga suure tähtsuse, kuna sellega sundetakse juba warakult selgusele jõuda, misugused sugupullid omawad küllaldaselt häid tõuomadusi. Ettetoodud näidetest selgus, et üksikutel juhtudel on ainuüksi sugupullid suutnud awaldada järglastele wäga head mõju, tõstes nende piima raswaprotsendi sisaldawust ja piimahulka. Kui aga awastatakse, et mõnel sugupullil wajalikud head omadused punduwad, siis teatatakse sellest nende omanikkudele, et need teaksid wastawaid samme astuda.

Praegu kewadisel hooajal järgneb sellele Tõuseltsi liikmete ja nende karjade külastamine. Praegu on Punasekarja tõuseltsil liikmeid 997, kes kõik tegutsewad tõuaretuse alal. Samuti pööratakse tähelepanu sugulawadele. Praegu on 120 sugulawa. Suurt tööd ja waewa toob kaasa kõikide sugulawade külastamine wastawa komisjoni poolt, mis toimub igal aastal. Kuid lisaks Tõuseltsi oma komisjonile külastab sugulawasid weel erikomisjon, kus komisjoni koosseis on eelmisest komisjonist tunduwalt suurem, kuid seda mitte igal aastal. See töö pole aga mitte asjatu, sest ainult hea sugumaterjaliga suudetakse saawutada häid tulemusi tõuaretamisel.

Peab märkima, et üldiselt wõttes on meil kõige rohkem lewinud punane kari. 1937. a. oli tõuraamatusse märgitud 5289 pead punasest karjast, 4255 pead friisikarjast ja 1696 pead maakarjast. Karja kontrollandmetest nähtub, et seal on weel kuni 35 protsenti segatõugu weiseid, missugune arw on küllaldaselt suur. Wiimasel ajal on meil senisest tunduwalt suuremat tähelepanu hakatud pöörama tõukarjade aretamisele. Paljudes kohtades on seda hakatud tegema järkjärguliselt, nii et alles mõne aasta järel suudetakse majapidamisse sisse tuua puhas tõukari. Möödunud aastal eksporditi meil üle 1100 suguloomа, ning sellest orwult oli punase karja osa 65%, kuna ülejäänud osa oli friise.

Seltsi kaudu on toimunud tõuweiste müügi wahetalitus.

Sisemaine weiste ost-müük oli õige elaw ja hinnad näitasid suurt tõusu. Kõrgemaks sugupulli hinnaks sisemaal oli 1937. a. 850 krooni ja pullwasika hinnaks 600 krooni. Kõrgemaks lehmwasika hinnaks oli 250 kr., kuna sugulehmade eest makseti maksimaalselt kuni 500 kr. Möödunud aastal müüdi Tõuseltsi kaudu üldse 56 sugupulli ja 34 lehma ja lehmmullikat. Wiimaste järele oli nõudmine õige elaw, kuna paljudes majapidamistes teostus brutselloosile reageerijate weiste likwideerimine ja karjade uuendamine. Ka praegu püüsib lehmade järele wäga elaw nõudmine, kuid pakkujaid on wähe.

Seltsi rahalised läbikäigud on siiskutulekutega-wäljaminekutega tasakaalus 42.791 kr. suurnses. Selles summas on üles wõetud ka seltsi kaudu läbikäinud summad.

Sugupulli jaamade toetamiseks on möödunud aastal kulutatud 18.570 krooni, mille tulemusena on suudetud juurde asutada ligi 100 uut sugupullijaama. Praegu on Tõuseltsil üle 300 sugupullijaama, kuid nende arwu tahetakse weelgi suurendada. Peaagu wõrdselt sellele on suurenenud ka sugulawade arw. Möödunud aastal asutati 34 sugulawa, kuid kõigi eelduste kohaselt wõib loota, et tänawu suudetakse asutada kuni 50 uut sugulawa, kui tegewus selles suunas takistamatult saab areneda.

Majesteet: Jul. Aamisepp — Karileva, Kloostri; T. Kaiskniit — Kaasiku t., Laitse; W. Palivee — Silla t. Wääna; A. Roopere — Kanatoa t., Kurna; J. Woolrand — Wäo k., Nehatu; E. Ots — Kadila, Porkuni; L. Puusepp — Järwaiõe, Tamsalu; R. Behr — Ubja, Rakwere; J. Kents — Lehtse. Warajane kollane: R. Steinberg — Maidla, Hageri; F. Rink — Kolmi t., Laukula ag. Yorgihertsog: Joh. Roosiwäli — Kisuwere, Rakwere. Ideaal: Jul. Aamisepp — Karileva, Kloostri. Juuli: Joh. Tähe — Ohtu, Keila. Kalew: R. Steinberg — Maidla, Hageri; T. Kaiskniit — Kaasiku t., Lehtse; W. Roots — Jõelehtme; J. Woolrand — Wäo, Nehatu; R. Kuldner — Aseri; M. Ilwes — Sillaotsa t., Aegwiidu; Wiiratsi mõis — Wiljandi; O. Pakal — Palu t., Abja.

Seemnekartuli saamise wõimaluste kohta annawad ühtlasi nõu ka E. K. üh. konsulendid Tallinnas ja Rakweres (adr. Tallinn — Põllutöökoda, tel. 4.80-70, Rakweres — Maawalitsus, tel. 2-82).

Kewadine kontroll mesilas

Sööta olgu 3—6 kg. Peres olgu hea muneja ema

Tänawune kewad on mesilastele üks raskemaid. Pehme talwe ja märtsis lühikest aega kestnud sooja ajajärgu tõttu mesilaste elutegewus oli elaw, mille tagajärjeks oli suur söödakulutus ja joogiwee tarwe. See sundis mesilasi wäljalennule. Madala temperatuuri tõttu see sageli läks mesilastele elu maksma. Hästi tegi see mesinik, kes oma hoolealuseid tarudes jootis. Nüüd näiwad ilmad soojenewat ja seisukord selles suhtes paranewat, kuid niiidki peab mesinik oma hoolealuseid jälgima ja aitama.

Kui ilmad wõimaldawad, tuleb nüüd teha põhjalik tarude kontroll ja puhastamine. Kontrollimiseks tuleb walida wõimalikult päikesepaisteline, soe, (kui warjus 18—20 kraadi C) ilm. Jaheda ilma puhul wõiks kergesti haue külmetuda ja haigestuda. Ülewaatusel on oluline hinnata söödawaru. Seda peaks praegu tarus olema wastawalt pere tugewusele 3—6 kg Kuigi lähemal ajal üks kui teine meetaim (puud) wõib õitsema hakata, ei jätku sellest saagist pere arendamiseks, kuna saagi kasutamist takistawad heitlikud kewadeilmad, kewadise tööpäewa lühidus ja ületalwitunud perede wäheliikmelisus. Kewadel aga söödatarwe on suur hoogsa haudetegewuse tõttu. On tarudes sööta wähem, tuleb söödawaru täiendada l. a. meekärgedega wõi sööta suhkrusiirupit, 1 osa suhkrut + 1 osa wett. Sööt tuleb anda tarru õhtul soojalt ja söötmisriistad hommikuks koristada, et mitte wargust ei tekiks.

Pere tugewus hinnatakse selle järgi, mitu raamiwahet mesilastest on täidetud. Kewadiste perede puhul wõiks aluseks olla Eesti taru raamidel arwestatuna järgmised normid: 3—4 raamiwahet — nõrk pere, 5—6 — keskmine ja üle 6 — tugew pere. Ka mesinduses, nagu muus põllumajanduses on nii, et saagiandjad on tugewad loomad, s. t. pered. Kewadel nõrku peresid suweks jätta ei maksaks, waid neid oleks otstarbekas keskmiste peredega ühendada. Nõrkade perede järeleaitamine tugewamate arwel on enamasti ebatasuw. Nõrkade perede alalejätmise kaudu ilmuwad mesilasse kergesti mesilaste wargused nähe, haigused j. t. pahed. Erandi moodustawad ainult nõrgad pered noorte emadega, kes wõiwad heal hoolitsemisel saagiajaks täiesti tugewateks kujuneda.

Ema headuse ja wanaduse hinnang, kui sel alal kirjalikke märkmeid ei tehta, sünnib umbkaudu silma järgi. Aluseid selleks annawad haue ja ema wälimus. Kui tarus haue on olemas, on kindlasti ka ema olemas. Haude puudumisel puudub ka ema wõi on see munemiswõimetu. Mõlemal juhul tuleks pere ühendada mõne kõrgemaga. Kui pere ei näita teisi emataoleku tunnuseid, peab arwama, et ema pere on olemas, seepärast enne pere ühendamist on ema waja leidaning hukata.

Ühtlaselt haudega täidetud kärjed ja suur haudmering tõendawad ema häid wõimeid. Wäike haudmering, eriti tegewas, söödaga hästiwarustatud tarus ja palju tühje kanne haudmeringis wiitawad wanale, igatahes halwale emale.

Ema enese nägemine ei õnnestu enamasti algajail mesinikel, wilumisel aga kewadel wäikeste perede puhul üsna kergesti. Must, läikiw, kulunud karwadega, rebestunud tiibadega ema on wana, kes tuleb hiljemalt suwel ümber wahetada nooremaga wõi kõrwaldada niiid kewadel ja pere ühendada. Kui aga mesilas peetakse üle talwe nn. waruemasid, siis tuleb pere emastada noore emaga. Waruemade pidamine ongi tingimata soowitaw juba mesilates, kus perede arw 10 ümber. Sellise suure perede arwu juures paremagi hoolitsuse puhul talwitamisel emadega juhtub äpardusi.

Samaaegselt pere, haudme ja ema jälgimisega tuleb jälgida ka pere korterit — taru. Raamidelt, taru seintelt, wahelaualt j. m. tulewad kõrwaldada liigsed wahaehitused ja taru põhjalt talwepriigi ning surnud mesilased. On tarus palju hallitust ja niiskust, ning taru mesilaste poolet rohkesti wäljaheidetega määritud, on seesugune taru soowitaw ümber wahetada puhtaga. Toiming on kergesti sooritataw: perega taru tõstetakse tahapoole, ette selle asemele tõstetakse uus, kuhu niiid tõstetakse ka kärjed perega tarust.

Kuna kewadel öid jahedad, tulewad tarud pidada wõimalikult soojalt kaetud. Tarust tuleb kõrwaldada liigne arw kärgi, mis mesilastest kaetud pole. Kõrwaldada tulewad esijoones tühjad, wanad, hallitanud ja roojaga määritud. kärjed. Tähtis on, et raamide töstmisel ja waatamisel haudmeraamide järjekord muutmata jääks. Lennaugud tulewad wähendada niiwõrd, kui see päewal wäljalendu ei takista.

Perede läbiwaatamisel on oluline ka töö teostamise järjekord. Järjekorras awatawad tarud asugu üksteisest wõimalikult kaugel, mis wähendab wargusse ohtu, milline kewadel, eriti wõõrtõugu mesilaste pidamisel on õige suur.

Uuendatakse kartuliseemet

Suur nõudmine wäljaweo seemnekartuli sortidele

Möödunud hooaeg oli kartulikaswatajatele wõrdlemisi soodne. Suuremalt osalt realiseerisid põllumehed oma kartuli tagawarad juba aegsasti.

Kõige enam on seemneks nõutud õige warajasi sorte Bintjed ja Yorgi hertsogit, millistest Bintjed käesolewal kewadel ei olegi enam saada. Õige warajastest wäljaweo sortidest olewat tagawaraks weel Yorgi hertsogit, Juulit ja Ideaali. Eksportsortidest jatkuwat esialgu kodumaal lewitamiseks weel Warajast kollast ja Majesteeti, millistest esimene sobib Lõuna-Eestisse ja wiimane Põhja-Eestisse.

Seemnekartuli uuendajad nõuawad endile ainult tunnustatud 1. klassi seemet, kuna kardetakse, et wastasel korral põllud juwel tunnustamata jääwad.

Tööstuse kartulitest olewat kõige suurem nõudmine Hero (Sawik, Topaas) ja Deodara järgi. Kuna wabrikutes ei ole kartuli sordipuhtus kuigi olulise tähtsusega, siis on tööstuse kartuli uuendajatel olukord kergem ja uut seemet wõetakse naabritelt, kel seeme waremalt olemas.

Otsitawad on tänawu ka söödakartuli sordid, millistena kõige nõuetawamad on kodumaa orginaalsordid Kalew ja Kungla. Neist on aga Lõuna-Eesti niiskematel maadel sobiwa Kungla tagawarad otsas, kuna Kalewit weel on saadawal. Et seemnekartuli uuendajatele wastu tulla, on allpool toodud 1. klassi tunnustatud kartuli omanikkude aadressid, kellelt põllumehed otseteel esialgu weel uut seemet saada wõiwad. Seemnekartuleid on praegu weel saada:

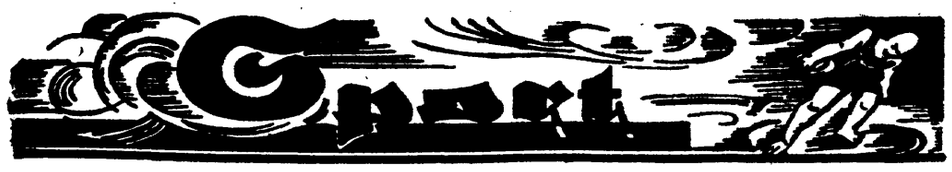

Tõstewõistlusi kogu rüügis

Kergekaalus W. Siirak 295 kg. — Arul A. Waikma keskkaalus 315 kg. — Tartus E. Laine raskekaalus 310 kg. — W. Siirak uus kuldtõstja

Eesti Raskejõustikuliidu korraldusel toimusid üheksandad üleriigilised korrespondentswõistlused tõstmises ajawahemikul 20.—26. apr. Seniste andmetel on peetud wõistlusi arwukalt ja tagajärjed näitawad üha tõusutendentsi.

Arul A. Waikma keskkaalus 315 kg

Arul peetud wõistlusel esines 15 klassitõstjat ja saawutati 3865 kg. Arul wõistles neli wenda Waikma-Jürgensone. Parimaks tulemuseks oli keskkaalus August Waikmalt 315 kg.

Tehnilised tulemused: sulgkaalus: 1) A. Snigusaar 255 kg; 2) J. Tähewäli 237,5 kg. Kergekaalus: 1) W. Põder 255 kg; 2) K. Walgerist 232,5 kg; 3) H. Walgerist 227,5 kg. Keskkaalus: 1) August Waikma-Jürgenson 315 (92,5—97,5—125) kg; 2) A. Sõber 287,5 kg; 3) K. Kenkmann 257,5 kg. Poolraskekaalus: 1) Elmar Waikma—Jürgenson 305 (85—95—125) kg; 2) O. Tammoja 285 kg; 3) P. Unt 275 kg.

Sindis A. Kask sulgkaalus 260 kg

Sindi Kalju wõistlustel saawutas 13-kordne sulgkaalu tõstemeister A. Kask 260 (83—77—100) kg. Poolraskekaalus 17-aastane F. Maarits-Morrisjon 305 kg. F. Maarits täitis ka teisejärgu tõste klassimärgi normi wiie tõstega 432,5 kg.

Wihtras G. Wiire raskekaalus 312,5 kg.

Sindi Kalju Wihtra osakonna wõistlustel saawutas raskekaalus G. Wiire-Wechterstein 312,5 kg.

Mõisakülas M. Ilbak kergekaalus 277,5 kg.

Mõisaküla Ülo wõistlustel saawutati järgmisi tulemusi: sulgkaalus R. Wästrik 255 kg; kergekaalus M. Ilbak 277,5 kg; keskkaalus A. Tohwer 277,5 kg; poolraskekaalus J. Pukk 265 kg.

Puka W. Siirak 295 kg

Puka wõistlustel oli hoos kergekaalus Woldemar Siirak, saawutades isiklikku rekordi 295 kg (90—92,5—112,5) kg. W. Siirak tõusis ka uueks kuldtõstjaks, saawutades wiie tõste kogusummana 435 (65—75—90—92,5—112,5) kg. Keskkaalus O. Joonas 255 kg. Sulgkaalus A. Tobra 217,5 kg. Tõstjate kolmandajärgu klassimärgid saawutasid keskkaalus O. Joonas ja A. Jwan. Wastawalt 380 ja 372,5 kg. Norm 372,5 kg.

Wõrumaal tõstesport hoos

Wõrumaal peeti korrespondentswõistlusi Wõrus, Urwastel ja Räpinas. Paremaid tulemusi: sulgkaalus E. Rannas, Räpina Olümpia, 237,5 kg; kergekaalus R. Kirotosk, Räpina Olümpia, 250 kg; keskkaalus H. Lendla, Räpina Olümpia, 240 kg; poolraskekaalus A. Salusoo, Räpina Olümpia 310 (85—95—130) kg; raskekaalus A. Tigamk, Urwaste Siirius, 260 kg.

Tartus E. Laine raskekaalus 310 kg

Tartu Kalewi wõistlustel oli 20 osawõtjat, neist 2 Tartu Malewa Spordiklubist ja 18 Kalewist. Wõistluste paremaiks tulemusiks olid suhteliselt A. Austa, tagajärg keskkaalus 280 kg ja E. Lainelt raskekaalus 310 kg. Tartu Kalewi 18 tõstjat saawutasid 4.405 kg ja üldse tõsteti tartlasilt 4.940 kg.

Tehnilised tulemused:

Sulgkaalus: 1) A. Mikk, Kalew, 220 kg; 2) A. Wiira, Kalew, 210 kg; 3) A. Keder, Kalew, 207,5 kg.

Kergekaalus: 1) A. Riiwik, Kalew, 250 kg; 2) F. Mägi, Kalew, 225,5 kg; 3) E. Wuks, Kalew, 220 kg.

Keskkaalus: 1) A. Austa, Kalew, 280 kg; 2) W. Saar, Kalew, 272,5 kg; 3) G. Hinzer, Kalew, 265 kg.

Poolraskekaalus: 1) L. Kiwisikk, Tartu mal. spordiklubi, 280 kg; 2) E. Wase, Tartu Kalew, 267,5 kg; 3) A. Kuul, Tartu Kalew, 260 kg.

Raskekaalus: 1) E. Laine, Kalew, 310 kg (100—95—115) kg;, 2) Eesti endine poksimeister Ewald Lukkin, Kalew, 280 kg.

Kalewi wõistlusil täitis tõstjate klassimärgi norme kaks wõistlejat, kes saawutasid kolmandajärgu poksimärgi normid: keskkaalus Gerhard Hinzer, Kalew, wiie tõste kogusumma 385 (55—65—82,5—77,5—105) kg ja sulgkaalus August Kedes, Kalew, 315 (50—55—62,5—65—82,5) kg. Normid wastawalt 372,5 ja 315 kg.

Tunnustust Eesti maadlejalle ja maadlusspordile

Weel Euroopa esiwõistlustest

Euroopa maadlusesiwõistlused on lõppenud ja kõik wälismeeskonnad juba Tallinnast lahkunud. Neli päewa maadlejaid ja spordipublikut näinud „Estonia" kontsertsaal on jälle asunud kontsertsaali ülesannetesse ja eriti nendeks wõistlusteks ehitatud suur poodium lammutati juba kohe pärast wõistluste lõppu. 1938. a. esiwõistlused on läinud spordiajalukku ja elawad nüüd edasi paljude spordihuwiliste ja meisterwõistlusist osawõtjate mälestusis.

Euroopa esiwõistluste ajal oli korduwalt juttu sellest, et meisterwõistlused on korralduslikult hästi õnnestunud. Kuigi wälisesindajad ja -wõistlejad oma wäljendustes lisasid kiidusõnadele harilikku wiisakust tarwilikul määral, paistis siiski, et ei kiideta ainult palja wiisakuse pärast. Oli igal sammul tunda, et wälisinimesed ei leidnud tõesti põhjust nuriseemiseks. Muidugi oli meile seejuures pluससiks ka jec, et eelmisel aastal Partiisi esiwõistlustel korralduslik külg lonkas ja selle ületamine oli üsna kerge.

*

Eesti maadlejate ja maadlusspordi arwel öeldi samuti rohkesti kiidusõnu. Eriti aga weel siis, kui selgus, et Euroopa meistri tiitel raskekaalus on uuesti läinud Eestile, ilma et selleks oleks waja olnud Palusalu abi. Samuti üllatasid muidugi Karklini suured wõimed, kes kõige napimalt alla jäi maailmakuulsale Cadierile.

Wõistluste lõpul korraldatud banketil mitmed sõnawõtjad rõhutasid eriti Eesti maadlusspordi kõrget taset. Märgiti ka seda, et Eesti on alati kõikidest suurwõistlustest osa wõtnud. Ka Rootsi nimekas treener Oksa, kes omal ajal on õõtanud Eestis, märkis meie edusamme maadlusspordi alal.

*

Maailmameister Palusalu jälgis Euroopa esiwõistlusi pidewalt ja wõis kindlasti rahul olla oma ajendajaga. Meie kangel matimehel — „maailma Kristjanil" (nagu teda nimetatakse) on suur populaarsus ka wälismeeskondade liikmete hulgas. Wist peaaegu kõik wäliswõistlejad tundsid teda, püüdsid temaga aeg-ajalt juttu teha ja temaga kohtumisel patsutasid talle jõbralikult õlale. Oeldi ka lihtsalt — „Kristjan, palun, kirjuta" — ja ulatati talle postkaardike wõi paber autogrammi saamiseks.

*

Oige elaw oli tegewus „Euroopa esiwõistluste postkontoril", mis Estoniast läkitatud kirju ja postkaarte waru stas sellekohase eritempliga. Seda juhuit ruttasid muidugi kasutama eeskäit meie margikorjajad, kuid ka wälisinimesed olid

Tallinnas awati liiklemisnäitus

Näitus laiaulatuslikum kõigist senipeetuist. — Rohkesti huwiäratawaid ja sisukaid wäljapanekuid

Kuues autode- ja liiklemisnäitus awati Tallinnas Koplis eile kell 3 päewal. Awasõnad lausus teedeminister R. Witak, kes oma lühikeses kõnes rõhutas liiklemise ja transpordi osatähtsust meie elus ning tõi terwitusi näituse korraldajaile. Awamismomendiks oli näitusruumidesse kogunenud üsna rohkesti publikut, kes huwiga waatles rohkeid wäljapanekuid.

Seekordne näitus on kahtlematult suurim ja huwitawam meil senikorraldatud wastawasitsulistest näitustest. Waadeldes juba ainuüksi esitatud sõiduautosid, peab tunnistama, et walik ostuhimulistele on haruldaselt suur. Kauneid jooni ja wärwe, wõimsaid masinaid leidub külluses, kusjuures ei puudu ka rida wäikeauto tüüpisid. Sõiduautosid on wälja pannud Tallinna 14 firmat, kusjuures mitmekesiseid tüüpe on esindatud poolesaja ümber. Kui kõnelda üksikutest autodest, siis

esijoones publiku huwi paelub

just „Mercedes-Benzi" wäljapanek, seda kõigepealt kallihinnalise kiirusrekord-auto tõttu, millel oma parimaid tagajärgi saawutas kuulus wõidusõitja Caracciola. „Mercedes-Benzi" autosid esindab firma J. Ch. Koch. Edasi on suurem autowäljapanek ETK-lt, kes esindab „Pontiac'i", „Vauxhall'i" ja „Singerit". Ameerika sõiduautosid „Nash'i" ja „Willys" esindab J. Zimmermann & J. Mölder. J. Puhk & Poegadelt on „Morriseid", „Chevrolet'e", „Buick'i" jne. „Opeli" saadused on näitusele toodud a.-ü. „Rotermanni Tehased" poolt. Peale selle esinewad mitmete autotüüpidega weel a.-ü. „Tormolen & Ko", o.-ü. „Tarmo", a.-ü. „Kapsi ja Ko", a.-ü. „C. Siegel", Tallinna Manufaktuur ja Kaubanduse a.-ü., R. Niibo, J. Freybach ja teised.

Peaaegu samadelt firmadelt on rohkesti ka weoautosid ja mootorrattaid. Jalgrataste alalt torkab silma meie oma wabrikute töö — rohkesti jalgratta tüüpe ETK-lt ja „Are'lt".

Suurt tähelepanu pälwiwad raudteedetalituse wäljapanekud, eriti

waluwaitne wedur

Franz Krulli tehastest, teise klassi wagun ja kitsarööpmeline rööbasomnibus raudtee peatehastest. Kõik kolm on omawahel niiwiisi ühendatud, et publikul wõimalik on ka esitatud sõidukite sisemusega üksikasjalikult tutwuneda.

Ulatuslikud on ka maanteedetalituse wäljapanekud. Kõigepealt on wõimalik üksikasjalikult tutwuda meie teede seisukorraga meeldiwalt koostatud tabelite waral. Samas nähtub rida projekte — Pirita autobusejaamast, Pärnu sillast jne. Miniatuursel maastikul on esitatud kõik autosõidumärgid. Piltlikult on näidatud liiklemise wead ja hädaohud. Samas seisab üksteise kõrwal teehöövleid ja lumesahku. Ei puudu ka musterwanker taludele.

Üsna suure osakonnana torkab edasi silma

lennuasjandus.

Teedeministeerium on kohale toonud isegi oma neljaistmelise ja kahemootorilise reisilennuki. Ka Eesti Aeroklubi esitab mootorlennukeid. Samuti kuulub näituse koosseisu kaks purilennukit. Peale selle leidub weel rohkesti lennukimudeleid, lennuplaane, üleswõtteid ja muud.

Esindatud on näitusel ka paadid ja pärамootorid, jääpurjekad ning olümpiajollid. Märkimata ei wõi muu kõrwal jätta ka autoosasid, õlisid ja muid liiklemistarbeid. Ed. Poola on muuseas kohale toonud awaristi päästeauto ühes wastawa kraanaga. Päris laialdane on turismigi osa mitmesuguste plaanidega, diagrammidega, üleswõtetega jne. Tallinna Fotoklubi on esitanud paarsada ilusat pilti Eestist. Eesti Punase Risti peawalitsuse poolt on antud näitlik läbilõige esmasabi korraldusest.

Nii et waadata on näitusel küllalt ja ostuhimulistele wäljawalik suur. Näitushoone on selliste ürituste läbiwiimiseks wäga kohane, andes wäljapanekutele tarwilikult ruumi ja meeldiwust. Kahjuks asub näitus linnast waid liiga kaugel — Kopli wiimases tipus, kuid asjatuhwitatuile ei tohiks seegi asjaolu erilisi raskusi tekitada, kuna ühendus Kopliga wähemalt näituse ajaks on korraldatud hästi.

Näitus jääb awatuks kuni 2. mai õhtuni.

Kurttummade Eesti esiwõistlused murdmaajooksus

Esimesed awalikud kurttummade Eesti esiwõistlused murdmaas peetakse Tartus laupäewal, 30. apr. kl. 10 homm. Jooksu start ja finish on Rannakasiino juures Kartuli t. otsa kohal. Jooksumaa pikkus on umbes 4 km ja wõistlejad kogunewad enne jooksu seltsi ruumidesse, Wallikraawi t. 23. Wõistlustest wõtab osa 7 kurttumma eesotsas Annesto'ga.

Pärast wõistlusi järgneb seltsi ruumes Lõuna-Eesti kurttummadepäew, kus jooksjatele ka auhinnad wälja jagatakse. Wõistlejatest erilise tähelepanu osaliseks saab wanameister J. Annesto, kel täitub tulewal kewadel 15 aasta sportimise tähtpäew.

Luunjas spordipidu

1. mail korraldab Luunja Rahwaraamatukogu Selts — Luunja Rahwamajas — suure spordipeo. Külalisena esinewad Tartu Kalewi parimad sportlased. Poksis wõistlewad Paul Tammepuu — A. Kuul — raskekaalus, siis R. Käärik, K. Wahi, A. Michelson, A. Sapello jne.

Tõstmises esinewad parimad Tartu tõstjad — E. Laine, W. Saar, A. Saal, J. Hinzer, A. Mikk jne. Maadluses kohtawad R. Wolt, J. Wiitung, A. Willa, R. Niiberg, J. Salujõe jne.

Peo algus kell 8 õ.

selle erakordse postkontori agarateks kasutajateks.

Postkontori ametnikud, kui nad muidu wahest ei olnud spordiasjatundjad, said nüüd selleks kindlasti. Neil tuli nimelt alatasa wastata päriristele wõistluskäigu ja -tulemuste kohta. Ainult siis, kui mõne küsija huwi kippus kaduma üksikasjadesse, siis tuli ametnikul juba appi kutsuda mõni esimesena kättesaadaw juurem asjatundja.

Kiriklikke teateid

Ülikooli kirik. Pühapäewal, 1. mail kell 10 h. jumalateenistus. Kell ½12 l. lastejumalateenistus Peeter Põllu tn. 2. Suwistepüha leer algab esmasp., 16. mail, üles anda teisip.,neljap. ja laupäewal kella 4—5-ni kogunduse kantseleis, Wallikraawi tn. 25. Op. J. Köpp.

Peetri kirik. Pühapäewal, 1. mail kell 10 homm. misjonipüha jumalateenistus laululehtedega, armulaud kaetud. Jutlustab praost H. Põld, misjoni seltsi juhataja.

Nelipühi leer algab 15. mail, üles anda kantseleis, Puiestee tän. 72.

Opetaja J. Taul.

Peetri kirik. Pühapäewal, 1. mail kl. 10 homm. leerisaalis laste-jumalateenistus. Kell 11 homm. kantseleis noorte piiblitund. Kell 5 p. l. jumalateenistus armulauaga. Op. H. Seeberg.

Pühapäewal, 8. mail kell 6 õhtul leerisaalis perekonnaõhtu pihtkonna heaks.

Leeriõpetus poiss- ja tütarlastele algab 16. mail. Ülesandmine kõnetundidel.

Op. J. Treumann.

Pauluse 2. kogudus. Pühapäewal, 1. mail kell 10 jumalateenistus ühes armulauaga. Lastejumalateenistus kl. 12 päewal. Leeriõpetus algab poeg- ja tütarlastele esmaspäewal, 16. mail kell 18 kantseleis. Ülesandmine kantseleis igapäew. Op. A. Wõõbus.

Maarja kirik. Pühapäewal, 1. mail kl. 10 homm. jumalateenistus armulauaga. Kell 9 h. pühapäewakool lastele kog. majas.

Eraleer poeg- ja tütarlastele algab 5. mail — õnnistamine taewaminemispühal.

Üldleer tütarlastele algab 16. mail.

Pühapäewal, 8. mail jutlustab Ungari kirikõpetaja Istwan Matis.

Noortetund reedeti kl. 5 õhtul kog. majas. Käsitööringi töötunnid reedeti kl. 6—8 kantseleis.

Op. A. Wooremaa.

Pääste armee, Wabaduse puiestik 12. Laupäewal, kl. 19.30 päästmiskoosolek. Pühap., kl. 10.30 pühitsuskoosolek, kl. 12.30 pühapäewakool, kl. 19 päästmiskoosolek. Teisip., kl. 19.30 päästmiskoosolek. Neljap., kl. 19.30 päästmiskoosolek.

Immanuel baptisti kogudus. Laupäewa õhtul kl. 8 viibli-, palwe- ja kogudusetund Pühapäewal kell 10 jumalateenistus, leiwamurdmine; kell 1 lastejumalateenistus; kell 5 koosolek, koor, laulurraamat ja laululehed; jutlustawad K. Kaups, R. Wõsu ja teisi.

K. Kaups.

Tartu Linnamisjon. Ewangelisatsioonip. nr. 1, Raekoja 23. Laupäewal, 30. apr. kl. ½6 õ. noorte koosolek; kell 7 õ. awalik kuulutustund. Pühapäewal, 1. mail kell 12 p. pühapäewakool. Ewangelisatsioonip. nr. 2, 16. algkoolis, Näituse 22. Pühapäewal, 1. mail kell 5 p. l. jumalateenistus. Ewangelisatsioonip. nr. 3, 5. algkoolis, Lina t. Keskmädalal, 4. mail kell 7 õ. jumalateenistus. Op. Heino Wiks.

Torma kirik. Pühapäewal, 1. mail kell 11 homm. jumalateenistus. Laulurraamat.

Op. A. Kuusik.

Aleksandri kirik. Laupäewa õhtul kell 6 õhuteenistus. Pühapäewal kell 10 homm. harilik liturgia. Kell 6 õhtul piiblitund. J. Waher.

Raadio ringhäälingu kawa

Wälja lõigata!

Pühapäewal, 1. mail

Tallinn 219,6/1366/1. Türi 410,4/731/38. Tartu 586/512/0,5.

8.00 äratusmäng. Wõimlemine. 8.20 agr. R. Leetoja: Mida kuhu külida? 8.40 põllumajanduslikud teated. 8.45 hommikukontsert helipl. Wood: Maipäewa-awamäng — orkester. Vacher: Kuldne roos — E. Vacher (akordion). Waldteufel: walss „Armastus ja kewad" — orkester. Oja: Wares waga linnukene. Aaw: Wõidulaul — Tallinna koolinoorsoo muusikaühingu segakoor. Funk: Liblikad roosiaias. Obermaier: Gawott — tütriorkester. Benatzky: pop. op. „Walgehobu wõõrastemajas" — operetiansambl. Löhr: Kewadelillede ärkamine — Hertrampf (wibrafon). Romberg: walss „Maiaeg". Krome: Kuldne mängutoos. Gluttsam: fant. Chopini helitõõft „Damaskuse roos". Depret: walss „Kewadeterwitus" — orkester. Zimlinger: Capri serenaad. Wendel: Nürnbergi nukuäris — mandoliiniorkester. Verdi: läbilõige oop. „Rigoletto" — operiansambl. 9.55 Tallinn ja Türi: Jumalateenistus Jaani kirikust. Praost H. Kubu. 10.00 Tartu: Jumalateenistus ülikooli kirikust. Op. prof. J. Köpp. 12.00 Eesti orkestripalaid helipl. Liinew: awamäng „Kewad". Olbrei: Menuett. Waarman: Lahkumismarss. Simm: awamäng „Kooparüütel". Jürgenson: Ketra Liisu. Kull: brawuurmarss „Kodumaa" — RR orkester. 12.35 reportaaž autode- ja liiklemisnäituselt — J. Moor. 13.00—14.00 lõunamuusika. Corso-trio. Kull: Popurrii-fantaasia eesti wiisidest. Arditi: walss „Suudlus". Stecker: All Lobaus. Dostal: pop. „Serwus Wiin". de Micheli: Suudlused pimedas. Moszkowski: Kontsertwalss. Michiels: Tihardash nr. 2. 17.50 teated ja reklaam. 18.00 lähtekohti wabaharidustööks. E. Treffner: Seltskondlike pidude ja kooswiibimiste tooniit. 18.20 soowikontsert helipl. Walss „Metsaröõm" — orkester. Kassen: Argentiina intermezzo — Meisterseckstett. Gade: tango „Armukadedus". Boulanger: Halloo, Budapest! — orkester. Rodgers: Wäike hotell — Bebe Daniels ja Ben Lyon. Joost: Tujukas polka — orkester. Clutsam: Neegri hällilaul — P. Robeson (bass). Fučik: Wana torisejа. Mohr: Idamaa ekspress. Krannig: walss „Kus Põhjamere lained ..." Popurrii „Suur Ziegfeld" — orkester. 19.00 Kodumajanduskoja eiinaine L. Eenpalu kõneleb puhtusnõdala puhul. 19.10 RR juwiisest saatekawast — saatekawa-juhataja H. Kompus. 19.20 Kewademuusika. RR orkester, juh. F. Nikolai. E. Bach: Kewade ärkamine. Mendelssohn: Kewadelaul. Rimski-Korsakow: Hümn päikesele. Weingartner: Lemmepidu. Iljinski: fünf. katkend „Pfüühhe". Chaminade: serenaad „Alna all". Waldteufel: walss „Kewadelilled". Rust: Kewadepidu pääsukesepesas. Noack: Kella-õ-tee maiwõrnika juures. Rust: jüit „Kolm kewadepäewa". Blon: marss „Kewade saabumine". 20.30 „Linda kaunistab kodu", katkend M. Raua romaanist „Kirwes ja kuu". Loeb J. Tõnopa. 21.00 õige aeg. Teated. Saatekawa. 21.05 Nüüd lehekuu on tulnud. Kewadepüha-saade sõnas ja muusikas. 21.45 Tantsides alaku mai ... Wana tantsumuusika helirlaatidelt ja moodne tantsumuusika „Gloriast" K. Strobeli orkestrilt. 22.55 õige aeg. Päewaundisei ja sporditeated.

Kaing ümber kasumaa

Tartumaalt

Alewiwoliniku asemele tuleb linnawolinik. Elwa alewiwolikogu koosseisust on lahkunud kauaaegne wolikogu liige ja end. wolikogu esimees Kristjan Leesik. Tema asemele on kutsutud Aug. Rätsep, kes aga juba linnawolinikuna ametisse astub.

Elwa Munaühingu peakoosolekult. Elwa Munaühingu aastapeakoosolekut peeti 27. sk. Munaühingu eelarwe wõeti wastu 370 kr. suuruses. Munade kokkuostu korraldus on Munaühingu poolt Elwa konwendi piirkonnas antud Elwa Majandusühingule. Munaühingu juhatusse waliti — esimeheks H. Sild Arult, laekuriks A. Pauska Kongutast, kirjatoimetajaks R. Wõsu Pangodist, rewisjonikomisjoni K. Käppa, pr. E. Käos ja O. Laantee.

Ebukas wanametalli kogumine Kirepis. Kirepis andis wanametalli kogumine häid tulemusi. Wäikese walla kohta koguti 8500 kilo wanametalli, mis neil päewil Elwa toimetati ja edasi Tallinna saadeti.

Tartu Töölisteatri külaskäik Palale. Pala teatrihuwilistel on wõimalus saada linnakosti laupäewal, 30. sk. mil külla tuleb Tartu Töölisteater M. Pagnoli näidendiga „Elu aabits". Etendus antakse Pala rahwamajas, algusega kell 9 õhtul.

Tammistu soowib omnibuseühendust. Tammistu wallawalitsuse poolt esitati Tartu aj. Maawalitsuse Teedeosakonnale palwe omnibuseliini korraldamiseks Tartust Warnjani.

Tammistu abiwallawanem lahkus. Tammistu walla abiwallawanem A. Posiok esitas Tartu aj. maawalitsusele teate, et tema paneb maha abiwallawanema kohustused ja lahkub Tammistu wallawolikogust.

Walgamaalt

Hummulis ceskujulik aed. Statistika keskbüroo dir. Pulleritsule kuuluwas Hummuli Puide talus korraldati istutamiskursus Helme maatulundskonsulendi A. Roospere juhatusel. Rajati umbes 1,3 ha uut wiljapuuaeda. Istutamisest wõtis osa üle 20 inimese. Töö wältas 8 tundi ja istutati teiste õunapuudortide wahele 150 kääbusõunapuud, mis on Helmes esimesed selleiaolised, 4 põõsast wiinapuid ja umbes 500 isikut metsploomihekki aia ümber.

Puka rahwamaja ümberehitus algab juunis. Kawatsus oli alata Puka rahwamaja ümberehitustööd kohe mai algul. Nüüd aga selgus, et pole seda wõimalus enne juunit alata, sest pool ehituslaenust on weel otsustamata ja maikuuks on igal pühapäewal ette nähtud suuremaid sündmusi.

Hinnad Puka turul. Puka kolmapäewane turg oli rahwarikas. Rukkijahu maksis kuni 3 kr. 16 kg, kaertest nõuti 2 kr. 16 kg, odratangu liiter 25—28 s., herned 20—22 s., kartulid 1,70—2,00 kr. wakk. Wõi 400 g maksis 60—65 s., sealiha wäikemüügil 0.70—1 kr. ja wasikaliha 30—40 s. kg.

Walgast

Linna turbatööstuses algas töö. Neljapäewal alustas hooaja tööd Walga linna turbatööstus Kuiksilla rabas Sangastes. Esialgu käib töö ühes wahetuses, kuna hiljem rakendatakse tegewusse 3 wahetust, nii et turba wõtmine käib ööpäew läbi. Oma teist hooaega Walga turbatööstus alustab kawaga, toodangut tõsta kuni lahkordseks möödunud aastaga wõrreldes. Tööstus on ka täienenud mitmete wajalike masinatega, samuti on walminud tööliste maja rabas niikaugele, et sinna wõidakse laupäewal sisse asuda. Maja ehitus läheb maksma 6000 kr. ja see mahutab kogu tööstuse hooajatööliste kaadri — umbes 60 inimest.

Tõrwast

Tasu kindlustuswõtjale waranduse päästmise eest. Teisipäewal Tõrwas olnud tuleõnnetuse puhul, kus waimuhaige Tiidomaa põletas maha Joh. Siilakule kuuluwa maja, ähwardas tuli ka naabruses asuwa P. Nirki pärijate maja ja seal asuwat P. Raidma trükikoda. Wiimane oli sunnitud juba tuldwõtnud majast oma kraami ja sisseseadet wälja tassima.

Energilise tegutsemise eest oma waranduse päästmisel maksis k.-ü. „Oma", kus Raidma warandus oli kindlustatud, kindlustuswõtjale ja P. Nirki pärijale kummalegi 100 kr. ja Tõrwa tuletõrjele 50 kr.

Gümnaasiumi wõimla awaramaks. Tõrwa gümnaasiumi wõimla alusmüüride ehitamist jätkatakse jälle peale lühikest seisakut, mis toimus haridusministeeriumi nõudel. Seisaku wältel parandati projekti nõnda, et nüüd saal-wõimla saab 23 m pikk ja 10 m lai. Eelmiste mõõtude järgi wõimla oleks saanud liiga wäike ja oleks olnud raske korraldada wõimlemismänge. Peale selle ainsa wõimlana linnas soowiwad seda kasutada ka spordiselts, kaitseliit ja naiskodukaitse.

Prowiti juba supelda. Neljapäewal tegi Tõrwas Õhnes esimese suplemise koha peal üldtuntud tõstesportlane ja NMKü tööjuht W. Solom. Kuna wesi on weel külmawõitu, siis Solomi esmakordne ujumine piirdus waid üle jõe ja tagasi ujumisega.

Wõrumaalt

Ühistegewuspäew Kanepis. 1. mail kell 14 korraldatakse Kanepi alewikus Kanepi Laulu ja Mängu Seltsi saalis esimene kihelkondlik Kanepi ühistegewuspäew. Päewa korraldajaks on Kanepi Majanduse ühisus.

Kõnedele järgneb rida filmidemonstratsioone, kus ettekandele tulewad Eesti Kultuurfilmi palad. Osawõtt kogu eeskawast on kõigile tasuta.

Siike Põlwas. Neljapäewa õhtuwoolikul wõis Põlwas näha piksesähwatusi. Oli kuulda ka kauget müristamist.

Tsooru laat. Neljapäewal peeti Tsooru wallas laata, mis kujunes peamiselt hobuste laadaks. Hinnad püüsisid kõrgel tasemel. Paremad tõõhobused maksid 350—450 kr., keskmised 250—300 kr. Karilooni oli müügil wähe, ostmine tagasihoidlik. Lüpsilehmad maksid 100—120 kr. 4—6-nädalased põrsad maksid 12—14 kr. Linadest maksti 4,75—6 kr. leesikast.

Wõõpsus suur kalamüük. Kesknädalal kujunes Wõõpsu kalarand kala- ja rahwarikkaks. Hea saagi tõttu oli ka hind madal. Nii maksid särjed 7—9 s. kg. Kalurid ennustawad tänawu head saaki, eriti püügihooaja lõpupoole.

Käod kukuwad. Kolmapäewa hommikul kuuldi kägu kukkumas Sõmerpalu raudteejaama lähedas metsas.

Wõrumaa maanoored kogunewad Kasaritsasse. 1. mail peetakse Wõru lähedal, Kasaritsas suurenlatuslik maanoortepäew ja külwipidustused. Päew algab waimuliku talitusega, mille peab Pindi koguduse õpetaja K. Puusemp.

Kanepis hakatakse külwama talumetsi. Mitmel Kanepi põllumehed teewad ettewalmistusi talukrundile metsa asutamiseks. Külwi teostatakse wiletsamatele maalappidele.

Pärnust

Algasid Pärnumaa laulupeo eeltööd. Pärnumaa 7. laulupeo muusikaosakond pidas koosoleku, millest wõtsid osa kõik kohalikud muusikajuhid ja muusikategelased. Koosolekul otsustati järgmise Pärnumaa laulupeo üldraamistik jätta samaks, nagu oli ta eelmisel maakondlikul laulupeol, t. t. esineksid segа-, mees- ja puhkpillikoorid. Nais- ja erikooride esinemist ei peetud tarwilikuks. Toimkond määras kindlaks meeskooride laulud ja osa puhkpilliorkestrite ja segakooride repertuaarist.

Rakwerest

Rakwere riigi- ja omawalitsuse ametnike laenukassa 10-a. Laupäewal pühitseb oma 10. aastapäewa Rakwere riigi- ja omawalitsuse ametnike laenu-hoiukassa. Kassa esimesse juhatusse waliti selleaegne linnapea A. Pääro, A. Lipp, H. Erdmann. Praegu on kassal liikmeid 150. Praegu kuuluwad juhatusse L. Pender, A. Kirss ja J. Remmert.

Wanadekodu elanikud abielluwad. Neljapäewal käisid Rakwere linna perekonnaseisuametis abiellumisels soowi awaldamas wanadekodu elanikud August Lepik ja Aliide Raja. Neist Lepik on 60-aastane ning Raja 43. Mõlemad on juba kaunemat aega wanadekodus elanud ja seletasid perekonnaseisuametnikule, et nad ei kawatse sealt lahkuda ka abielludes, kuna nende majanduslik olukord ei luba iseseiswa kodu ajutamist.

Soomlased ostsid 10 hobust. Neljapäewal liikusid Rakwere laadal soome hobusekaupmehed. Kuna soomlased tahtsid osta waid märahobuseid ja neidki suuresti walisid, siis ei saanud nad päewa jooksul enam hobuseid osta kui 10.

Rahwarohke laat. Neljapäewal peeti Rakweres laata, kuhu rahwast kogunes rohkearwuliselt. Kuna see oli wiimane laat enne põllutööde täielikku algust, siis oli haruldaselt palju laadale toodud hobuseid. Hinnad olid kõrged, mille tagajärjel oste-müüke sooritati tagasihoidlikult. Esimese laadapäewa jooksul müüdi üldse 250 hobuse ümber. Hinnas olid isegi tawalised „nahahobused", sest waesemad põllupidajad otsid neid kewadiste põllutööde jaoks. Hobuste hinnad kõikusid 40—800 kr. wahel.

Tartumaa piimandustegelaste nõudmisi

Tartumaa Piimaühisuste Keskseltsi neljapäewasel aastapeakoosolekul otsustati wajalikke samme astuda, et edaspidi hakataks noteerima ka kaseiinihinda, et wõihind suweks kindlustataks tootmiskulude tasemele, et kiiresti lahendataks piimaühingute tööstusmaksuga maksustamise küsimus ja et kõigis piimaühingutes toimuks piimahinna arwestamine ühtlastel alustel.

Wastu wõeti 1938. a. eelarwe 5250 kr. suuruses. Keskselts kannab Tartumaal tööle rakendatud wiie montööri ja kolme piimakwaliteedi parandamise nõuandja osa palkadest. Arnanne kinnitati 3557 kroonisena.

Juhatusse waliti O. Laanekuru tagasi, rewisjonikomisjoni Wan, Kaks ja Otsa.

Tartumaa Piimaühisuste Keskseltsi ümber on koondunud pea kõik Tartumaa piimaühingud, arwult 32.

Kevade hooajaks soovitame põllumeestele kvaliteetseid

reaskülvi-, laialtkülvi- ja hekslimasinaid.

Kohale jõudnud suurem saadetis maailmakuulsaid

ESINDUSED ÜLE MAA

jalgrattaid

HUSQVARNA, MONARK, APOLLO, ARDILLA, BORA, N. S. U. jne. millised on eriti kohased meie teeoludele.

Mootorrataste N. S. U. ja D. K. W. esindus.

Suurem ladu jalgratta üksikosadest.

K-M. VENNAD PRÜÜS

Tartus, Kaubahoov 20-21. Telefonid: 16-92, 12-92.

Osakonnad: Valgas, Vabaduse 15, Petseris, Vabaduse 5.

Tulewaste noortejuhtide ettewalmistus

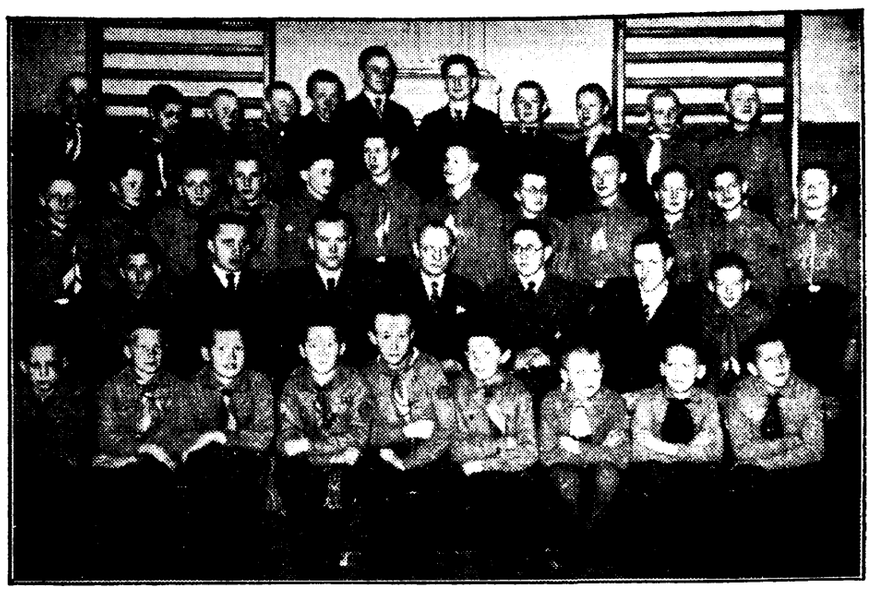

Noorte-Kotkaste Tartu Malewa salgapealikute koolist osawõtjad. Keskel istuwad malewapealik prokurör A. Paal ja instruktor A. Kanswei

Neil päewil lõppes õppetegewus Noorte Kotkaste Tartu Malewa salgapealikute koolis, millest wõtsid osa üle linna kõik noorkotkaste salgapealikud. Koolis wõeti läbi teoreetiline osa, kuna praktilised küsimused tulewad käsitlemisele 8. juunil algawas õppelaagris. Salgapealikute kooli pealikuks oli malewa abipealik E. Kulasalu, õppepealikuks instruktor A. Kanswei ja lektoriteks L. Luulik ning L. Adler.

Kawas oli rida aktuaalseid küsimusi, nii näiteks: salgapealikute ülesandeid katsete ettewalmistamisel, salgasüsteem, N.-K. organisatsiooni struktuur, mängude ettewalmistamine, tegelik salga koondus ühes arutlusega jne.

Salgapealikute koolist osawõtjad wõtawad kõik osa Malewa nooremate juhtide õppelaagrist W.-Taewaskojas, mis algab 8. juunil ja kestab kuni 19. juunini.

Linnapea kindr. A. Tõnisson emadepäewa patrooniks

Emadepäewa Tartu korraldawa komitee poolt on palutud 15. emadepäewa patrooniks linnapea kindral Aleksander Tõnisson, kes on selleks ka oma nõusoleku andnud.

Tartus nähti pääsukesi

Wiimased soojad päewad on hakanud kohale meelitama ka hilisemaid rändlinde, kes oma reisi Läänemere kallastele sõandawad alles siis ette wõtta, kui siin suwi hakkab sisse murdma.

Reedel nähti Tartus sellel kewadel esmakordselt pääsukesi lendlemas. Wanarahwa tarkuse järele toowat pääsukesed päewa sooja, kuna ka öö alles siis soojaks muutuwat, kui ööbikud kohale jõuawad.

Kukulinna suwikoloniis remondid

Praegu on käsil Kukulinna laste suwikoloniis suuremad remondid. Möödunud aastal teostati Kukulinna suwiasunduse hoonete juures suuremaid wäliseid remonte, kuna tänawu on järjekord seesmiste remontide käes. Seoses remontidega teostatakse ruumides suuremaid ümberkorraldusi ning eluruumid tootawad peale remonti omandada kõigiti nägusat ilmet.

Tänawu kawatsetakse suwikoloniisse wastu wõtta üle 200 õpilase. Juba praegu on lastewanemad huwitatud oma laste saatmisest suwikoloniidesse ning korduwalt on pöördutud järelepärimist. Suwikolonii poole. Kolonii juhataja on walitud tagasi senine suwikolonii juhataja J. Seeru.

Lisaks eesti lastele tuleb tänawu suwikoloniisse lapsi ka Soomest, Ungarist, Lätist ja Leedust. Arwatawasti saabuwad kõikidelt nendelt maadelt sinna 10—15-liikmelised lastegrupid koos kaswatajatega. Samuti lähewad Eesti lapsed nende maade suwikoloniidesse. Suwikolonii alustab tegewust juuni algul.

Liiklemisnädala kawad koostamisel

Maikuu 16.—22. korraldatakse üleriigiline liiklemisnädal. Liiklemisnädala korraldamiseks moodustati wastaw toimkond. Praegu on käsil kawa koostamine liiklemisnädala korraldamiseks Tartus. Wõimaluste piires tahetakse kawa koostada nii, et see suudaks haarata laiu kodanikkude hulki ja et osutuks wõimalikuks neile tarwilikul määral tutwustada liiklemismäärusi. Kahjuks tuleb märkida, et meie kodanikud on wõrdlemisi ebateadlikud liiklemismääruste tundmises. Liiklemismääruste mittetundmine, tähelepanematus ja hoolimatus põhjustawad sageli liiklemisõnnetusi, millede wältimine oleks täiesti wõimalik.

Praegu pole weel selgunud, kui suures wõi laias ulatuses korraldatakse Tartus liiklemisnädal. Toimkonna esimesel koosolekul oli kõne all liiklemisnäd. ajal liiklemisküsimusi selgitawate demonstratsioonide korraldamine, kuid küsimuse lõplik otsustamine selgub hiljem.

Jalg- ja mootorrattaid külluses

Tänawuse hooaja kohta jutustab meile Kaubamaja Wennad Prüüsi ärijuhtidest E. Prüüs järgmist:

Tänawune hooaeg jalgrataste ja mootorrataste alal algas meil wõrdlemisi warakult. Meie firma esitab praegu Bauer ja Ko Husquarna ja Monark wabrikute jalgrattaid. Nõudmine jalgrataste järgi on wõrdlemisi elaw. Hinnad wõrreldes eelmise aastaga on jäänud pea endisteks.

Mootorratastest esitame NSU ja DKW wabrikuid. Nõudmine nende järgi on samuti elaw. Küllalt suur ja elaw on nõudmine wäike-mootorrataste järgi, kuid neid on sisse toodud wäiksemal arwul. Eelistatud on siin just paremad firmad. Nõrgema ehitusega wäike-mootorrattad pole meie teedele kohased.

Autodest esitame esiratta weoga „Adler“ ja „DKW“ autosid. Ka siin on eelistatud wäikeautod, mida ostjad kasutawad peamiselt isiklikeks otstarweteks.

Öösalwe apteekides

Öösel wastu laupäewa on awatud järgmised apteegid: A. Imelik, Tähe t. 64, L. Giniziski, Wõidu t. 5, A. Metsapa, Raekoja 69.

Üksik Motoriseeritud Kompanii pidas peakoosoleku

Tartu Malewa Üksikul Motoriseeritud Kompaniil oli kesknädalal aasta peakoosolek, millest wõttis osa ka Tartu Malewa pealik kol. Kulbok.

Motoriseeritud Kompanii on üks nooremaid allüksusi Tartu Malewa koosseisus ja oma laadilt ning tegewuselt eriilmeline.

Kompanii liikmete arw on näidanud järjekindlat tõusu. Kompanii koosneb kolmest, s. o. mootorratturite, sõiduautode ja weoautode rühmast.

Peakoosolekule esitatud aruanded, eelarwe ja k. a. tegewuskawa wõeti ühel häälel wastu. Samuti märgiti ära, et kompanii poolt korraldatud aastapäewa pidu andis ülejääki. Kiideti heaks k. a. tegewuskawas ettenähtud sügisese mootorratturite wõidusõidu ja kewadel ühise wäljasõidu korraldamise kawatsus.

Otsustati jaatawalt toetajate liikmete wastuwõtu küsimus ning määrati toetaja liikme liikmemaksu alammääraks wiis krooni.

Kawatsusel on lähemal ajal mootorratturite rühma orenteerumiswõistluse korraldamine 60—70 km ulatuses.

Juhatusest wäljalangenud liikme asemele waliti uueks juhatuse liikmeks pealik Kurich, kuna juh. liikme kandidaadid waliti endised tagasi. Samuti waliti rewisj.-kom. täies koosseisus tagasi.

Malewa esinduskogusse waliti pealikud Saarsen ja Kuusik. Pidutoimkonda waliti komp. abipealik F. Saarsen, komp. propagandapealik W. Kask, sekret. Toone, Muikmaa ja Laas.

Üksiku Motoriseeritud Kompanii pealikuks on Tartu abilinnapea härra Luik.

Tartu Malewa pealik kol. Kulbok oma lõppsõnas rõhutas Motoriseeritud Kompanii pealikute ja malewlaste püüdlikkust ja head tahet teotsemiseks ja awaldas lootust, et kompanii pere weelgi suureneks.

Tartu E. Ametnikkude Ühingu üldkoosolek

peetakse 2. mail kl. 20 Kommertsgümnaasiumi ruumes, Narwa t. 13. Päewakorras: 1. Koosoleku rakendus. 2. Kõne „Waimsel alal töötajate töölepingu seadus“ — E. Am. Koja peasekretär Hendrikson. 3. Tegewuskawa. 4. Liimmemaksu määramine. 5. Eelarwe. 6. Kohal algatatud küsimused. 7. Läbirääkimised.

Wabariigi Walitsuse poolt maksmapandud äri- ja kontoriteenijate töökorralduse seadus on sünnitanud wastawates ringkondades suurt elewust. Seadusega on reguleeritud töö ja puhkeaeg, mis eriti tähtis äriteenijaile ja wäiksemates ettewõtteis teeniwaile ametnikele. Suurt huwi tuntakse ametkondades ka teiste seadusesnõude — haiguskindlustuse, pensioniseaduse ja waimsel alal töötawate töölepingu seaduse wastu, missugused praegu ministeeriumides arutamisel.

Kõige selle tõttu on märgata äriteenijate ning kontoriametnikkude tihedamat koondumist wastawate kutseorganisatsioonide ümber. Nii on Tartu E. A. ühingul, mis alles hiljuti asutati, juba tublisti üle 100 liikme.

Liikmeks astumise soowiawaldusi wõtawad wastu juhatuse liikmed. Ühingu aadress on: Pargi tän. 15—4.

Mootorratturite demonstratsioonsõit läbi linna

Eelolewal pühapäewal 1. mail korraldab Eesti Motoklubi Tartu osakond kell 12 päewal hooaja awamise puhul demonstratsioonsõidu läbi linna. Sõiduks kogunemine toimub kell 12 päewal Lihaturul. Kuna Motoklubi siinsel osakonnal on üle 80 liikme, siis wõib arwata, et demonstratsioonsõiduks tuleb wälja kuni 30 mootorsportlast. Sõit teostatakse järgmise marshruudiga. Lihaturg, Suurturg, Kiwisild, Raekoja, Narwa, Raadipark, sealt tagasi — Narwa, Wene, Wabadussild, Lai, Rüütli, Wõidu, Riia, K. Põdra, Kuperjanowi, Kastani, Taara puiestee, Jakobsoni tän. ja Tähtwere park. Arwatawasti korraldatakse sealt hiljem weel ühine wäljasõit maale.

Elaw nõudmine liiklemiswahendite järele

Kaubamaja Wennad Hermann, Tartus, Kaubahoowis, tegelewad mitmesuguste jalgrataste ja mootorrataste müügiga. Pöördusime firma juhataja H. Hermanni poole, kes meile seletas järgmist:

Wõrreldes mulluse aastaga on ka tänawu nõudmine jalg- ja mootorrataste järgi wõrdlemisi elaw. Samuti on suur ka walik, kuna firma esitab praegusel juhul Inglise, Läti, Saksa, Rootsi ja Tshehhoslowakkia wastawaid firmasid. Siett pole hooaeg weel alganud, kuna see saabub alles juunikuuks.

Mootorrataste alal esitatakse Inglise ja Saksa masinaid. Nõudmine ka nende järgi on pidew. Hinnad on möödunud aastaga wõrreldes jäänud endisteks. Huwi on hakatud jällegi tundma wäikeste mootorrataste wastu, kuna nüüd nende maksu on alandatud 7 krooni peale endise 20 krooni asemel. Täielik on ettewõttel ka tagawaraosade ladu.

Kõnesid ja koosolekuid

Loodusuurijate Seltsi botaanikasektsiooni koosolek on laupäewal, 30. apr. kell 5 p. l. Botaanikainstituudi auditooriumis, Lai tn. 36. Päewakorras prof. dr. E. Lepiku ettekanne: „Uusi andmeid wiirus-haigusest“.

Ak. Meeskoori ja Korp. Filiae Patriae naiskoori kontsert

Akadeemiline meeskoor. Keskel koorijuht heliloija R. Ritsing

Tänasele kontserdile ülikooli aulas kl. 8 õhtul olgu juhitud weel kord kõigi muusikaõprade, eriti kooriloluharrastaja kontsertpubliku tähelepanu.

Kuna see kontsert ojutub lõppewal kewadesemestril wiimseks, siis peaks selle wastu huwi eriti suur olema.

Kontserdil esineb Akadeemiline Meeskoor R. Ritsingu juhatusel ja üliõpilaskonwent „Korp. Filiae Patriae“ naiskoor L. Lesta juhatusel. Kawas on niihästi eesti kui ka wälismaiste autorite laule, mis Eestis ja Tartus tulewad esitetelandele.

Tartu kingib Narwa suurtükiwäe diwisjonile lipu

Eelolewal pühapäewal toimub Narwas Narwa malewkonna suurtükiwäe diwisjonile lipu üleandmine. Lipu annab Narwa diwisjonile Tartu malewa suurtükiwäe diwisjon. Seks puhuks sõidab Tartust Narwa 14-meheline esindus. Lipu tegemist alustati mõne aja eest. Sõprussidemed Tartu ja Narwa wastawate üksuste wahel algasid juba aasta tagasi Tartu meeste külaskäiguga Narwa. Narwa diwisjoni mehed wõtsid sügisel osa Tartu diwisjoni aastapäewa pühitsemisest. Üksusena on Narwa diwisjon wanem, kuna juba 1924. a. alates oli seal suurtükiwäe patarei. Diwisjonina kui üksusena on Tartu üksus wanem, kuna Narwas suurtükiwäe patarei muudeti diwisjoniks ümber hiljem.

Anncatawa lipu esitülg

Pidustused algawad laupäewa õhtul piduliku jumalateenistusega Narwa Peetri kirikus. Lipu üleandmine toimub piduliku aktusel „Ilmarise“ ruumes pühapäewal kell 12 p. Hiljem järgneb sellele ühine eine.

Narwa linnapea annetas suurtükiwäe diwisjonile majanduskarika

Narwa linnapea Jaan Luft annetas Narwa malewa suurtükiwäe diwisjonile majanduskarika, mida tarwitatakse diwisjoni pidulikel kooswiibimistel lauachtena. Majanduskarikale jäädwustatakse toetuste annetajate nimed. Annetused 50—100 kr. märgitakse hõbe- ja annetused üle 100 kr. kuldmärgiga. Esimesteks annetajaiks on Kreenholmi Manufaktuur — 400 kr., Kalewi Manufaktuur — 300 kr. ja Linawabriku Manufaktuur — 300 kr. Samuti omawad kuldmärgi kol. E. Tofer ja dir. E. Bertram. Hõbemärgi omanikeks on pealik H. Fiegel ja 1. suurtükiwäe grupi tagawaraohwitseride sektsioon.

Seni omawad sarnase karika Eestis ainult kaks kaitseliidu üksust: Tartu ja Narwa suurtükiwäe diwisjonid.

Majanduskarika on walmistanud Tartu juweliir Eduard Herbst.

Teater ja muusika

„Wanemuise“ teater

Reedel, 29. apr. kl. 7 õhtul Paula Roowe (end. Reinbaum-Lindenau)

õpilaste tantsude õhtu

Paula Roowe on noor tantsupedagoog, kes oma kooliga püüab käia moodsa lawatantsu teid, milles rõhutatakse peale kindla distsipliini ja tantsu kaswatusliku wäärtuse eriti kompositsioonide ja motiiwide ilmekust ning wärskust, mis on ühendatud hea tehnikaga. Tantsudes peab awaldama fantaasia ja elamuslik osa, samuti eriti noorte tantsudes rõõm liikumisest ja tantsust endast. Nende teetähiste all möödubki tänane esinemisõhtu, mille kawa tohiks töita igat tantsuhuwilist.

Publiku eriline tähelepanu olgu siinkohal weel kord juhitud tantsude õhtu warasemale algusele harilikust kl. 7, kuna wäiksemate laste rühmad esinewad õhtu kawa esimeses osas, mis ühtlasi wõimaldab warasema aja tõttu ka wäikesi lapsi teatrisse wiia oma sõprade ettekandeid waatama.

Laup., 30. apr. kl. 4 p. l. Noorsoole

„Kewade“

mille waatamine on noorsoole heaks sissejuhatuseks õhtustele ülikoolilinna maipidustustele.

Sama päewa õhtul kl. 8. 77. korda — rahwaetenduseks (25—85 s.)

„Rohelisel aasal“

Aimuüksi selle tüki etenduskordade arw peaks olema talle kõige paremaks soowituseks, eriti nüüd weel rõõmsa kewadise pidupäewa 1. mai eelõhtul. Olgu märgitud, et ka see etendus kannab mitmeti maipidustuste laadi, eriti oma maipuu mängu ja tantsudega.

Pühapäewal, 1. mail 3 etendust. Kell 12 päewal noorsoo- ja lastetükk

„Soowisõrmus“

Kell ½4 p. l. wiimaseid kordi

„Faust“

Kell 8 õhtul 9. korda

„Kewade“

L. Bloom tantsus „Tamburiiniga“

Homme maiõhtu „Wanemuises“

„Wanemuise“ kontsertsaalis toimub laupäewa õhtul iga-aast. mai-pidu — mai wastuwõtt. Mai õhtul on hulk ettekandeid „Wanemuise“ näitlejaskonnalt, tantsurühmalt, koorilt ja orkestrilt. Ettekanded toimuwad tantsuga waheldumisi. Tantsuks mängib 2. diwiisi orkester. Pääsmed, mis eelmüügil, on seekord odawad, et laiematele hulkadele maiõhtu pühitsemist wõimaldada.

Bruno Luck mängib Tartus

Eesti andekamaid klawerikunstnikke Bruno Luck esineb oma iseseiswa klawerikontserdiga Tartus „Wanemuise“ kontsertsaalis neljapäewal, 5. mail.

Mag. A. W. Kõrw:

Õpilase wõõrsõnastik

Lisa: wõõrnimede kirjutus- ja hääldusreeglid, tähtsamaid isiku- ja kohanimesid, teoste ja nende tegelaste nimesid ühes õige hääldusega.

Raamat on Haridusministeeriumi poolt soowitatud.

293 lk. Hind kr. 1.25.

Ladu: „Postimehe“ raamatukpl.

Tartu, Suurturg 16.

Toimetusele saadetud kiri

Wäike-Maarja koguduse õpetaja koha ümber

olnud sündmuste puhul, mis ajalehtedes leidnud lahkuminewat tõlgitsust, palub meid piiskop H. B. Rahamägi awaldada järgmist:

Sõnumites E. E. L. K. Wäike-Maarja koguduse elu kohta seisab korduwalt õpetaja Joh. Hiiemetsa määramisest Piiskopi poolt Wäike-Maarja koguduse õpetaja kohale.

Selgituseks teatan, et õpetaja Joh. Hiiemets ei ole Wäike-Maarja koguduse seadusliku õpetajaks mitte Piiskopi määramise läbi, waid Wäike-Maarja koguduse täiskogus 19. jaanuaril 1930 toimunud walimiste alusel, kus õpetaja J. Hiiemets 6 kandidaadi hulgast rõhuwa häälteenamusega waliti koguduse õpetaja kohale, millest te weel lahkunud ega wahastanud pole.

Tarwiliku lugupidamisega

H. B. Rahamägi, Piiskop.

Tartu turg

Tapetud sigade ja wasikate hind langes

Ilmade soojenemisega muutus ka turg suuremaks ja tegewus elawamaks, sest maalt hakati toitaineid rohkem müügile tooma. Täna oli juba kartuleid ja kaeru koormate wiisi müügil, samuti ka rukkijahu ja isegi otri.

Lihaturul kujunes wiimaste päewade sees eriti elawaks tapetud sigade ja tapetud wasikate pakkumine, mille mõjul ka wiimaste hinnad tunduwalt alanesid. Täna maksid tapetud sead 62—76 s. kg ja tapetud wasikad 20—30 s. kg terwikuna ostes. Wäikemüügil maksis sealiha 80—90 s. kg, seapekk 1—1,10 kr., sulatamata rasw 1,10—1,15 kr. ja sea pead-jalad 50—60 s. kg. Weiseliha maksis 40—70 s., wasikaliha 25—40 s. ja lambaliha 60—80 s. kg. Läinud aasta samal ajal maksid tapetud sead 75—86 s. kg, seega praegune hind üle 10 s. kilolt madalam.

Kalaturg suur ja hinnad siin senisest weelgi madalamad. Täna maksid ahwenad 5—23 s. kg, särjed 5—13 s., wärsked silgud 15—20 s., sudakad ja siiad 50—80 s., latikad 15—40 s., hawid 25—40 s., säinad 20—25 s., äärikud 10—15 s. ja kiisad 8—10 s. kg. Praegu on kalahallis ja Fortuuna turuhoones kokku kaladega kauplejaid 36 ümber.

Seega on praegu kaladega kauplejaid umbes sama palju kui neid oli endisel jõeäärsel turul.

Piimasaaduste turul laskus teise waliku rõõskpiima liitrihind üldiselt 10 sendile, kuna seninimõned weel wõtsid 11 s. l. Taluwõi maksis 1,50—1,70 kr. kg, kuna turuhoones piimasaaduste hinnad olid endised. Kanamune oli rohkesti ja paarihind kõikus wastawalt munade suurusele 7—9 s. ümber.

Kartuliturul läks suurema pakkumise mõjul hind, mis nädala alul oli wõrdlemisi kõrge, täna alla. Walgeid kartuleid müüdi 1,80—2 kr. ja wäikseid punaseid 2,80—3 kr. kott, kuna wiimaseid mõned teedel wastasolijad on saanud osta isegi 2,5 kr. kott. Wiljaturul rukkijahu ja kaerte hind oli endine, otradest aga nõuti kuni 19 s. kg.

Tomatid tulid müügile. Täna leidus aednik Järwe müügilaual esimesi tomateid wähemal mõõdul müügil. Hind sellel uudiskaubal oli weel kujunemata. Uudisena leidus müügil ka juba wõirediseid ja müüdi neid 20—25 s. kimp, kuna harilikud redised maksid 5—10 s. kimp. Rabarbrid maksid 20—25 s. kimp wõi 1,25 kr. kg, spinatid 10 s. kimp wõi 2 kr. kg ja wärsked kurgid 1—2 kr. tükk. Salatid maksid 5—8 s. pea, redis-jäänurikad 18—20 s. kimp, nõgesed 10 s. ja oblikad 15 s. mõõt. Kewadeseened, mis nende päewade sees tulid müügile ja milliste liitrihind esialgu oli 40—45 s., maksid täna 25—30 s. liiter.

Elawneb soojade ilmade mõjul ka lilleturg. Täna oli peale finiillede üsna rohkesti müügil näha ka ülaseid. Ka aednikud hakkawad lillesid rohkem müügile tooma. Üldse hakkab aednikke nii aedwilja kui ka lilledega jälle rohkem turule tulema.

Heinaturg. Siin oli timut- ja ristikheinu rohkem müügil, kuid hind püsis endiselt kõrge. Iluseamatest heintest nõuti ikka kuni 1,80 kr. 16 kg, kuna ostuhind kõikus 1,45—1,70 kr. ümber. Kultuur- ja aruheinad maksid 1—1,30 kr. 16 kg ja luhaheinad, mis wihmast rikutud, 60 s. 16 kg. Rukkiõled maksid 65—70 s. 16 kg.

Maarahwa puuturule oli toodud üsna rohkesti ehitusmaterjali, nagu palke, sarikapuid, laudu ja latte müügile, kuna küttepuid leidus ainult paar-kolm koormat. Mis puutub küttepuude hindadesse, siis need näitawad umbes 50-sendilist langust süllalt, wõrreldes talwiste hindadega. Nii maksid kaepuud kuni 7,25 kr. koorem.

Puukauplejate juures maksid kased 14—14,5 kr., lepad 12—13 kr, kuused ja männid 12 kr. ja haawad 10,5—11 kr. 2 ruumimeetrit.

Tartu kinod

Laine: Gary Cooper ja Jean Arthur sensatsioonfilmis „Mr. Deeds seikleb linnas".

„Metropol". Sensatsioonilisema Tarzanifilmi esietendus „Tarzani hüüd". Berliini olümpiawõitja kümnewõistluses Glenn Morris ja Eleanor Holm.

„Central". Ülilõbus kewadehooaja eeskawa „Küll on wõrukael". Heinz Rühmann'iga.

„Apollo". „Peeter 1.".

Eesti Kirjastuse Kooperatiiwi kolmas edukas tegewusaasta

Eesti Kirjastuse Kooperatiiw pidas 28. aprillil oma aasta-peakoosolekut.

Ettekantud aruande järgi on Kooperatiiw müüdunud aastal kirjastanud 23 teost, neist algupärast ilukirjandust — 4, laste- ja noorsookirjandust — 4, tõlketeoseid — 12 ja õpperaamatuid 3, kokku 430 tr.-pg. kr. 33.916.— wäärtuses. Kirjastatud teostest on enamik illustreeritud: 14 originaal-puugrawüüridega ja 4 tsinkliisõedega. Eriti hea on olnud „Põhjamaade romaanide" lewik, millest 1. walik on osaliselt trükist juba otsas, samuti „Lastejuttude" lewik, kuna teisi teoseid on lewinud tagasihoidlikumalt, kuid praeguste olude kohta siiski küllalt rahuldawal arwul.

1938. a. eelarwe ja tegewuskawa järgi areneb Kooperatiiwi tegewus ka tänawu tõusu suunas, kuna wäljaandmisele tuleb üle 500 tr.-pg. teoseid, kokku kr. 40.000.— wäärtuses, neist enamik algupärandeid.

Uuulewalimikkudest ja -kogudest ilmub tänawu G. Suitsu „Kogutud luuletused", B. Alweri „Poeemid" ja eesti uusima luurika antoloogia „Arbujad", mille toimetab prof. A. Oras.

Juhatusest, nõukogust ja reiwisjonikomisjonist ametiwannuse järgi wäljalangenud liikmed waliti tagasi ja nimelt: juhatusse — A. Odrats, nõukogusse — H. Mihkelson ja Joh. Pill ja reiwisjonikomisjoni R. Mauer.

Kirjastatawate raamatute wälimuse suhtes jõudis peakoosolek ühemeelsele otsusele, et tuleb jääda senise suuna juurde ja kirjastada raamatuid tagasihoidliku, kuid kunstimaitselise wälimusega, mitte aga katsuda wälimuse luksuslikkuselt teisi kirjastusi üle pakkuda.

Lahutati 11 abielu

Neil päewil lahutati Tartu ringkonnakohtu tsiwiilosakonna poolt järjekordselt abielusid. Seekord oli lahutusele määratud 20 paari. Nendest said wallalise põlwe tagasi 11 paari, kuna 7 paaril lükati asjaarutamine edasi uute tunnistajate wäljakutsumiseks. Kahele paarile ei antud lahutust.

Mõlema poole ühisel palwel lahutati: Ewald Põld ja Justinja Põld, Lydia Ennist ja Juhan Ennist, Artur Kleinson ja Weera Kleinson, Tamaara Raamat ja Johan-Eduard Raamat, Luise-Herbert Puusepp ja Hilda-Alide Puusepp, Jakob Lilleorg ja Linda Lilleorg.

Naispoole palwel lahutati: Linda Jero ja Hermann Jero, Marta-Helene Mölder ja Jaan Mölder, Rosalie Leetus ja Wiktor Leetus, Hilda-Amalie Pütsepp ja Elmar Pütsepp.

Meespoole palwel lahutati: Karl Hallik ja Salme Hallik.

Perekonnaseisu teateid

Linna perekonnaseisuametis on registreeritud:

Sünde: Mari Tiirmaa, Maimu Talussaar, Taiwo Lõmps, Ants Kitsing, Ene Nurm, Maie Aalits, Malle Kamber, Raiwo-Toomas Serret (Serrest), Alice Raak, Ewe Ainwer, Hille-Kersti Ainwer ja Heino Wuks.

Abiellumiseks on soowi awaldanud: Heinrich Pehka ja Karin Plado.

Abiellunud: Elmar Wuks ja Olga Kozlow.

Surnud: Mihkel Zeisig, 83 a. w.; Eduard Kroon 54 a. w. ja Ann Lipping, sünd. Samkow, 84 a. w.

Komseid sünnipäewi

Johannes Kull, põllumees ja ühistegelane, sünd. 30. aprillil 1878. aastal Harjumaal. Pühitseb homme 60 a. sünnipäewa.

Andres Treial, õpetaja ja seltskonnategelane, sünd. 30. aprillil 1899. aastal Wiljandis.

Mart Pukits, kunstnik ja kultuuritegelane, Tartu linna keskraamatukogu juhataja, sünd. 30. aprillil 1874. aastal Hallistes, Pärnimaal.

Eduard Suursepp-Grossschmidt, kirjanik, wõitnud oja maailma- ja Wabadussõjast, sünd. 1896. aastal.

Leinateateid

Rakwere postkontoriülem A. Torn †

Neljapäewa keskpäewal suri oma kodus Rakwere postkontoriülem ja seltskonnategelane Aleksander Torn. A. Torn wiibis weel eismaspäewal tööl, kuid langes seal äkitamatult kokku ja toimetati haigewoodisse. Tal oli südamesoone unnistus, mis tõi ka surma.

Aleksander Torn sündis Saaremaal 18. juunil 1878. a. Lõpetas linnakooli Kuressaares 1896. aastal, mille järele algas teenistust 1898. a. Orissaare postkontoris. Wahepeal mitmel pool teenides 1916. aastast alates ta asus Rakwerre, esialgu postkontoriülema abiks ja 1918. a. alates postkontoriülemaks.

A. Torn oli üks neist wähestest ametnikkudest, keda armastati kogu linnas. Tema surmaga kaotas Rakwere linna seltskond ka tublima tööjõu. A. T. oli 13 aastat ka Rakwere linnawolikogu liige ja wahepeal ka juhataja. Lahkunut jäi leinama abikaasa kahe tütrega.

Äikese wõimalust

Laupäewal: ajutiselt kõwapuhanguliji idast põhjakaartesse pöörduwaid tuuli. Rünkpilwitus. Hoogwihma ühes äikesewõimalusega. Päewal tõusesest jahedam.

Eestis oli eile päewal 11—15 kraadi, öösel 0—5 kraadi, täna hommikul 9—11 kraadi sooja ja walitses kuiw ilm.

Wastutaw toimetaja: Jaan Kitsberg.
Wäljaandja: E. K./Ü. „Postimees".
Trükitud „Postimehe" trükikojas Tartus.

Ühistegelik Kindlustusselts «EESTI»

Ärisels 31. detsembril 1937. a.

AKTIVA

Kassa	1.505.76
Hoiuarved	307.495.69
Väärtpaberid	82.873.62
Hüpoteegid	14.975.85
Laenud elukindlustus-poliiside pantimisel	115.990.99
Ajatatud preemiad	109.429.71
Kinnisvarad	799.261.53
Kindlustusasutised	93.281.91
Deebitorid	80.698.59
Vallasvara	47.992.82
Muud aktivad	17.496.11
Kokku:	1.671.002.58

PASSIVA

Põhikapital	135.000.—
Tagavarakapital	24.200.—
Amortisatsioonikapital	71.013.90
Preemiatagavara omal arvel	196.128.05
Elukindlustuse preemiatagavara	862.600.01
Kahjukatte-tagavara	63.342.64
Elukindlustusvõtjate dividenditagavara	50.787.39
Kindlustusasutised	78.578.23
Kreeditorid	1.126.78
Muud passivad	171.085.22
Puhaskasu	17.140.36
Kokku:	1.671.002.58

Kulude ja tulude aruanne 1937. a. kohta

TULUD	Elukindlustusharu	Muud kindl. harud	Kokku
Preemiad, poliisimaksud ja porto otsekindlustusvõtjailt	288.417.81	406.106.97	694.524.78
Preemiad edasikindlustusvõtjailt	2.898.96	134.509.26	137.408.22
Komisjonid edasikindlustusandjailt	1.317.09	62.576.88	63.893.97
Saadud kahjutasud	14.451.82	102.803.—	117.254.82
Preemiatagavara	715.225.20	177.296.04	892.521.24
Kahjukatte-tagavara vähenemine	—	2.024.44	2.024.44
Kinnisvarade kasutamine	75.248.44	—	75.248.44
Saadud protsendid	12.249.11	10.262.09	22.511.20
Kursikasud	—	562.53	562.53
Sissetulekud eelmiste aastate mahakirjutuste arvel	573.34	2.629.66	3.203.—
Muud mitmesugused tulud	2.025.99	3.119.29	5.145.28
Kokku:	1.112.407.76	901.890.16	2.014.297.92

KULUD	Elukindlustusharu	Muud kindl. harud	Kokku
Valitsemis- ja ärikulud	41.982.25	95.860.98	137.843.23
Maksud	5.195.17	24.130.84	29.326.01
Kahjutasud (väljaarvatud eluk. haru)	—	219.553.74	219.553.74
Väljamaksud elukindlustusalal	45.485.10	—	45.485.10
Hanke- ja inkassokulud otsekindl. alal	49.260.37	64.892.27	114.152.64
Komisjonid edasikindlustuste alal	859.61	37.046.64	37.906.25
Edasikindlustuspreemiad	28.522.59	222.887.04	251.409.63
Preemiatagavara	862.600.01	196.128.05	1.058.728.06
Arvatud elukindlustusvõtjate dividenditagavarasse	33.230.96	—	33.230.96
Kinnisvarade kasutamine	39.672.19	—	39.672.19
Mahakirjutused	1.803.59	6.838.83	8.642.42
Kursikahjud	—	293.62	293.62
Muud kulud	3.158.35	17.755.36	20.913.71
Puhaskasu	637.57	16.502.79	17.140.36
Kokku:	1.112.407.76	901.890.16	2.014.297.92

Puhaskasu jaotus: tagavarakapitali — Kr. 3500.—, osakasuks 8% — Kr. 4878.66, kahjukatte eritagavarakapitali Kr. 4761.70 ja juhatuse käsutusse Kr. 4000.—.

Rannamütsi tegijateel tselluloidsirme müüa. Pakkum. soovitavate sirmide arvuga saata „Post." rmtkpl. „Tselluloid" all.

Vedruäke ja ader müüa. Suur Kaar 78.

Korralik erasõidu **auto** 1930. a. luksusmudel, müüa. Kivi tn. 18.

Müüa korralik **töökobune** ja **hobusesõnikut** omaniku haiguse tõttu. Kalevi tn. 112.

Korteri PAKKUMISED

Möbl. tuba 1—2 isikule välja üürida. Aleksandri 29—2.

Ära anda väike **möbl. tuba** kesepaistene **korter** või toad vanni ja köögiga. Mööbliga või ilma. Vabriku t. 3—11.

Korteri OTSIMISED

2-liikmel. perekond otsib korral. 4—5-toal. **korterit** kesklinnas või ümbruskonnas. Mitte hiljem. kui maikuu lõpuks. Pakk. hinnaga „Post." rmtkpl. „Täpne maksja".

OSTMISED

Tarvis **piimatoojat** Fortuuna 26, kauplus.

Tarvis alalist **piimatoojat** Aleksandri t. 55.

Mitmesugused

Väike talu 30 rvkm. põldu, pooleterale anda soodsail tingim. Kaubelda kuni 3. maini. Õnne 25—2.

Head musta **mulda** äraveeks saada. Kohane aednikkudele. Järele p. Kaluri 2, tel. 6-40.

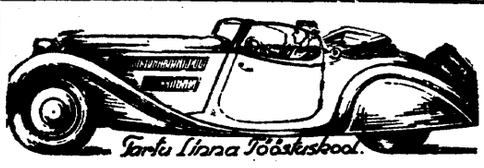

Tartu linna Tööstuskooli autokursus

Tartu, Kalda tn. 16, telef. 6-15,

algab 2. mail 1938. a. kell 18. Korralik ettevalmistus jõuvankri juhi kutse saamiseks. Eksam kooli juures, soovikorral korter võimaldatud. Nõudke tingimusi. Kooli ja kursuste juhataja.

Eesti Maapank müüb

järgmised pangale jäänud kinnisvarad:

VÕRUMAAL: 1) Kõlleste vallas Karaski as. Tamme nr. A-43, suuruselt 3,68 ha, 7,55 puhtak. rbl.

TARTUMAAL: 1) Kasepää vallas Tarakvere as. Männiku nr. A-117, suuruselt 5,46 ha, 3,45 puhtak. rbl.

VIRUMAAL: 1) Vaivara vallas Vaivara as. Välkaru nr. A-125, suuruselt 12,97 ha. 24,31 puhtak. rbl.

JÄRVAMAAL: 1) Esna vallas Esna as. Tööstus-ärikoht nr. A-133, suuruselt 1,05 ha, 0,13 puhtak. rbl.

SAAREMAAL: 1) Valjala vallas Lõõne as. Mäe nr. A-71, suuruselt 20,17 ha. 52,27 puhtak. rbl,
2) Kärla vallas Kaarmise as. Välja nr. A-18, suuruselt 31,50 ha, 55,40 puhtak. rbl.

LÄANEMAAL: 1) Saulepi vallas Vana-Varbla as, Tamme nr. A-19, suuruselt 19,56, ha 55,11 puhtak. rbl.

Maakoha soovijail tuleb saata Eesti Maapangale avaldus, milline peab sisaldama: 1) maakoha osta soovija ees- ja perekonnanime ning täielise aadressi, 2) ostetava kinnisvara nimetuse, 3) maakoha eest pakutava ostuhinna, 4) sularahas ostu-müügilepingu sõlmimisel tasutava summa, peale kinnisvara kinnitamise kulude, 5) maakoha osta soovija ametielukutse (ära tähendades oma tegevus täiscaliseks saamise ajast kuni [illegible] 6) perekonnaseis (enese ja abikaasa vanus, laste arv, [illegible]sed perekonnaliikmed ja nende vanus) ja 7) maakohta [illegible]ese varanduslik seisukord (ära tähendada elus ja eluta [illegible]ool tähendatud pangale jäänud maakohtade ostusoovi[illegible] esitada hiljemalt 15. maiks 1938. a. Eesti Maapangale.

EESTI MAAPANK.

Dr. med. A. Schoff ja **Dr. med. R. Peterhoff** 1. maist alates laupäeviti peale lõunat vastuvõttu ei ole.

Dr. Helene Kissa Naistehaigused, sise- (jooksvehaigused) ja naiste suguhaigused. Vastuv. kl. 9—11 ja 5—7. Päeva tän. nr. 5.

Toidugineteepood sisseseadega ja elukorteriga soodsatel tingim. välja üürida. Jaama 68, majaomanik.

„Postimehe" kuulutuste peale eelmisest tööpäevast kl. ½11-st kuni täna kella ½11 saabunud **kirjad**

Aastaüürnik 27	5
Aastaüürnik	1
Ettevõte 1500	3
. N. 7.65	1
ea juhus 6867	2
uht 6877	2
Kestev teenistus	4
Keskküte + aiatöö	4
Kiire abiline 303	2
Kiiresti tarvis	1
Korras maja 6894	1
Kondiitriäri 946	5
Kontoriametnik 6818	6
Kodutöö	1
Maimo	1
Majahoidja 6787	1
Maalt 6286	2
Majakene maal	2
Ostja Peipsi äärest	3
Remont	1
Talurahva kauplus	1
Triikpesu	1
Tubli tööjõud 6896	5
Tööandja	1
Vilunud keetja 6918	2
Veski 6457	1
Vilunud 999	2
Vilunud mehed	7
Väheoskaja	1
Vilunud 6858	1
Üksik korralik	3
Ühiselt 6691	1
1. mai toob uue elu	3
101	1
100	1
1456	1
1494	1
1497	2
II linnajaos	4
6913	1

Leitud

Haglias tulnud. Omanik võib kätte saada kulude katte eest. Mitte ilmumisel müün koera 6 päeva jooksul ära, arvates kuulutuse päevast. Kuperjanovi 38.

Leitud **10 kr. raha** Kätte saab kuulutuse kulu eest Hugo Treffneri t. 9, A. Vetka'lt. Kaotaja on väliselt tuntud.

TÖÖ PAKKUMISED

Wajatakse 6 üksiteenijat, 3 taluteenijat, nõudepesejat ja passijat. Gildi 7—6, T.-ü. „Kesktöö" kontoris, kl. 10—1.

Vajatakse 17—19-a. **poisi** Tulla Raekoja t. 2, puusärgiärri.

Vajatakse söögisaali ärasõiduks kiirelt kutsega **keetjat** ja köögiteenijat. Teat. „Post." rmtkpl. „Keetja + teenija".

Vajatakse **pagaripoisi** Võib ka vilumata olla. Teat. Tartu, Raekoja tn. 40.

Wirtin leiab koha restoranis. Ülikooli tn. 34.

Vajatakse suuremasse tallu **karjatalitajat** Soovitav söögikeetmise oskus. Kirjad „Post." rmtkpl. „Karjatalitaja 6951" all.

Vajan ärasõiduks pagariärisse **müüjannat** Soovitav keskkooli harid., kes varem teguts. sel alal. Läbir. laup. kl. 15—17, Riia tän. 75, Kuuslo pagariäris.

Tallu tarvis aastamoonameest, karjust ja tüdrukut. Kaupa tehakse 2. mail Tartus, Fortuuna t. 34, hom. kl. 8—10 ja p. l. kl. 1—3.

Vajan uuele veomasinale suurema praktikaga kautsjonivõimelist **juhti** Kirjad Veriora pk. 8.

Vilunud **tudujat** tarvis Turu tn. 68—3.

Tarvis vilunud **leivategijat** Leivatööstus „Endla", Kivi tn. 38, telef. 15-92.

Vilunud **juuksur** meestöö alal, kutsetunnistusega, soovib kohta. Teat. „Postimehe" rmtkpl. „273" all.

Vajatakse **tüdrukut** Vene t. 5, einelauda.

Vajatakse vilunud **ehituspuuseppa** Teat. saab Kastani 107.

Praktikanti põllum. üliõpilast vajab mõis suveks. „Postimehe" rmtkpl. Nr. 6762 ettenäitajale.

Vilunud **raamimehi** vajatakse kohe f-ma A. M. Univeri lauavabrikusse, Meltsiveski tän. 40/42.

Tartu läh. tallu tarvis tublit **karjust ja tüdrukut** Kaubelda 30. apr. ja 1. mail kl. 7—9 Gustav-Adolfi tn. 40.

TÖÖ OTSIMISED

Kaks ausat, töökat **neidu** soovivad kohta maale, perenaise abiks, üksiku juurde või karja. Nõustun kõigega. „Kiire 6947".

Aus ja korralik noormees soovib **mootorimasinisti** kohta. Kutsetunnistus olemas. Võin ka masinaile remonti teha. Kirj. „Postimehe" rmtkpl. „Traktorijuht + masinist" all.

Kautsjonivõimel., pika-ajal. praktikaga **autojuht** soovib kohta ükskõik missug. masinal. Pakk. „Post." rmtkpl. „Koralik juht 6952" all.

Lgp. tööandjad! Võimaldage **tööd** korralikule töömehele. Nõustun iga tööga nüüd või edasp. Teat. „Postimehe" rmtkpl. „Töökas 6940".

MÜÜMISED

Juhuslikult väga odavasti müüa **weewoolituid** 1¾ ja 2 tolli. F-ma Goldberg, Võidu tän. 6. Parfümeeria-, kosmeetika- ja kummikauba äri.

Müüa **mootorratas** küljekorviga („Harley Davidson"). Teateid Rüütli t. 1, moe- ja puduäris.

Südalinnas sisse töötatud **äri** pudu- ja kleidikaubaga elumuutuse tõttu kohe edasi anda. „Post." rmtkpl. „Äri 6946".

Pudukaubapood ühes kaubaga rutuliselt edasi anda. Pudukauba turg nr. 4, Ujuksilla juures. Küsida sealtsamast, või Riia m. 10—1

Soovin osta **talu** Väljamaks kuni 5000 kr. Müüja võib edasi jääda tallu. Täpsed andmed „Postim." rmtkpl. „Kindel ostja 6201"

Soodsatel tingimustel **talu rendile** või pooleterale anda, 50 vkm põllu- ja 10 vkm hea heinamaaga. Teat. saab Karilatsi vallas, Daniel Kuke kauplusest, tel. Põlva nr. 38-a.

Pool äriruumi (soovik. kõrvalruumidega) ära anda. Korsetitööstus, Suurturg 2.

Aed rendile anda. Väike-Kaar 54—1.

Lp. daamid ja härrad. **1.50**-st sendist alates kõige paremad **elektriaurulokid.** Enneolemata suurte rullidega ja ehtsa Prantsuse sensiblis õlidega. Valmistan isiklikult, hoolikalt ja asjatundlikult. **Juuksetööstus „Vello's"** VÕIDU TÄN. 37. TELEF. 17-97. Suurema austusega M. KALLAS.

Tuntud headusega **elektriaurulokke** valmistatakse juuksetööstuseäris G.-ADOLFI 8 (Rüütli tän. nurgal.

Kõige korralikumalt lasete **mootor- ja jalgrattaid remonteerida** A. NURGA töökojas Riia 44. Samas autogeeniline keevitamine ja nikeldus.

ALEKS. KOLMPERE **Kergejõustiku õpperaamat** 2. täiend. trükk.

Sisus: sportlik kaswatus, terwishoid, kehaharjutused kaswueas noortele, treening, 100 m, teate-, tõkke-, kesk- ja pikamaajooks, Paawo Nurmi koduwõimlemine, nurdmaa- ja takistusjooks, kõrgus- kaugus-, kolmik- ja teiwashüpe, kuulitõuge, kettaheide, oda- ja wajaraheide, mitmewõistlus, koduwõimlemine jne. Palju pilte ja tabeleid.

Hind kr. 2.—.

Raamatu hinna saatjale lähetame raamatu äri kulul kätte.

Pealadu: „Postimehe" raamatukpl. Tartu, Suurturg 16.

Oma lugupeetud Väliskaubanduse Osakonna Direktorit, omaaegset Välistelegadsiooni liiget,

saadik

Edward Wirgo't

mälestavad sügavas leinas

Välisminister ja Välisministeeriumi ametkond

Kaubandus-tööstuskoja direktorit

härra Max Hurt'i

mälestavad leinas

Tartu Ringkonna Vabrikantide Ühisus
Tartu Tööstusite Keskühing

Mootor- ja jalgrattaid „Jlo" abimootorid. Osade ja kummide ladu. **Mootorsõidukite ja jalgrataste parandamine.**

Julius Müller

Rüütli tän. 13, Tartus.

Räpina-Meelvas

võtab *„Postimehe"* tellimisi ja kuulutusi vastu D. MÄLBERG.

LANZ-BULLDOG

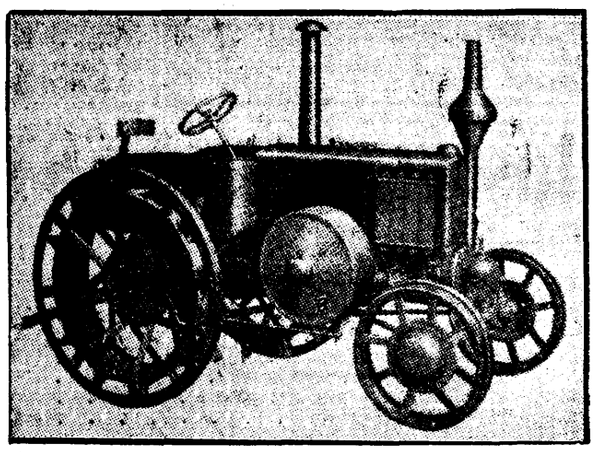

20, 25, 35, 45 h. j.

on kohaseim traktor meie põllumehele.

Harukordselt pikk iga ja suur vastupidavus;
Üllatavalt suur kokkuhoid kütteõli tarvituses;
Võimas ja tugeva ehitusega mootor;
Eihtne ehitus, vähe kuluvaid osi, vähe kulukaid parandusi;
Kerge käsitseda nii künnil, rehepeksul kui ka igasuguse muu töö juures.

Raskeõli traktor **LANZ-BULLDOG** loetletud põhjustel toob oma ökonoomsusega pöörde meie põllumajanduse mehhaniseerimises. Ta on parim jõumasin.

Klausing põhjakohendajad adrad

hobuste- ja traktoriveoks ***on tehnika viimane sõna atrade alal.***

Klausing adrad künnavad sügavalt, kuid ei too vao põhjast toorest mulda peale, vaid jätavad selle kohendatult endisse asendisse;

Klausing adrad teevad suurepärase töö sõnniku sissekünnil, jättes selle madalale kahe kohendatud mullakihi vahele õhuja bakteririkkasse keskkonda, mis tagab põlluviljade soodsama sõnniku kasutamise;

Klausing adrad valmistavad põuskindla põllu, tõstavad tunduvalt põllusaake, muutes põllutöö tasuvamaks.

Põllupidajad! Tutvuge Lanz traktoriga ja Klausing atradega nende töö juures ja Teie lelate, et nad on ületamatud.

Nõudke meilt prospekte ja hinnakirju!

TARTU EESTI MAJANDUSE ÜHISUS

TARTUS, HOLMI TÄN. 12—18.

---

†

Edward Wirgo

surnud 28. apr. 1938. a.

mälestab

Eesti Ajakirjanike Liit

„VANEMUISE" TEATER
(Saksa teatri ruumes)
täna kell 7 õhtul

PAULA ROOVE
(end. Reinbaum-Lindenau)
õpilaste
tantsude-õhtu

Pääsmed 1.60 kr. — 60 s., õpilastele 35 s., eelmüügil «Teater ja Muusika» äris ja «Vanemuise» kassas.

Müüme soodsatel maksutingimustel praeguse aja parimaid

Torpedo
Miele
Latvello
Liperts
Royal Enfield
ja teisi

jalgrattaid.

Inglise ja saksa
mootorrattad.

Jalgratta osad ja kummid suures valikus.

JALGRATASTE SUURÄRI
VENNAD HERMANN
Tartus, Kaubahoov 16. Telef. 18.

Pika kannatuse järel lahkus meie keskelt armas ema, vanaema ja vanavanaema

Minna Oja

sünd. **SAAR**

sünd. 19. jaan. 1867. a., surn. 27. apr. 1938. a.

Muldasängitamine 1. mail kell 3 p. l. Nõo surnuaiale.

Leinas omaksed

Mootorkolbe, kolvisõrmi, kolvirõngaid autodele, traktoreile, mootorrattaile, põllumajandus- ja tööstusmootoreile soovitab

K. Jauram'i
mootori-töökoda

Tartus, Narva tänav 96.

Remonteeritakse traktoreid, autosid, mootorrattaid, põllumajandus- ja tööstusmootoreid hästi ja mõõduka hinnaga.

Silindrite lihvimine ja puurimine.

Surnud Karl Pääsukese

krunt ühes majaga

Otepää alevis **müüakse 30. mail s. a.,** mitte 30. aprillil, Tartus, Ringkonnakohtu hoones. Hooldaja.

TÖÖ PAKKUMISED

TARTU KÕRGEM MUUSIKAKOOL
Reedel, 29. aprillil kell 8 õhtul
„VANEMUISE" KONTSERTSAALIS

ÕPILAS-KONTSERT

Kavas: Beethoven'i, Chopin'i, Liszt'i, Verdi, Saint-Saëns'i, Debussy, Puccini, Tšaikovski, Glasunov'i, M. Lüdig'i, T. Vettik'u, E. Oja ja teiste helitööd.

Pääsmete hind ühes rõivahoiuga à 35 ja 60 s., õpilasile à 25 senti müügil «Vanemuise» kassas.

ÜENU Tartu Osakond. 30. aprillil s. a. Kaitsemaleva saalis, Kalevi 24, **suur**

Mai-õhtu

päevakohase kavaga: kontsert naiskvartetilt, sega-, mees- ja esperanto segakoorilt. Deklamatsioone. Sooloettekanne.

Naljamäng **Suuduse tagajärg.**

TANTS. Mängib BBB suur ÜENUTO jazz-orkester. Algus kell 9.30 õht., lõpp kell 4 homm. Pääse 50 senti.

„Vanemuise" teater
Saksa teatris
Reedel, 29. apr. kl. 19 (7 õht.)
Paula Roove
(end. Reinbaum-Lindenau) õpilaste
tantsude õhtu
Pääsmed 60—160 senti, õpilaspil. 35 s.

Laup., 30. aprillil kl. 16 Noorsoole
KEVADE
Luts-Särevi dramatiseering 6 pildis.

Kell 20 (8 õ.) 77. korda. Rahvaetendus 25—85 s.
Roheline aasal
V. Tolarski operett 3 v.

Veoäri Joh. Ustal
Veoautod 2—5 tonni, kolimis., suvituskraami ja igas. vedudeks ja ekskursioonideks saadaval. Liiva 1—5 jõeääres. Tel. 18-48.

JOOKSVA

iilase ja tuuvalu vastu hõõruge p. „Manoli" ja v. sisse „Reumatoset". Eht „punase ankruga". Õpetus on rohi. kaasas.

Kvaliteet kaup

tagab häid tagajärgi

sellepärast ostate **värnitsat, värve** ja kõiki maalritarbeid

E. GUNTHER'i juurest

Kaubahoov nr. 26, telefon 952.

F-ma A. KITAJEV

Tartus, Rüütli 8. Telefon 10-24.

Kohale jõudnud uue lõikuse **apelsinid, grape-fruits, sidrunid, õunad, pirnid, viinamarjad, ananassid, ploomid, banaanid ja viigimarjad.**

Autokäru müüa

Tartu Tööstuskoolis, Kalda 16, telef. 6 15. Küsida instr. hr. Süve'lt.

Luunja parvel uus

veoauto saada

igasugusteks ekskursioonideks ja vedudeks. Tartu telef. 409. Om. Jaan Adoberg.

Põllumehed!

Kui lähete reaskülvimasinaid ostma, siis pidage meeles, et kõige kohasem Teie põllupidamisele on

A-S. Tartu Metallivabrik G. & H. Lellep'i

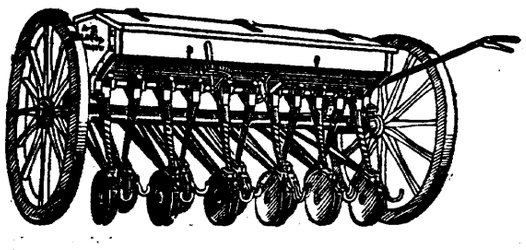

reaskülvimasinad 7, 9 ja 11
ja laialtkülvimasinad

TEATAN, et
PUHJAS
on uuesti avatud JUUKSELÕIKAMISE TÖÖTUBA endises juukselõõstuse ruumides, kus valmistatakse kauakestvad, võistluseta ilusad elektriaurulokid ja kõik teised tööd, mis rahuldab tööandjaid.

MÜÜMISED

Müüa
2 hobust
2 töövankrit
Pikk t. 35.

Müüa
isesõitja garnituur
„Munktell s", trummel 42 t.
katel
6 HP, ja Fordson
traktor
Marja t. 18—2.

„Star" riidevärvid on parimad.

Müüa odavasti
lubjaprits
Võidu 33—6, tagahoovis.

Müüa sõidukorras
põldauto
„Chevrolet", 1929. a. mudel. Näha Narva t. „Pariis'i" sissesõidu-hoovis, 30. apr., s. a., 12—15.

Täiesti vilunud
meesrätsepatöölist
otsitakse Tallinna hea palga eest, kestvale tööle. Teat. kirjal. Tallinn, Leete tn. 15, K. Sõugand.

Kestva töö peale
aianaist
tarvis. Kalevi 62.

Vajatakse köögi-
teenijat
Ülikooli t. 8.

Vajatakse kraavi-
töölist
veeühingu töödele Virumaal. Turbamaa, 20 s. m3. Tulla Nõmme külla, Rakke jaamast 5 km.

Kainet ja tööoskajat
pagarit
on kahe tarvis Põltsamaale. K. Pätsi t. 5. Kaubeldakse kohapeal. K. Karin.

Roose kõrgetüvelisi ja madalaid,
pirni- ja õunapuid müüa
R. MILLES'e aiandusest. Kaluri tän. 24